

Project Gutenberg's A Complete Grammar of Esperanto, by Ivy Kellerman

Copyright laws are changing all over the world. Be sure to check the copyright laws for your country before downloading or redistributing this or any other Project Gutenberg eBook.

This header should be the first thing seen when viewing this Project Gutenberg file. Please do not remove it. Do not change or edit the header without written permission.

Please read the "legal small print," and other information about the eBook and Project Gutenberg at the bottom of this file. Included is important information about your specific rights and restrictions in how the file may be used. You can also find out about how to make a donation to Project Gutenberg, and how to get involved.

****Welcome To The World of Free Plain Vanilla Electronic Texts****

****eBooks Readable By Both Humans and By Computers, Since 1971****

*******These eBooks Were Prepared By Thousands of Volunteers!*******

Title: A Complete Grammar of Esperanto

Author: Ivy Kellerman

Release Date: March, 2005 [EBook #7787]
[Yes, we are more than one year ahead of schedule]
[This file was first posted on May 25, 2003]
[Date last updated: November 13, 2004]

Edition: 10

Language: English

Character set encoding: UTF-8

***** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK A COMPLETE GRAMMAR OF ESPERANTO *****

Produced by William W. Patterson, Carlo Traverso, Charles Franks and the Online Distributed Proofreading Team. We thank the Case Western Reserve University Library Preservation Department that has given us the image files with which the present e-book has been prepared.

TRANSCRIBER'S NOTE:

The Esperanto alphabet contains 28 characters. These are the characters of English, but with "q", "w", "x", and "y" removed, and six diacritical letters added. The diacritical letters are "c", "g", "h", "j" and "s" with circumflexes (or "hats", as Esperantists

fondly call them), and "u" with a breve. Zamenhof himself suggested that where the diacritical letters caused difficulty, one could instead use "ch", "gh", "hh", "jh", "sh" and "u". A plain ASCII file is one such place; there are no ASCII codes for Esperanto's special letters.

However, there are two problems with Zamenhof's "h-method". There is no difference between "u" and "u" with a breve, and there is no way to determine (without prior knowledge of the word(s) involved, and sometimes a bit of context) whether an "h" following one of those other five letters is really the second half of a diacritical pair, or just an "h" that happened to find itself next to one of them. Consequently other, unambiguous, methods have been used over the years. One is the "x-method", which uses the digraphs "cx", "gx", "hx", "jx", "sx" and "ux" to represent the special letters. There is no ambiguity because the letter "x" is not an Esperanto letter, and each diacritical letter has a unique transliteration. This is the method used in this Project Gutenberg e-text.

A COMPLETE

GRAMMAR OF ESPERANTO

THE INTERNATIONAL LANGUAGE

WITH

GRADED EXERCISES FOR READING AND TRANSLATION
TOGETHER WITH FULL VOCABULARIES

BY

IVY KELLERMAN, A.M., Ph.D.

MEMBER OF THE EXECUTIVE COMMITTEE AND CHAIRMAN OF EXAMINATIONS
FOR THE ESPERANTO ASSOCIATION OF NORTH AMERICA, MEMBER
OF THE INTERNATIONAL /LINGVA KOMITATO/

TO

DR. L. L. ZAMENHOF

THE AUTHOR OF
ESPERANTO

PREFACE.

This volume has been prepared to meet a twofold need. An adequate presentation of the International Language has become an imperative necessity. Such presentation, including full and accurate grammatical explanations, suitably graded reading lessons, and similarly graded material for translation from English, has not heretofore been accessible within the compass of a single volume, or in fact within the compass of any two or three volumes.

The combination of grammar and reader here offered is therefore unique. It is to furnish not merely an introduction to Esperanto, or a superficial acquaintance with it, but a genuine understanding of the language and mastery of its use without recourse to additional textbooks, readers, etc. In other words, this one volume affords as complete a knowledge of Esperanto as several years' study of a grammar and various readers will accomplish for any national language. Inflection, word-formation and syntax are presented clearly and concisely, yet with a degree of completeness and in a systematic order that constitute a new feature. Other points worthy of note are the following:

The /reasons/ for syntactical usages are given, instead of mere statements that such usages exist. For example, clauses of purpose and of result are really explained, instead of being dismissed with the unsatisfactory remark that "the imperative follows /por ke,/" or the "use of /tiel ... ke/ and /tia ... ke/ must be distinguished from that of /tiel ... kiel/ and /tia ... kia,/" etc., with but little intimation of when and why /por ke/, /tiel ... ke/ and /tia ... ke/ are likely to occur.

Affixes are not mentioned until some familiarity with the general character of the language is assured, as well as the possession of a fair vocabulary. They are introduced gradually, with adequate explanation and illustration. Of importance in connection with word-formation is an element distinctly new—the explanation and classification of compound words. Such words, like affixes, are withheld until the use of /simple/ words is familiar.

Another new feature is the gradual introduction of correlative words in their logical order, and in their proper grammatical categories, before they are called "correlatives," or tabulated. The tabulation finally presented is a real classification, with regard to the meaning and grammatical character of the words, not merely an arbitrary alphabetical arrangement. The use of primary adverbs precedes the explanation of adverb derivation; prepositions, especially /de/, /da/, /je/, etc., receive careful attention, also the verb system, and the differentiation of words whose English equivalents are ambiguous.

A general characteristic of obvious advantage is that almost without exception new forms and constructions are illustrated by means of words or roots already familiar. Likewise, the new words or roots of each lesson recur at least once in the next lesson, and usually in some lesson thereafter as well. Each reading exercise gives not only a thorough application of the grammatical principles of the lesson, but a review of those in the preceding lesson, and no use is made of words or constructions not yet explained. The comparative ease of the language, and the lack of necessity for reciting paradigms, permit the reading exercises to be long enough for the student to feel that he has really mastered something. These exercises are further unique, in that each after the fifth is a coherent narrative, and nearly every one is a story of genuine interest in itself. These stories, if bound separately, would alone constitute a reader equivalent to those used in first and second year work in national languages. (For list of titles, see Table of Contents.)

The second element of the twofold need which this volume meets is the necessity for a presentation of Esperanto, not as a thing apart, but in that form which will make it most serviceable as an introduction to national tongues. A stepping-stone to both ancient and modern languages,

Esperanto may render invaluable aid, and pave the way for surmounting the many difficulties confronting both student and teacher. Through Esperanto, the labor in the acquirement of these languages may be reduced in the same proportion in which the pleasure and thoroughness of such acquirement are increased. For this reason, the grammatical constructions of Esperanto are here explained as consistently as possible in accordance with the usage of national languages, especially those in the school curriculum, and precise names are assigned to them. Such matters as /contrary to fact conditions/, /indirect quotations/, /clauses of purpose/ and /of result/, /accusatives of time/ and /measure/, /expressions of separation/, /reference/, etc., thus become familiar to the student, long before he meets them in the more difficult garb of a national tongue, whose exceptions seem to outnumber its rules, and whose idioms prove more puzzling than its exceptions, unless approached by the smooth and gradual ascent of the International Language, Esperanto.

Ivy Kellerman.

Washington, D. C.,
August 3, 1910.

TABLE OF CONTENTS.

LESSON

- I. Alphabet.—Vowels.—Consonants.—Names of the Letters.—Diphthongs.—Combinations of Consonants.—Syllables.—Accent.
- II. Nouns.—The Article.—Adjectives.—Attributive Adjectives.—Present Tense of the Verb
- III. The Plural Number.—Predicate Adjective and Noun
- IV. Transitive Verbs.—The Accusative Case.—The Conjunction *Kaj*.—The Negative *Ne*.
- V. The Complementary Infinitive.—Interrogation.—The Conjunction *Nek*.
- VI. Personal Pronouns.—Agreement with Pronouns.—Conjugation of the Verb.
- VII. The Past Tense.—Prepositions.—Accusative Case of Personal Pronouns.
- VIII. Reflexive Pronouns.—Reflexive Verbs.
- IX. Limitation of the Third Personal Pronoun.—Possessive Adjectives.—Pronominal Use of Possessive Adjectives.—*La Kato kaj la Pasero*.
- X. The Accusative of Direction.—The Article for the Possessive Adjective.—Apposition.—*La Arabo kaj la Kamelo*.
- XI. Possessive Case of Nouns.—Impersonal Verbs.—Verbs Preceding their Subjects.—Coordinating Conjunctions.—*La Arabo en la Dezerto*.
- XII. Indirect Statements.—The Indefinite Personal Pronoun *Oni*.—The Future Tense.—*La Ventoflago*.
- XIII. The Demonstrative Pronoun *Tiu*.—Tenses in Indirect Quotations.—Formation of Feminine Nouns.—*En la Parko*.
- XIV. The Demonstrative Pronoun *Ĉi tiu*.—Possessive Form of the Demonstrative Pronoun.—The Suffix *-il-*.—The Expression of Means or Instrumentality.—*La Manĝo*.
- XV. The Demonstrative Adjective.—Adverbs Defined and Classified.—Formation of Opposites.—*La Ruza Juna Viro*.
- XVI. The Demonstrative Adverb of Place.—Accompaniment.—The Adverb *For*.—The Meaning of *Povi*.—*Malamikoj en la Dezerto*.
- XVII. The Demonstrative Temporal Adverb.—Comparison of Adjectives.—Manner and Characteristic.—*Diri*, *Paroli* and *Rakonti*.—*Frederiko Granda kaj la Juna Servisto*.
- XVIII. The Demonstrative Adverb of Motive or Reason.—Derivation of Adverbs.—Comparison of Words Expressing Quantity.—Comparisons Containing

- *Ol*.—Causal Clauses.—*Pri la Sezonoj*.
- XIX. *Ju* and *Des* in Comparisons.—The Preposition *Inter*.—The Preposition *Pro*.—Prepositions with Adverbs and Other Prepositions.—*La Aŭtuno kaj la Vintro*.
- XX. The Demonstrative Adverb of Manner and Degree.—Prepositions Expressing Time-Relations.—*En Septembro*.
- XXI. The Accusative of Time.—Adverbs and the Accusative of Time.—The Preposition *Por*.—*La Sezonoj kaj la Mondo*.
- XXII. Clauses Expressing Duration of Time.—Clauses Expressing Anticipation.—The Infinitive with *Anstataŭ*, *Por*, *Antaŭ ol*.—The Expression of a Part of the Whole.—*Diogeno kaj Aleksandro Granda*.
- XXIII. Adverbs Expressing a Part of the Whole.—The Demonstrative Adverb of Quantity.—Result Clauses.—*En la Butiko*.
- XXIV. The Interrogative Pronoun.—The Present Active Participle.—Compound Tenses.—The Progressive Present Tense.—The Suffix *-Ej-*.—*En Nia Domo*.
- XXV. The Interrogative Adjective.—The Imperfect Tense.—Salutations and Exclamations.—Word Formation.—*Koni* and *Scii*.—*La Nepo Vizitas la Avinon*.
- XXVI. The Interrogative Adverb of Place.—The Past Active Participle.—Adverb Derivation from Prepositions.—Adverbs Expressing Direction of Motion.—The Suffix *-Eg-*.—*La Pluvego*.
- XXVII. The Interrogative Temporal Adverb.—The Perfect Tense.—The Preposition *Ĉe*.—The Suffix *-Ar-*.—*Tempo* and *Fojo*.—The Orthography of Proper Names.—*Roberto Bruce kaj la Araneo*.
- XXVIII. The Interrogative Adverb of Motive or Reason.—The Infinitive as Subject.—Present Action with Past Inception.—The Suffix *-Ul-*.—*Loĝi* and *Vivi*.—*Pri la Avo kaj la Avino*.
- XXIX. The Interrogative Adverb of Manner and Degree.—The Pluperfect Tense.—Cardinal Numbers.—The Accusative of Measure.—*Nia Familio*.
- XXX. The Interrogative Adverb of Quantity.—Modifiers of Impersonally Used Verbs.—Formation of Cardinal Numerals.—The Suffix *-An-*.—*Leciono Pri Aritmetiko*.
- XXXI. The Relative Pronoun.—The Future Perfect Tense.—Ordinal Numerals.—*Alfredo Granda kaj la Libro*.
- XXXII. *Kia* as a Relative Adjective.—*Kie* as a Relative Adverb.—The Future Active Participle.—The Periphrastic Future Tenses.—The Suffix *-Ind-*.—*Alfredo Granda kaj la Kukoj*.
- XXXIII. *Kiam* as a Relative Adverb.—*Kiel* as a Relative Adverb.—Numeral Nouns and Adverbs.—Word Derivation from Prepositions.—*La Invito*.
- XXXIV. Prepositions as Prefixes.—The Suffix *-Ebl-*.—Expression of the Highest Degree Possible.—Titles and Terms of Address.—*Ĉe la Festo*.
- XXXV. *Kiom* as a Relative Adverb.—The Present Passive Participle.—Fractions.—Descriptive Compounds.—*La Ĥinoj*.
- XXXVI. The Present Passive Tense.—The Use of *De* to Express Agency.—The General Meaning of *De*.—Word Derivation from Primary Adverbs.—The Suffix *-Ist-*.—*Antikva Respubliko*.
- XXXVII. The Distributive Pronoun.—The Preposition *Po*.—Dependent Compounds.—*La Ĉapelo sur la Stango*.
- XXXVIII. The Distributive Adjective.—The Imperfect Passive Tense.—Compound Tenses of Impersonal Verbs.—Reciprocal Expressions.—The Suffix *-Uj-*.—*Vilhelmo Tell kaj la Pomo*.
- XXXIX. The Distributive Adverb of Place.—The Future Passive Tense.—Possessive Compounds.—The Time of Day.—The Suffix *-Obl-*.—*En la Stacidomo*.
- XL. The Distributive Temporal Adverb.—The Distributive Adverb *Ĉial*.—The Past Passive Participle.—The Perfect Passive Tense.—The Preposition *Laŭ*.—The Suffix *-Em-*.—*La Perdita Infano*.
- XLI. The Distributive Adverb *Ĉiel*.—The Distributive Adverb

Ĉiom.—The Pluperfect Passive Tense.—The Future Perfect Passive Tense.—The Expression of Material.—The Suffix *-Et-*.—*La Donaco*.

XLII. The Future Passive Participle.—The Passive Periphrastic Future Tenses.—The Generic Article.—The Suffix *-Ec-*.—*Sur la Vaporŝipo*.

XLIII. The Indefinite Pronoun.—Participial Nouns.—The Prefix *Ek-*.—The Suffix *-Id-*.—*La Nesto sur la Tendo*.

XLIV. The Indefinite Adjective.—The Indefinite Adverb of Place.—Predicate Nominatives.—*La Ĉevalo kaj la Sonorilo*.

XLV. The Indefinite Temporal Adverb.—The Indefinite Adverb *Ial*.—Causative Verbs.—Emphasis by Means of *Ja*.—*Ĉe la Malnova Ponto*.

XLVI. The Indefinite Adverb *Iel*.—The Indefinite Adverb *Iom*.—The Suffix *-Ad-*.—The Use of *Mem*.—*Arĥimedo kaj la Kronoj*.

XLVII. The Negative Pronoun.—The Adverbial Participle.—The Prefix *Re-*.—*La Filozofo Arĥimedo*.

XLVIII. The Negative Adjective.—The Negative Adverb of Place.—The Negative Temporal Adverb.—The Suffix *-Aj-*.—The Adverb *Jen*.—*Du Artkonkursoj*.

XLIX. The Negative Adverbs *Nenial*, *Neniel*, *Neniom*.—The Suffix *-Iĝ-*.—*La Krepusko*.

L. The Pronouns ending in *-O*.—Correlative Words.—The Use of *Ajn*.—The Suffix *-Ing-*.—*La Gordia Ligaĵo*.

LI. The Pronoun *Ambaŭ*.—Formations with *-Ig-* and *-Iĝ-*.—Factual Conditions.—*La Monaĥoj kaj la Azeno*.

LII. The Conditional Mood.—Compound Tenses of the Conditional Mood.—Less Vivid Conditions.—Independent Use of the Conditional Mood.—The Prefix *Dis-*.—*Pri la Gravitado*.

LIII. Conditions Contrary to Fact.—The Verb *Devi*.—The Preposition *Sen*.—*La Filozofo Sokrato*.

LIV. Summary of Conditions.—Clauses of Imaginative Comparison.—The Use of *Al* to Express Reference.—The Suffix *-Estr-*.—*La Ostracismo de Aristejdo*.

LV. The Imperative Mood.—Resolve and Exhortation.—Commands and Prohibitions.—Less Peremptory Uses of the Imperative.—The Use of *Moŝto*.—*La Glavo de Damoklo*.

LVI. The Imperative in Subordinate Clauses.—The Preposition *Je*.—The Suffix *-Op-*.—*La Marŝado de la Dekmil Grekoj*.

LVII. Clauses Expressing Purpose.—Further Uses of the Accusative.—Synopsis of the Conjugation of the Verb.—The Suffix *-Um-*.—*La Reirado de la Dekmilo*.

LVIII. Permission and Possibility.—The Prefix *Ge-*.—The Suffix *-Ac-*.—Interjections.—*Aleksandro Granda*.

LIX. The Position of Unemphatic Pronouns.—Some Intransitive Verbs.—The Suffix *-Er-*.—The Prefixes *Bo-* and *Duon-*.—Correspondence.—*Kelkaj Leteroj*.

LX. Some Transitive Verbs.—Elision.—The Prefix *Eks-*.—The Prefix *Pra-*.—The Suffixes *-Ĉj-* and *-Nj-*.—Weights and Measures.—The International Money System.—Abbreviations.—*Pri La Kamero*.

ESPERANTO-ENGLISH VOCABULARY.
ENGLISH-ESPERANTO VOCABULARY.
INDEX.

A COMPLETE GRAMMAR OF
ESPERANTO.

LESSON I.

ALPHABET.

1. The Esperanto alphabet contains the following letters: *a*, *b*, *c*, *ĉ*, *d*, *e*, *f*, *g*, *ĝ*, *h*, *ĥ*, *i*, *j*, *ĵ*, *k*, *l*, *m*, *n*, *o*, *p*, *r*, *s*, *ŝ*, *t*, *u*, *ŭ*, *v*, *z*.

VOWELS.

2. The vowels of the alphabet are pronounced as follows:

a as in /far/.

e as in /fiacé/, like /a/ in /fate/.

This "long a" sound in English frequently ends with a vanish,—a brief terminal sound of /i/, which makes the vowel slightly diphthongal, as in /day/, /aye/. Such a vanish must not be given to any of the Esperanto vowels.

i as in /machine/.

o as in /toll/, /for/.

u as in /rude/, /rural/.

CONSONANTS.

3. The consonants *b*, *d*, *f*, *h*, *k*, *l*, *m*, *n*, *p*, *t*, *v*, *z*, are pronounced as in English, and the remaining eleven as follows:

c like /ts/ in /hats/, /tsetse/.

ĉ like /ch/ in /chin/, /much/.

g like /g/ in /go/, /big/.

ĝ like /g/ in /gem/, /j/ in /jar/.

ĥ is produced by expelling the breath forcibly, with the throat only partially open.

As in pronouncing German and Scotch /ch/, Spanish /j/, Irish /gh/, Russian /x/, Classical Greek χ etc. There are only a few words containing this consonant.

ĵ like /y/ in /yes/, /beyond/.

ĵ like /z/ in /azure/, /s/ in /visual/.

r is slightly trilled or rolled.

s like /s/ in /see/, /basis/.

ŝ like /sh/ in /shine/, /rash/, /ch/ in /machine/.

ŭ like /w/ or consonantal /u/. See Diphthongs, *5*.

NAMES OF THE LETTERS.

4. The vowels are named by their sounds, as given in *2*. The names of the consonants are *bo*, *co*, *ĉo*, *do*, *fo*, *go*, *ĝo*, *ho*, *ĥo*,

j^o, *j^o*, *k^o*, *l^o*, *m^o*, *n^o*, *p^o*, *r^o*, *s^o*, *ŝ^o*, *t^o*, *ŭ^o*, *v^o*, *z^o*. These are used in speaking of the letters, in pronouncing them in abbreviations, as *k^o to p^o for *k. t. p.* (= etc.), and in spelling words, as *bo, i, ro, do, o, birdo.*

DIPHTHONGS.

5. Diphthongs are combinations of two vowels uttered as a single sound, by one breath-impulse. The diphthongs in Esperanto contain an *i* or *u* sound as the second element, but in order to avoid confusion with combinations of vowels not forming diphthongs (as in *naiva^{*}, like English /naïve/, etc.), they are written with *j^{*} and *ŭ^{*} instead. Their pronunciation is as follows:

aj^{} like /ai/ in /aisle/.

ej^{} like /ei/ in /vein/, /ey/ in /they/.

oj^{} like /oi/ in /coin/, /oy/ in /boy/.

uj^{} like /ui/ in /ruin/, /u(e)y/ in /gluey/.

eŭ^{} like /ayw/ in /wayward/, or like /é(h)oo/ pronounced together.

aŭ^{} like /ou/ in /out/, /ow/ in /owl/.

COMBINATIONS OF CONSONANTS.

6. Each consonant, in a combination of two or more consonants, is pronounced with its full value, whether within a word or at its beginning. There are no silent letters.

a. Thus, both consonants are clearly sounded in the groups *kn^{*}, *kv^{*}, *gv^{*}, *sv^{*}, in such words as *knabo^{*}, *kvin^{*}, *gvidi^{*}, *sviso^{*}.

b. The combination *kz^{*}, as in *ekzisti^{*}, *ekzameno^{*}, must not be modified to the /gs/ or /ks/ represented by /x/ in /exist/, /execute/.

c. The combination *sc^{*}, as in *escepte^{*}, *scias^{*}, is equivalent to the combination /sts/ in /la/*st s*/aid/, /fir/*st s*/ong/, pronounced together rapidly. The *s^{*} in a word beginning with *sc^{*} may be sounded with the end of the preceding word, if that word ends in a vowel, as *mis-cias^{*} for *mi scias^{*}.

d. The *n^{*} and *g^{*} are pronounced separately in the combination *ng^{*}, in such words as *lingvo^{*}, *angulo^{*}, producing the sound of /ng/ heard in /linger/, not that in /singer/.

e. Each of two similar letters is clearly sounded, as *interrilato^{*}, *ellasi^{*}, like /inter-relate/, /well-laid/.

SYLLABLES.

7. Each word contains as many syllables as it has vowels and diphthongs. The division of syllables within a word is as follows:

a. A single consonant goes with the following vowel, as *pa-no^{*}, *be-la^{*}, *a-e-ro^{*}.

b. A consonant followed by *l^{*} or *r^{*} (which are liquids) goes with

the *l* or *r*, as in *ta-blo*, *a-kra*, *a-gra-bla*.

c. Otherwise, the syllable division is made before the last consonant of the group, as *sus-pek-ti*, *sank-ta*, *deks-tra*.

d. Prefixes are separated from the words to which they are attached, as *dis-meti*, *mal-akra*, and compound words are divided into their component parts, as *ĉef-urbo*, *sun-ombrelo*.

ACCENT.

8. Words of more than one syllable are accented upon the syllable before the last, as *tá-blo*, *a-grá-bla*, *sus-pék-ti*.

WORDS FOR PRACTICE.

9. (To be pronounced aloud, and correctly accented) Afero, trairi, najbaro, aero, hodiaŭ, pacienco, centono, ĉielo, eĉ, samideano, treege, obei, obeu, Eŭropo, gvidi, ĝojo, ĉiujn, justa, ĝuste, juĝi, jaŭdo, lingvo, knabo, larĝa, pagi, kvieteco, ekzemplo, ellerni, fojo, krajono, forrajdi, kuirejo, ĉevalejo, sankteco, scio, nescio, edzo, meze, duobla, ŝipo, ŝarĝi, poŝo, svingi, sklavo, palaj, ŝafajo, atmosfero, monaĥo, geometrio, laŭdi, vasta, eksplodi, senĉesa, sensencaĵo, malluma, arbaranoj, manĝo, freŝa, aŭskulti, daŭri.

LESSON II.

NOUNS.

10. Words which are the names of persons or things are called nouns. The ending, or final letter, of nouns in Esperanto is *o*:

knabo, /boy/.

ĉevalo, /horse/. *pomo*, /apple/.

tablo, /table/.

THE ARTICLE.

11. The definite article is *la*, /the/, as *la knabo*, /the boy/, *la ĉevalo*, /the horse/, *la tablo*, /the table/, *la pomo*, /the apple/. In English there is an indefinite article "a, an" for the singular, but none for the plural. Esperanto has no indefinite article for either singular or plural. Therefore *knabo* may mean /boy/, or /a boy/, *pomo* may mean /apple/ or /an apple/.

ADJECTIVES

12. A word used with a noun (expressed or understood) to express a quality or characteristic is called an adjective. The ending of adjectives in Esperanto is *a*:

bela, /beautiful/.

flava, /yellow/. *granda*, /large/.

forta, /strong/.

ATTRIBUTIVE ADJECTIVES.

13. An adjective is said to modify a noun whose quality it expresses. When directly preceding or following its noun, it is called an attributive adjective:

la granda ĉevalo, /the large horse/.
bela birdo, /a beautiful bird/.
floro flava, /a yellow flower/.
forta knabo, /a strong boy/.

PRESENT TENSE OF THE VERB.

14. Words which express action or condition are called verbs. When representing an act or condition as a fact, and dealing with the present time, they are said to be in the present tense. The ending of all Esperanto verbs in the present tense is *-as*:

kuras, /runs, is running/.
flugas, /flies, is flying/. *brilas*, /shines, is shining/.
dormas, /sleeps, is sleeping/.

15. The person or thing whose action or condition the verb expresses is called the subject of the verb:

La suno brilas, /the sun shines (is shining)/, subject: *suno*.
Knabo kuras, /a boy runs (is running)/, subject: *knabo*.

Vocabulary.

(To be memorized in this and in all following lessons.)

bela, /beautiful/.
birdo, /bird/.
blanka, /white/.
bona, /good/.
brilas, /shines, is shining/.
ĉevalo, /horse/.
dormas, /sleeps, is sleeping/.
flava, /yellow/.
floro, /flower/.
flugas, /flies, is flying/.
forta, /strong/,
granda, /large/. *kaj*, /and/.
kantas, /sings, is singing/.
knabo, /boy/.
kuras, /runs, is running/.
la, /the/.
luno, /moon/.
marŝas, /walks, is walking/.
pomo, /apple/.
suno, /sun/.
tablo, /table/.
violo, /violet/.
viro, /man/.

READING LESSON.

1. Bona viro. 2. La granda tablo. 3. Blanka floro. 4. Flava birdo. 5. La bela birdo kantas. 6. Forta knabo kuras. 7. La bona viro marŝas. 8. La bela ĉevalo kuras. 9. La suno brilas. 10. Birdo flugas kaj knabo kuras. 11. Ĉevalo blanka marŝas. 12. La bela luno brilas. 13. La knabo kantas kaj la viro dormas. 14. Bela granda pomo. 15. La bona knabo kantas. 16. La granda ĉevalo dormas. 17. La suno brilas kaj la luno brilas. 18. Granda forta tablo. 19. Violo flava. 20. La bona flava pomo.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. A beautiful flower. 2. A good large table. 3. A yellow violet and a white violet. 4. The moon is-shining (shines). 5. The good boy is-walking (walks). 6. The beautiful yellow bird is-flying (flies). 7. The strong man is-sleeping (sleeps). 8. The white bird is-singing (sings). 9. A strong horse runs, and a man walks. 10. The sun shines, and the boy is-singing (sings). 11. The large yellow apple. 12. An apple large and good.

LESSON III.

THE PLURAL NUMBER.

16. The plural number of nouns, that is, the form which indicates more than one person or thing, is made by adding *-j* to the noun, as *viroj*, /men/, from *viro*, /man/; *tabloj*, /tables/, from *tablo*, /table/.

-oj is pronounced like /oy/ in /boy/. See 5.

17. An adjective modifying a plural noun agrees with it in number, being given the plural form by the addition of the ending -j. An adjective modifying two or more nouns used together is of course given the plural form:

bonaj viroj, /good men/.

grandaj ĉevaloj, /large horses/.

belaj birdo kaj floro (bela birdo kaj bela floro), /beautiful bird and (beautiful) flower/.

-aj is pronounced like /ai/ in /aisle/. See 5.

18. The article is /invariable/, that is, does not change in form when used with plural nouns, as *la viro*, /the man/, *la viroj*, /the men/. The verb is also invariable in form:

La viroj marŝas, /the men walk/, /the men are walking/.

La suno kaj la luno brilas, /the sun and the moon are shining/.

La viro estas, /the man is/.

La viroj estas, /the men are/.

PREDICATE ADJECTIVE AND NOUN.

19. When the adjective is a part of that which is told or predicated of the subject of the verb, as when used with the verbs "to be," "to seem," etc., it is called a /predicate adjective/:

La birdo estas bela, /the bird is beautiful/.

La knabo ŝajnas bona, /the boy seems good/.

La viroj estas fortaj, /the men are strong/.

20. A noun may also be used as part of the predicate, and is then called a /predicate noun/:

Viojoj estas floroj, /violets are flowers/.

La kolombo estas birdo, /the dove is a bird/.

21. Predicate nouns and adjectives agree in number with the word or words with which they are in predicate relation:

Rozoj estas belaj, /roses are beautiful/.

La knabo kaj la viro ŝajnas fortaj, /the boy and the man seem strong/.

Vocabulary.

alta, /high, tall/.

arbo, /tree/.

ĉambro, /room/.

domo, /house/.

en, /in/.

estas, /is, are/.

folio, /leaf/.

freŝa, /fresh/.

ĝardeno, /garden/.

kampo, /field/. *kolombo*, /dove/.

kuŝas, /lies, is lying, lie/.

longa, /long/.

rozo, /rose/.

ruĝa, /red/.

seĝo, /chair/.

sidas, /sits, sit, is sitting/.

sur, /on/.

ŝajnas, /seems, seem/.

verda, /green/.

READING LESSON.

1. La alta viro estas en la ĝardeno. 2. Blanka ĉevalo estas en la kampo.
3. Belaj birdoj sidas sur la verda arbo. 4. La bonaj knaboj estas en la domo.
5. La ĉambroj en la bela domo estas grandaj. 6. Freŝaj floroj kuŝas sur la tablo.
7. La violoj en la kampo estas belaj. 8. La luno kaj la suno ŝajnas grandaj.
9. La kolomboj estas belaj birdoj. 10. La knaboj ŝajnas fortaj. 11. Ruĝaj pomoj estas sur la tablo en la ĉambro.
12. La fortaj viroj sidas sur seĝoj en la longa ĉambro. 13. La arboj estas altaj kaj verdaj.
14. La kolomboj sur la arboj kantas. 15. Fortaj ĉevaloj marŝas kaj kuras en la verdaj kampoj.
16. La knaboj dormas en la granda domo. 17. Ruĝaj, flavaj, kaj verdaj folioj estas en la ĝardeno.
18. Longa tablo estas en la domo. 19. Belaj birdoj flugas kaj kantas en la kampo.
20. Freŝaj rozoj ŝajnas belaj. 21. La folioj estas verdaj kaj ruĝaj.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. The trees in the garden are tall and green. 2. The rooms in the house are long.
3. The flowers on the table are red, yellow and white. 4. The leaves are long and green.
5. The men are-sitting (sit) on chairs in the garden. 6. In the garden are yellow roses.
7. The birds in the field are doves. 8. The boys in the room in the house seem tall.
9. Fresh violets are beautiful flowers. 10. The horses in the green fields seem strong.
11. Doves are-singing (sing) in the garden. 12. The men in the large house sleep.
13. The house is long and high, and the rooms in the house are large. 14. Red and yellow apples lie on the big table. 15. Green leaves are on the trees in the large garden.

LESSON IV.

TRANSITIVE VERBS.

22. The verbs so far given have been /intransitive verbs/, expressing a state or an action limited to the subject, and not immediately affecting any other person or thing, as *la knabo kuras*, /the boy

runs/. On the other hand a /transitive verb/ expresses an act of the subject upon some person or thing; as, *la knabo trovas —*, /the boy finds —/.

THE ACCUSATIVE CASE.

23. The person or thing acted upon is called the /direct object/ of a transitive verb, and is given the ending *-n*. This is called the accusative ending; and the word to which it is attached is said to be in the /accusative case/:

La viro havas seĝon, /the man has a chair/.

La knabo trovas florojn, /the boy finds flowers/.

The ending *-n* follows the ending *-j*, if the word to be put in the accusative case is in the plural number.

24. An attributive adjective modifying a noun in the accusative case is made to agree in case, by addition of the same accusative ending *-n*. This prevents any doubt as to which of two or more nouns in a sentence is modified by the adjective, and permits of variation in the order of the words:

La knabo trovas belan floron, /the boy finds a beautiful flower/.

Florojn belajn la viro havas, /the man has beautiful flowers/.

La viro havas grandan seĝon, /the man has a large chair/.

Ruĝan rozon la knabo havas, /the boy has a red rose/.

25. A predicate adjective or noun (19) is never in the accusative case, nor is the accusative ending ever attached to the article, which is invariable as stated in 18.

THE CONJUNCTION *KAJ*.

26. In the expression /both ... and .../, the conjunction *kaj* is used for both words, being merely repeated:

La viro kaj marŝas kaj kuras, /the man both walks and runs/.

La ĉevalo estas kaj granda kaj forta, /the horse is both large and strong/.

La knabo havas kaj rozojn kaj violojn, /the boy has both roses and violets/.

Kaj la knabo kaj la viro estas altaj, /both the boy and the man are tall/.

THE NEGATIVE *NE*.

27. The negative word meaning "not" when forming part of a sentence, and "no" when used as an answer to a question, is *ne*. When used as a sentence-negative, it usually immediately precedes the verb. For emphatic negation of some other word than the verb, *ne* may precede that word:

Violetoj ne estas ruĝaj, /violets are not red/.

La viroj ne sidas sur seĝoj, /the men are-not-sitting on chairs/.

La kolombo kantas, ne flugas, /the dove is-singing, not flying/.

La domo estas blanka, ne verda, /the house is white, not green/.

Vocabulary.

apud, /near, in the vicinity of/.

benko, /bench/.
 branĉo, /branch/.
 diversa, /various/.
 feliĉa, /happy/.
 frukto, /fruit/.
 havas, /have, has/.
 herbo, /grass/.
 ili, /they/.
 kolektas, /gather, collect/. *koloro*, /color/.
 larĝa, /wide, broad/.
 manĝas, /eat, eats/.
 mola, /soft/.
 nigra, /black/.
 ne, /not, no/.
 rompas, /break, breaks/.
 sed, /but/.
 trovas, /find, finds/.
 vidas, /see, sees/.

READING LESSON.

1. La knaboj ne estas en la ĉambro en la blanka domo. 2. Ili estas en la granda ĝardeno. 3. La ĝardeno ŝajnas kaj longa kaj larĝa. 4. La feliĉaj knaboj vidas la belan ĝardenon. 5. Ili vidas florojn apud alta arbo. 6. La floroj havas diversajn kolorojn. 7. La knaboj kolektas kaj ruĝajn kaj flavajn florojn. 8. Sed ili ne trovas fruktojn en la ĝardeno. 9. Florojn blankajn ili ne vidas. 10. La alta arbo havas verdajn foliojn sur la branĉoj. 11. La knaboj rompas branĉon, kaj kolektas la fruktojn. 12. Ili vidas florojn sur la branĉoj, sed la florojn ili ne kolektas. 13. La knaboj ne sidas sur benkoj en la ĝardeno, sed kuŝas sur la mola herbo. 14. La kolomboj sidas sur la arboj, kaj ili estas feliĉaj. 15. La knaboj vidas la belajn birdojn. 16. Fortaj nigraj ĉevaloj manĝas la herbon en la kampo. 17. La knaboj vidas la ĉevalojn, sed la ĉevaloj ne vidas la knabojn. 18. La ĉevaloj ne dormas, ili manĝas. 19. La freŝa herbo estas verda kaj mola. 20. Feliĉaj estas kaj la knaboj kaj la ĉevaloj. 21. La pomo estas bona frukto.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. Green leaves are on the trees. 2. The boys break branches and gather the apples. 3. They are near the tall tree in the garden. 4. They find leaves on the tree, but they do not see the fruit. 5. The house is long, broad and high. 6. The rooms in the house are both long and wide. 7. The men have strong black horses. 8. The horses eat the fresh green grass in the field. 9. The men sit on benches in the garden. 10. The boys do not sleep, but they lie on the soft grass. 11. They see both the birds and the flowers, and they seem happy. 12. The flowers have various colors, but the grass is green. 13. The doves are not sitting on the tree, they are flying near the trees. 14. Beautiful red roses are lying on the table in the house. 15. The large red apples are near the yellow roses.

LESSON V.

THE COMPLEMENTARY INFINITIVE.

28. The infinitive is a form of the verb which expresses merely the general idea of the action or condition indicated, and has some of the characteristics of a noun. The ending of the infinitive is *-i*, as *kuri*, /to run/, *esti*, /to be/, *havi*, /to have/.

29. An infinitive used to complete the meaning of another verb, serving as a direct object to a transitive verb, is called a /complementary infinitive/. If the complementary infinitive is from a transitive verb, it may itself have a direct object:

La knabo volas kuri, /the boy wishes to run/.

Birdoj ŝatas kanti, /birds like to sing/.

La knabo volas havi ĉevalon, /the boy wishes to have a horse/.

Ili volas trovi florojn, /they wish to find flowers/.

INTERROGATION.

30. An interrogative sentence is one which asks a question. Unless some directly interrogative word (as "who," "when," "why," etc.) is used, the sentence is rendered interrogative by use of the word *ĉu*. This interrogative particle is placed at the beginning of a sentence, the words of which are left in the same order as for a statement. Since there is no inversion of order, there is no necessity for a word like English "do" or "does," to introduce the verb:

Ĉu la knabo estas bona? /Is the boy good?/

Ĉu ili havas florojn? /Have they flowers?/

Ĉu la kolomboj kantas? /Do the doves sing? (Are the doves singing?)/

THE CONJUNCTION *NEK*.

31. In the expression /neither ... nor .../, the conjunction *nek* is used for both words. Since an adjective modifier of two or more words connected by *nek* must necessarily modify them separately, the adjective remains in the singular number:

Ili nek marŝas nek kuras, /they neither walk nor run/.

La viro havas nek domon nek ĝardenon, /the man has neither a house nor a garden/.

Nek la rozo nek la violo estas verda, /neither the rose nor the violet is green/.

Vocabulary.

(Verbs will hereafter be quoted in the infinitive form.)

bruna, /brown/.

ĉerizo, /cherry/.

ĉu, (*30*).

dolĉa, /sweet/.

gusto, /taste/.

ĝi, /it/.

Gertrude, /Gertrude/.

knabino, /girl/. *matura*, /ripe/.

Mario, /Mary/.

nek, /neither, nor/.

persiko, /peach/.

jes, /yes/.

preferi, /to prefer/.

ŝati, /to like/.

voli, /to wish/.

READING LESSON.

1. Ĉu persiko estas ruĝa? 2. Jes, ĝi estas kaj ruĝa kaj dolĉa. 3. Ĉu ĉerizoj estas brunaj? 4. Ne, ili estas nek brunaj nek nigraj, sed flavaj. 5. Ĉu la pomo estas frukto? Jes, ĝi estas bona frukto. 6. Ĉu la

viro kaj la knabo havas pomojn? 7. Ne, ili havas nek pomojn nek persikojn. 8. Ĉu Mario havas la maturan frukton? 9. Mario kaj Gertrudo havas la frukton. 10. Ili estas en la domo, kaj manĝas la maturan frukton. 11. La persikoj havas dolĉan guston. 12. La knabinoj volas havi florojn, sed la knaboj preferas kolekti diversajn fruktojn. 13. Ili volas trovi maturajn ĉerizojn kaj flavajn persikojn. 14. La ĉerizoj havas belan ruĝan koloron. 15. La persikoj ŝajnas molaj kaj bonaj. 16. Mario rompas branĉon, kaj vidas ĉerizojn sur la branĉoj. 17. Gertrudo estas feliĉa, kaj volas havi la belan frukton. 18. Gertrudo estas alta, bela knabino. 19. Mario ŝatas ĉerizojn. 20. La knaboj kaj knabinoj sidas sur la verda herbo, kaj manĝas la ĉerizojn. 21. Ili ne volas manĝi pomojn, ili preferas la dolĉajn ĉerizojn. 22. La folioj apud la ĉerizoj estas nek larĝaj nek longaj.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. Have the girls beautiful flowers? 2. No, they have fresh fruit. 3. The boys do not wish to gather flowers. 4. They prefer to break the branches, and find the sweet cherries. 5. Gertrude wishes to eat apples, but Mary has neither apples nor peaches. 6. Do the girls like to sit in the house and eat fruit? 7. Yes, they like to sit in the house, but they prefer to walk in the field. 8. Are ripe peaches brown? 9. No, they are red and yellow. 10. Has the peach a sweet taste? 11. Do the girls see the beautiful black horses in the fields? 12. Yes, they see the horses, but the horses seem not to see the girls. 13. Mary sits on the soft green grass, and eats ripe fruit.

LESSON VI.

PERSONAL PRONOUNS.

32. Words which stand in the place of nouns, as "you," "he," "who," "which," are called /pronouns/. Pronouns referring to the person speaking (/I/, /we/), the person addressed (/you/, /thou/), or the person or thing spoken of (/he/, /she/, /it/, /they/), are called /personal pronouns/. They are considered singular or plural, according to whether they refer to one or more persons. Since the meaning of such pronouns indicates the number, no plural ending is ever attached to them. The personal pronouns are:

Singular.Plural.

First person: *mi*, /I/ (/me/). *ni*, /we/ (/us/).

Second person: *vi*, /you/. *vi*, /you/.

Third person: *li*, /he/ (/him/).

ŝi, /she/ (/her/).

ĝi, /it/. *ili*, /they/ (/them/).

There is another pronoun *ci*, /thou/, for the second person singular, used in solemn style, as in the Bible, in poetry, and also for intimate or familiar address when desired, like German /du/, French /tu/, etc.

AGREEMENT WITH PRONOUNS.

33. Nouns in predicate relation with pronouns, or adjectives modifying such pronouns, are made to agree with them in number:

Ni estas bonaj kaj feliĉaj, /we are good and happy/.

Rozoj estas floroj, ill ne estas fruktoj, /roses are flowers, they are not fruits/.

Gertrudo, vi estas bona, /Gertrude, you are good/.

Knabinoj, ĉu vi estas feliĉaj? /Girls, are you happy?/

CONJUGATION OF THE VERB.

34. Any pronoun may serve as the subject of a verb. The combination of the verb with each of the personal pronouns in succession for its subject, is called the /conjugation/ of the verb. Following is the conjugation of the present tense of *esti*, and of *vidi*:

mi estas, /I am/.

vi estas, /you are/.

li (ŝi, ĝi) estas, /he (she, it) is/.

ni estas, /we are/.

vi estas, /you (plural) are/.

ili estas, /they are/. *mi vidas*, /I see/.

vi vidas, /you see/.

li (ŝi, ĝi) vidas, /he (she, it) sees./

ni vidas, /we see/.

vi vidas, /you (plural) see/.

ili vidas, /they see/.

Vocabulary.

al, /to, toward/.

Arturo, /Arthur/.

aŭ, /or/ (aŭ.. aŭ.., /either.. or../)

ĉar, /because/.

doni, /to give/.

fali, /to fall/.

fenestro, /window/. *hodiaŭ*, /today/.

kudri, /to sew/.

Roberto, /Robert/.

skui, /to shake/.

stari, /to stand/.

sub, /under, beneath/.

virino, /woman/.

READING LESSON.

1. Knaboj, ĉu vi volas sidi en la domo, aŭ en la ĝardeno? 2. Ni preferas sidi hodiaŭ en la ĝardeno, sub la granda arbo. 3. Ĉu vi havas pomojn, aŭ ĉerizojn? 4. Ni havas nek pomojn nek ĉerizojn, sed ni havas dolĉajn persikojn. 5. Arturo donas al vi la maturajn persikojn, ĉar li ŝatas kolekti frukton. 6. Arturo, ĉu vi rompas la branĉojn? 7. Ne, sed mi skuas branĉon, kaj la persikoj falas. 8. Mi staras sub la arbo, kaj kolektas la dolĉan frukton. 9. La frukton mi donas al Mario kaj Gertrudo. 10. Mi volas doni persikon al Heleno, sed hodiaŭ ŝi estas en la domo. 11. Ŝi sidas apud la fenestro kaj kudras. 12. Ŝi preferas kudri, kaj volas nek marŝi nek sidi en la ĝardeno. 13. Kaj ŝi kaj la virino apud ŝi volas kudri hodiaŭ. 14. Ili estas feliĉaj, ĉar ili vidas la birdojn en la arbo apud la fenestro. 15. La birdoj estas kolomboj, kaj sidas sur la arbo. 16. Sub la arboj en la kampo staras ĉevaloj, kaj ili manĝas la verdan molan herbon. 17. Ni donas pomojn al ili, ĉar ili ŝatas pomojn. 18. Ni estas feliĉaj, ĉar ni havas belajn persikojn maturajn kaj bonajn. 19. Roberto, vi estas alta, sed vi, knabinoj, ne estas altaj.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. Does Arthur break the branch and gather the apples? 2. No, he shakes the branch, and the apples fall. 3. They are ripe and sweet. 4. Robert,

do you wish to stand beneath the tree? 5. No, I do not wish to stand under it, but near it. 6. I wish to give both the peaches and the apples to the woman. 7. She is sitting in the house, near the window. 8. Mary is sitting in (on) a chair near her. 9. Both Mary and the woman are sewing. 10. They prefer to sew, and do not wish to walk in the garden to-day. 11. They are happy because they like to sew. 12. They do not wish to gather flowers, or walk, or see the birds. 13. They have neither apples nor peaches, but they do not wish to eat. 14. They give the fruit to the boys and girls.

LESSON VII.

THE PAST TENSE.

35. The past tense of the verb expresses an action which took place in past time, or a condition which existed in past time. The ending of this tense is *-is*, as *kuris*, ran, *flugis*, flew, *brilis*, shone. The conjugation of *esti* and also of *vidi* in the past tense is as follows:

mi estis, /I was/.
vi estis, /you were/.
li (ŝi, ĝi) estis, /he (she, it) was/.
ni estis, /we were/.
vi estis, /you (plural) were/.
ili estis, /they were/. *mi vidis*, /I saw/.
vi vidis, /you saw/.
li (ŝi, ĝi) vidis, /he (she, it) saw/.
ni vidis, /we saw/.
vi vidis, /you (plural) saw/.
ili vidis, /they saw/.

PREPOSITIONS.

36. A preposition is a word like "in," "on," placed before a noun or pronoun to indicate some relation between this and another word. The preposition is said to /govern/ the noun or pronoun, which is called its /complement/. In English, the complement of a preposition seems to be put in the accusative case if it is a pronoun, but to remain unchanged in form if it is a noun. In Esperanto the preposition does not affect the form of the word governed, which remains in the nominative case:

La arbo estas en la ĝardeno, /the tree is in the garden/.
Bonaj pomoj estas sur ĝi, /good apples are on it/.
Mi donis ĉerizojn al li, /I gave cherries to him/.
La knabo estas apud mi, /the boy is near me/.
Sub la arbo staris ĉevalo, /under the tree stood a horse/.

ACCUSATIVE CASE OF PERSONAL PRONOUNS.

37. For use as the object of a verb, any pronoun may be put in the accusative case by addition of the accusative ending *-n* (23):

La viro vidis vin kaj min, /the man saw you and me/.
Li vidis ilin kaj nin, /he saw them and us/.
Mi vidis nek lin nek ŝin, /I saw neither him nor her/.
Ni volas havi ĝin, /we wish to have it/.

Vocabulary.

agrabla, /pleasant, agreeable/.
bildo, /picture/.

blua, /blue/.
danki, /to thank/.
de, /from/.
diri, /to say/.
infano, /child/.
interesa, /interesting/. *luma*, /light (not dark)/.
muro, /wall/.
nun, /now/.
planko, /floor/.
pordo, /door/.
rigardi, /to look (at)/.
tapiŝo, /carpet/.
tra, /through/.

READING LESSON.

1. Hodiaŭ la knaboj kaj knabinoj estas en la granda domo. 2. Ili staras apud la tablo, en agrabla luma ĉambro. 3. Ĝi havas altajn larĝajn fenestrojn. 4. Sub la tablo kaj seĝoj, mola tapiŝo kuŝas sur la planko. 5. La tapiŝo havas belajn kolorojn, ruĝan, bluan, flavan, kaj verdan. 6. Virino marŝis tra la pordo, kaj staris apud la tablo. 7. Ŝi havis interesajn bildojn, kaj donis ilin al la knaboj kaj la knabinoj. 8. Ŝi diris "Ĉu vi volas rigardi la bildojn?" 9. "Jes, ni dankas vin," diris la infanoj, kaj ŝi donis al ili la bildojn. 10. Granda bildo falis de la tablo, sed Arturo nun havas ĝin. 11. Li donas ĝin al Mario, ŝi dankas lin, kaj donas ĝin al Roberto. 12. Ili volis doni ĝin al Gertrudo, sed ŝi diris "Ne, mi dankas vin, mi ne ŝatas rigardi bildojn." 13. Ŝi marŝis de la tablo al la fenestro kaj diris "Mi preferas kudri." 14. Ŝi volis sidi en granda seĝo apud la fenestro. 15. La virino rigardis ŝin kaj diris "Mi donis la bildojn al vi, knaboj kaj knabinoj," ĉar ili estas interesaj bildoj. 16. Gertrudo diris "Vi estas bona al ni, sed mi volas sidi apud la pordo aŭ la fenestro. 17. Mi kolektis dolĉajn violojn en la ĝardeno, kaj nun mi volas rigardi la dolĉajn florojn, kaj kudri."

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. Do the boys and girls wish to be good? 2. They gathered fresh flowers and gave them to the woman. 3. The happy children were in the garden, but now they are in the house. 4. The rooms in the house are light, because they have large wide windows. 5. The doors in the room are wide and high. 6. The carpets on the floor seem soft, and have various beautiful colors. 7. A large strong table stands near the door. 8. We can sit near the table and look through the windows. 9. Gertrude is-looking-at the various pictures. 10. She looks-at them, and seems to be happy. 11. She gave a picture to me and I thanked her. 12. Helen walked near the table and shook it. 13. Arthur did not see the pictures because they were lying on the floor. 14. He looked-at the pictures on the wall, but they are neither interesting nor beautiful. 15. Robert looked through the window, and saw us in the pleasant garden.

LESSON VIII.

REFLEXIVE PRONOUNS.

38. A pronoun which refers to the same person or thing as the subject of the verb in the sentence, but is used in some other relation than subject of that verb, is said to be used /reflexively/, or to be a /reflexive pronoun/.

39. The first and second personal pronouns, *mi*, *ni*, and *vi*,

(*ci*) are used for the reflexive pronouns of the first and second persons. There can be no ambiguity, since words such as "me, myself, us, ourselves," can refer to no one else than the person or persons speaking; while words such as "you, yourself, yourselves (thee, thyself)," can refer to no one else than the person or persons addressed:

Mi vidas min, /I see myself/.
Mi diris al mi, /I said to myself/.
Ni havas tapiŝon sub ni, /we have a carpet under us/.
Ni amuzis nin, /we amused ourselves/.
(*Ci trovas domon apud ci*, /thou findest a house near thee./)
Vi diras al vi, /you say to yourself (yourselves)/.
Vi amuzas vin, /you amuse yourself (yourselves)/.

40. When the verb is in the third person, a pronoun of the third person, used otherwise than as the subject, might or might not refer to the subject of that verb. For example, "He sees a bird near him," may mean that the subject sees a bird near himself, or near another person. If such a pronoun of the third person is intended to refer to the subject of the verb, Esperanto uses a special reflexive pronoun *si* (accusative *sin*), which means /him(self)/, /her(self)/, /it(self)/, /them(selves)/, according to the gender and number of the verb:

Li amuzas sin, /he amuses himself/.
Arturo vidis birdon apud si, /Arthur saw a bird near him(self)/.
Ŝi trovas floron apud si, /she finds a flower near her(self)/.
Mario trovis sin sur blua tapiŝo, /Mary found herself on a blue carpet/.
La tapiŝo havas diversajn kolorojn en si, /the carpet has various colors in it(self)/.
La birdo kaŝas sin sub la folioj, /the bird hides itself under the leaves/.
Ili amuzas sin, /they amuse themselves/.
La viroj havas seĝojn apud si, /the men have chairs near them(selves)/.
La virinoj trovas florojn apud si, /the women find flowers near them(selves)/.
La arboj havas ĉerizojn sur si, /the trees have cherries on them(selves)/.
Sub si la infanoj trovis molan tapiŝon, /under them(selves) the children found a soft carpet/.

From the very fact that *si* always /refers to/ the subject of the verb, it is evident that *si* can never itself be used as subject or part of the subject of the verb.

REFLEXIVE VERBS.

41. A verb having a reflexive pronoun for its direct object is sometimes called a /reflexive verb/, from the fact that some languages have had or still have a special reflexive or middle form of the verb, to express an act of the subject on or for itself, or they have certain verbs whose use is chiefly or exclusively reflexive. The conjugation of a verb reflexively is therefore as follows:

mi amuzas min (mi min amuzas), /I amuse myself/.
vi amuzas vin (vi vin amuzas), /you amuse yourself/.
li (ŝi, ĝi) amuzas sin (sin amuzas), /he (she, it) amuses him (her, it)self/.
ni amuzas nin (ni nin amuzas), /we amuse ourselves/.
vi amuzas vin (vi vin amuzas), /you amuse yourselves/.
ili amuzas sin (ili sin amuzas), /they amuse themselves/.

As Greek /ετράποντο/, /they turned themselves/; Latin /exerceor/, /I exercise myself/, /vescor/, /I eat/ (/I feed myself/); German /ich hüte mich/, /I beware/ (/I guard myself/); Spanish /me alegro/, or /alégrome/, /I rejoice/ (/I gladden myself/); French /il s'arrête/, /he halts/ (/he stops himself/).

Vocabulary.

Alfredo, /Alfred/.

amuzi, /to amuse/.

antaŭ, /before, in front of/.

aparteni, /to belong/.

griza, /gray/.

iri, /to go/.

Johano, /John/.

kaŝi, /to hide, to conceal/. *komenci*, /to begin/.

laŭdi, /to praise/.

legi, /to read/.

libro, /book/.

perdi, /to lose/.

skatolo, /small box or case/.

strato, /street/.

si, /himself, etc./ (40).

READING LESSON.

1. Johano kaj Alfredo amuzis sin en la ĝardeno. 2. Johano kaŝis sin, kaj Alfredo trovis Johanon. 3. Alfredo sin kaŝis en alta arbo, kaj Johano trovis Alberton. 4. Mario kaj Gertrudo sin kaŝis apud la floroj, kaj la knaboj trovis la knabinojn. 5. La knabinoj ne volas perdi sin en la agrabla kampo. 6. Johano komencis amuzi sin en luma ĉambro en la domo. 7. La muro havas interesajn bildojn sur si. 8. Tra la fenestro antaŭ si Johano rigardas la virojn kaj la virinojn sur la strato. 9. Li havas molan grizan tapiŝon sub si, kaj ne volas seĝon. 10. Li kaj Alfredo volis iri al la strato kaj amuzi sin. 11. Ili marŝis al la pordo, kaj trovis ruĝan skatolon antaŭ si. 12. En la skatolo estis libro, kaj Johano diris al si "La libro ne apartenas al mi." 13. Li diris al Alfredo "Ĉar ni trovis ĝin, mi volas legi la libron." 14. Virino antaŭ pordo komencis rigardi la knabojn, kaj ili diris al ŝi "Ĉu la libro apartenas al vi? Ni trovis ĝin en skatolo." 15. La virino diris "Jes, ni perdis ĝin, kaj mi dankas vin, ĉar vi donas al mi la skatolon kaj la libron." 16. Ŝi iris al la strato, kaj la knaboj iris al la domo.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. The book in the gray box does not belong to me. 2. I found it in front of me, near the door. 3. You began to praise yourselves, but I do not praise myself. 4. They hid themselves, and I stood near them. 5. The birds sit on the tree, because it has ripe cherries on it. 6. Alfred amused himself on the street, but we like to amuse ourselves in the house. 7. The trees have good fruit on them. 8. She found herself in a beautiful light room. 9. The carpet on the floor had various colors in it, and the high wall had pictures on it. 10. The pictures had boys and girls in them. 11. The book belongs to her, but it fell from the box. 12. The table has red and blue and yellow flowers on it. 13. Did you see the doves near the flowers in front of (before) you? 14. The birds saw the fruit on the tree in front of them, and flew to the branches. 15. I sat on the bench in the garden, and began to read an interesting book. 16. They hid themselves in the leaves and began to sing. 17. The child is in a pleasant room.

LESSON IX.

LIMITATION OF THE THIRD PERSONAL PRONOUN.

42. Since there is a special reflexive pronoun of the third person, the third personal pronouns, *li*, *ŝi*, *ĝi*, *ili*, when used otherwise than as subjects, never refer to the subject of the verb, but always to some other person or thing:

La knabo laŭdas lin, /the boy praises him/ (another person).
Ŝi donas pomojn al ŝi, /she gives apples to her/ (to another person).
La birdo vidis ĝin, /the bird saw it/ (something else than the bird).
La knaboj kaŝis ilin, /the boys hid them/ (other persons or things).
Ili trovis ilin apud si, /they found them/ (other persons or things) /near them(selves)/.
La birdoj flugis al ili, /the birds flew to them/.

POSSESSIVE ADJECTIVES.

43. Words like "my," "his," "your," which indicate ownership or some possessive relation, are called /possessive adjectives/. Possessive adjectives are formed from the personal pronouns by adding the adjective ending *-a*, as *mia*, /my/, *via*, /your/ (*cia*, /thy/), *lia*, /his/, *ŝia*, /her/, *ĝia*, /its/, *nia*, /our/, *via*, /your (plural)/, *ilia*, /their/. The limitation in the use of the third personal pronouns (*42*) is also true of the adjectives derived from them:

Mia domo kaj miaj ĝardenoj estas grandaj, /my house and my gardens are large/.
Johano sidas sur via seĝo, /John is sitting in your chair/.
Li havas lian ĉevalon, /he has his/ (another person's) /horse/.
Ĉu vi legis ŝiajn librojn?/ /Did you read her books?/

Sometimes these words are called possessive pronouns, although really they are not pronouns at all, but pronominal adjectives with a possessive meaning.

44. Reflexive possessive adjectives, like the reflexive pronoun, refer to the subject of the verb in the sentence. For the first and second persons, they are the same as the personal possessive adjectives. The reflexive possessive adjective of the third person is *sia*, /his/, /her/, /its/, /their/, formed by adding the ending *-a* to the reflexive pronoun *si*:

Mi havas miajn librojn sur mia tablo, /I have my books on my table/.
Johano perdis siajn librojn, /John lost his (John's) books/.
Mario estas en sia ĉambro, /Mary is in her room/.
La birdoj flugis al sia arbo, /the birds flew to their tree/.

PRONOMINAL USE OF POSSESSIVE ADJECTIVES.

45. Possessive adjectives may be used predicatively, as "the book is mine," or may modify some word or words not expressed, as "mine are large." Instead of having special forms, like English /mine/, /yours/, /hers/, etc., Esperanto uses the regular possessive adjectives preceded by the article:

La granda libro estas la mia, /the large book is mine/.
La via estas granda, la miaj estas belaj, /yours is large, mine are beautiful/.

Ili havas la sian, sed ne la lian, /they have theirs, but not his/.

La iliaj ŝajnas esti bonaj, /theirs seem to be good/.

Vocabulary.

diro, /saying, remark/.

ĝis, /as far as, up to, down to/.

hierau, /yesterday/.

juna, /young/.

kapti, /to catch, to seize/.

kato, /cat/.

kolera, /angry/.

lavi, /to wash/. *manĝo*, /meal/.

nesto, /nest/.

pasero, /sparrow/.

patro, /father/.

post, /after, behind/.

surprizi, /to surprise/.

teni, /to hold, to keep/.

vizaĝo, /face/.

READING LESSON.

1. Hierau mi perdis mian grizan katon. 2. Ilia kato kaptis nian birdon.
3. Via kolera diro surprizis mian patron. 4. Ĉu la granda kampo apartenas al ŝia patro? 5. Ne, ĝi ne estas la lia. 6. La lia estas bela, sed mi preferas la mian. 7. Ĉu vi ŝatas vian libron aŭ la ilian? 8. Li havas nek siajn ĉevalojn nek la iliajn. 9. La knabinoj ŝajnas esti koleraj. 10. Ili komencis legi siajn librojn. 11. La viro kaptis kaj tenis siajn ĉevalojn, sed li ne trovis iliajn ĉevalojn. 12. Ŝia libro kuŝas sur la planko, post ŝia seĝo. 13. Ŝi ne trovis ilian libron, sed la junaj infanoj trovis la nian.

LA KATO KAJ LA PASERO.

Griza kato iris de la domo ĝis la strato. Ĝi vidis paseron antaŭ si, kaj volis manĝi ĝin. La kato staris post granda arbo, kaj kaptis la paseron. La pasero diris "Bona kato lavas sin antaŭ sia manĝo, sed vi ne lavis vian vizaĝon." La interesa diro surprizis la katon. La kato ne tenis la paseron, sed komencis lavi sian vizaĝon. La pasero flugis de la kato ĝis la arbo. La kolera kato diris "Mi perdis mian manĝon, ĉar mi komencis lavi min antaŭ la manĝo!" Nun la katoj ne lavas sin antaŭ la manĝoj. Ili havas siajn manĝojn, kaj post la manĝoj ili lavas la vizaĝojn. La paseroj ne surprizas ilin nun, sed ili tenas la paserojn. La katoj estas feliĉaj, sed la paseroj ne estas feliĉaj. La junaj paseroj volas flugi al la nestoj en la arboj.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. The boys are not in their (own) house, but they are in his. 2. Is the large beautiful house yours? 3. The woman walked through the door of their house, as far as her room. 4. The room has interesting pictures on its walls. 5. We praised their flowers yesterday, and they gave them to us. 6. Their books are in their (the books') box. 7. They are on their (the boys') table. 8. The gray cat was angry because it did not hold the bird. 9. The sparrow surprised it, and it commenced to wash its face. 10. The sparrow wished to fly as far as the tall tree, but the cat held it. 11. The sparrow said "A good cat washes its face, but you are not a good cat." 12. The sparrow was angry because the cat seized it and held it. 13. The bird did not lose its meal, but the angry cat lost its meal. 14. Do you see his cat or hers? 15. I see both his and hers, but ours is

not in our garden. 16. My father is a tall strong man. 17. I like to look at him. 18. The children saw the young birds in the nest.

LESSON X.

THE ACCUSATIVE OF DIRECTION.

46. When the verb in a sentence expresses motion, the word indicating the place, person or thing toward which the motion is directed is given the accusative ending. This is also true if the word is the complement of any preposition which does not itself sufficiently indicate motion in a certain direction. (The prepositions *al*, /to, toward./ *ĝis*, /as far as./ *tra*, /through./ express motion in the direction of their complements, and could not well be used except in a sentence whose verb expresses motion. Consequently the accusative is not used after any of these three):

Li iris ĝardenon, /he went to the garden ("gardenward")./
La viro iros Bostonon, /the man will go to Boston ("Bostonward")./

/Cf./ English "he went home," "he went homeward," etc.

Li estis en la ĝardeno, kaj kuris en la domon, /he was in the garden and ran into the house./

Ĝi ne estas sur la tablo, ĝi falis sur la plankon, /it is not on the table, it fell upon the floor./

Ili falis sub la tablon ĝis la planko, /they fell under the table as far as the floor/ (direction expressed by whole prepositional phrase).

Mi iris tra la domo en mian ĉambron, /I went through the house into my room./

THE ARTICLE FOR THE POSSESSIVE ADJECTIVE.

47. In many sentences where the possessor is already sufficiently indicated, English nevertheless uses a possessive adjective, as in "I wash my face," "he shakes his head," but on the other hand omits it entirely with certain words indicating relationship, as in "Brother gave it to me," etc. In both cases Esperanto uses the article instead of the possessive adjective, unless the fact of possession is to be emphasized:

Mi lavas la vizaĝon, /I wash my face./

Li skuas la kapon, /he shakes his head./

La patro estas alta, /Father is tall./

Mi donis ĝin al la patro, /I gave it to Father./

APPOSITION.

48. English often uses the preposition "of" between two words where no idea of possession really exists, as "the city of Boston." Since nouns used in apposition refer to the same thing, and are in the same grammatical construction, Esperanto does not use a preposition:

La urbo Bostono estas granda, /the city/ (of) /Boston is large./

Mia amiko Johano estas alta, /my friend John is tall./

Ĉu vi ne konas min, vian amikon? /do you not know me, your friend?/

Vocabulary.

arabo, /arab./

baldaŭ, /soon./

Bostono, /Boston./

frato, /brother./
kamelo, /camel./
kapo, /head./
kolo, /neck./
korpo, /body./ *meti*, /to put, to place./
nazo, /nose./
nur, /only, merely./
puŝi, /to push./
trans, /across./
tuta, /whole, entire, all./
urbo, /city./
varma, /warm./

LA ARABO KAJ LA KAMELO.

Arabo sidis en sia domo en la urbo. Apud domo trans la strato li vidis kamelon. La kamelo iris trans la straton ĝis la pordo, kaj diris al la arabo, "Frato, mi ne estas varma, mi volas meti nur la nazon en vian varman domon." La arabo skuis la kapon, sed la kamelo metis la nazon tra la pordo en la ĉambro. La kamelo komencis puŝi sian tutan vizaĝon en la domon. Baldaŭ li havis la kapon ĝis la kolo en la domo. Post la kapo iris la kolo en ĝin, kaj baldaŭ la tuta korpo estis en la domo. La arabo estis kolera, ĉar li ne volis havi tutan kamelon en sia domo. Li kuris al la kamelo, kaptis lin, tenis lin, kaj diris, "Frato, vi volis meti nur la nazon en mian domon. La ĉambro ne estas granda sed ĝi estas la mia, kaj mi preferas sidi en ĝi." "Via diro estas bona," diris la kamelo, "via domo ne estas granda, sed ĝi estas varma, kaj mi ŝatas stari en ĝi. Mi preferas stari kaj kuŝi en ĝi, kaj mi donos al vi mian arbon trans la strato. Ĉu vi ne volas iri sub la arbon?" Kaj la kamelo puŝis la arbon de lia domo en la straton de la urbo. La kamelo nun trovis sin en varma ĉambro, sed la juna arabo staris trans la strato kaj ne estis varma.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. The cat ran across the street. 2. Across the street it found a sparrow. 3. It caught the bird, but began to wash its face, and the sparrow flew to the nest. 4. I went into the garden as far as the large tree. 5. I did not hold my book, and it fell upon the floor. 6. It began to fall under the table, but I seized it. 7. My brother pushed the books into their box, and put it on the table. 8. We went to the city of Boston yesterday and into a beautiful house. 9. The arab shook his head and said, "No." 10. But the camel commenced to go through the door. 11. His remark did not seem to surprise the camel. 12. The camel pushed its head and neck, and soon its whole body into the warm house. 13. It wished to put merely its nose into it. 14. The arab was angry, because it pushed itself into his house. 15. He said, "Brother, the house is mine, and I do not wish to have you in it." 16. But soon after the remark, the whole camel was in the house. 17. He pushed the young arab into the street. 18. He went across the street and stood upon the grass under a tree.

LESSON XI.

POSSESSIVE CASE OF NOUNS.

49. The preposition *de* is used to express possession or connection:

La muroj de la domo, /the walls of the house./

La koloroj de la floroj, /the colors of the flowers./

La libro de la knabo, /the book of the boy (the boy's book)./
Branĉo de la arbo, /a branch of the tree./
La ĝardeno de la viroj, /the garden of the men (the men's garden)./

IMPERSONAL VERBS.

50. Verbs with an impersonal or indeterminate subject, as "it rains," "it is snowing," are called impersonal, because there is no actual subject, the word "it" serving merely as an introductory particle. No such particle is used with impersonal verbs in Esperanto:

Pluvas, /it rains, it is raining./
Neĝis hieraŭ, /it snowed yesterday./

VERBS PRECEDING THEIR SUBJECTS.

51. When the verb in a sentence precedes its subject, English often uses an introductory particle, such as "there," "it." In Esperanto no such particles are needed:

Estas floroj sur la tablo, /there are flowers on the table./
Estis Johano, ne Alfredo, en la ĝardeno, /it was John, not Alfred, in the garden./
Estas domo en la kampo, /there is a house in the field./
Estis mi, /it was I./

COORDINATING CONJUNCTIONS.

52. Words like *aŭ, kaj, nek, sed,* which join words, word-groups, or sentences together are conjunctions. All the conjunctions given so far connect words, phrases, or sentences of similar rank or kind. These are called coordinating conjunctions, and the words, phrases, or sentences connected by them are said to be coordinate:

Ĉu vi marŝas aŭ kuras?

(*Aŭ* connects the verbs.)

Ŝi iris, kaj ni estis feliĉaj.

(*Kaj* connects the sentences.)

Nek vi nek mi vidis ĝin.

(The second *nek* connects the pronouns, the first being introductory and adverbial.)

Aŭ li aŭ ŝi perdis la libron.

(The second *aŭ* connects the pronouns, the first being introductory and adverbial.)

Ĝi falis sur la seĝon, sed ne sur la plankon.

(*Sed* connects the phrases.)

Li ne ŝatis ĝin. Tamen li tenis ĝin.

(*Tamen* connects the sentences.)

A phrase is a word-group forming an expression, but not containing a verb, as "through the house," "of the man," "before me," etc.

Coordinating conjunctions may be further classified according to their meaning: *Aŭ* is disjunctive, connecting alternates, and expressing separation. *Kaj* is copulative, expressing union. *Nek* is disjunctive,

expressing separation and also negation. *Sed* is adversative, expressing opposition, contrast, or modification of a previous statement. *Tamen* is adversative, affirming something in spite of a previous objection or concession. *Do,* /so, then, consequently,/ is argumentative, expressing a logical inference or result in a somewhat conversational manner.

Vocabulary.

akvo, /water./
amiko, /friend./
ankaŭ, /also./
bezoni, /to need./
dezerto, /desert./
fidela, /faithful./
mono, /money./
neĝi, /to snow./
pluvi, /to rain./ *porti*, /to carry./
riĉa, /rich, wealthy./
sablo, /sand./
sako, /sack, bag./
seka, /dry./
tamen, /nevertheless./
trinki, /to drink./
veni, /to come./
vojo, /road, way./

LA ARABO EN LA DEZERTO.

Arabo iris trans grandan sekan dezerton. Kamelo, lia fidela amiko, portis lin. La kamelo ankaŭ portis belajn tapiŝojn, ĉar la arabo estis riĉa viro. La arabo havis ne nur tapiŝojn, sed ankaŭ sakojn. En la sakoj estis akvo, ĉar en la dezerto nek pluvas nek neĝas. La viro trinkis akvon, kaj ankaŭ donis akvon al sia kamelo. La kamelo marŝis kaj marŝis, sed ne venis al la domo de la arabo, ĉar ili perdis la vojon. La suno brilis, kaj la sablo de la dezerto ŝajnis varma. La arabo ne trovis la vojon, kaj baldaŭ li ne havis akvon. Tamen la kamelo marŝis kaj marŝis, kaj baldaŭ la arabo vidis sakon antaŭ si, sur la seka sablo. Li estis feliĉa kaj diris al si "Ĉu estas akvo en ĝi? Mi volas trinki, kaj volas doni akvon al mia fidela kamelo." Li ankaŭ volis lavi la tutan vizaĝon en la akvo, ĉar li estis varma. Post sia diro li kaptis la sakon, kaj komencis rigardi en ĝin. Li metis la nazon en ĝin, sed ne trovis akvon en la sako. Nek li nek lia fidela kamelo havis akvon, ĉar estis nur mono en la sako. La arabo estis kolera, ĉar li ne volis monon, li bezonis akvon. Li havis monon en sia domo en la urbo, kaj volis trovi akvon. Ĉu li tamen metis la sakon trans la kolon de sia kamelo? Ne, li ne volis meti ĝin sur sian kamelon, ĉar li estis kolera. Li ne tenis la sakon, sed ĝi falis sur la sablon, kaj kuŝis apud li. La sako nun kuŝas sur la sablo de la granda dezerto, kaj la mono estas en ĝi.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. Today it is raining, but yesterday it was snowing. 2. Did your friend John carry his chair into the house? 3. I saw your good friends on the way to the city. 4. Is the large sack behind the door theirs? 5. Neither she nor her brother saw the whole city. 6. They went to the city of Boston and lost their way. 7. There are interesting houses across the street. 8. The body of a camel is large, and its neck is long. 9. The camel pushed its head into the house of the arab, and he was angry. 10. On the sand in the desert there lies a sack. 11. In the sack there is money. 12. The arab was warm, and wished to drink water. 13. He also

wished to give water to the faithful camel. 14. Nevertheless, he found only money in the sack. 15. He was angry, and did not keep the sack. 16. Yesterday he wished to find money, but today he prefers water. 17. Nevertheless there is only sand in the desert. 18. He wished to come from the dry desert to the house of a faithful friend. 19. Both he and his friends are rich. 20. They went to his house yesterday, and came to theirs today. 21. They do not need money.

LESSON XII.

INDIRECT STATEMENTS.

53. A statement made indirectly by means of a clause dependent upon a verb meaning "say," "think," "know," "believe," or a similar expression, as in "I know that he came," "I hear that he is good," is called an /indirect statement./ (The /direct/ statement is "he came," "he is good.") An indirect statement is joined to the main verb or sentence by the subordinating conjunction *ke,* /that./

Mi diras ke li estas bona, /I say that he is good./

Johano diras ke vi venis hieraŭ, /John says that you came yesterday./

Ŝi opinias ke estas mono en la sako, /she thinks that there is money in the bag./

Ni vidas ke neĝas, /we see that it is snowing./

A clause is a group of words including a verb, which is dependent upon or subordinate to a main verb or sentence, as "—that he came," "—when he went," "—that he is good," etc.

In English the subordinating conjunction may sometimes be omitted, either "I think that he is good," or "I think he is good," being usually permissible. But in Esperanto there is no variation, and the conjunction *ke* is never omitted.

THE INDEFINITE PERSONAL PRONOUN *ONI*.

54. When an indefinite personal pronoun is desired, as in the expressions "one knows," "they say," "people say," "you can see," etc., the indefinite personal pronoun *oni* is used. This pronoun may also be used in translating such expressions as "it is said," "I am told," etc.:

Oni diras ke li estas riĉa, /they say (one says) that he is rich./

Oni vidas ke ili estas amikoj, /one sees that they are friends./

Mi opinias ke oni ŝatas lin, /I think that people like him (that he is liked)./

Oni diris al mi ke estas sablo en la dezerto, /I was told (people said to me) that there is sand in the desert./

Oni opinias ke ŝi estas feliĉa, /it is thought (one thinks) that she is happy./

Ĉu oni vidis nin en la ĝardeno?/Were we seen (did people see us) in the garden?/

Oni ŝatas agrablajn infanojn, /people like agreeable children (agreeable children are liked)./

THE FUTURE TENSE.

55. The future tense of the verb expresses an act or state as about to take place, or as one that will take place in future time. The ending of this tense is *-os,* as *kuros,* /will run,/ *flugos,* /will fly,/ *brilos,* /will shine./ The conjugation of *esti* and also of *vidi* in

the future tense is as follows:

mi estos, /I shall be./
vi estos, /you will be./
li (ŝi, ĝi) estos, /he (she, it) will be./
ni estos, /we shall be./
vi estos, /you (plural) will be./
ili estos, /they will be./ *mi vidos*, /I shall see./
vi vidos, /you will see./
li (ŝi, ĝi) vidos, /he (she, it) will see./
ni vidos, /we shall see./
vi vidos, /you (plural) will see./
ili vidos, /they will see./

Vocabulary.

aŭdi, /to hear./
blovi, /to blow./
greno, /grain/ (wheat, corn, etc.).
ke, /that/ (conjunction).
kontraŭ, /against./
montri, /to show, to point out./
norda, /north, northern./
nova, /new/.
okcidenta, /west, western/. *oni*, (see *54*).
opinii, /to think, to opine./
orienta, /east, eastern./
pluvo, /rain./
suda, /south, southern./
velki, /to wilt, to wither./
vento, /wind./
ventoflago, /weathercock./
vetero, /weather/.

LA VENTOFLAGO.

Estis varma vetero, la suno brilis, kaj suda vento blovis. Tamen la nova ventoflago sur la domo diris al si, "La sudan venton mi ne ŝatas. Mi preferas orientan venton." La vento orienta aŭdis la diron kaj ĝi venis kontraŭ la ventoflagon. Pluvis kaj pluvis, kaj oni estis kolera kontraŭ la ventoflago, ĉar ĝi montras orientan venton. Ĝi diris, "Pluvas nun, sed la greno en la kampoj bezonos sekan veteron. Oni estos kolera kontraŭ mi, ĉar mi montras orientan venton." La okcidenta vento aŭdis la ventoflagon, kaj baldaŭ venis. Ĝi ne estis forta, sed ĝi estis seka kaj agrabla vento, kaj ne portis pluvon. La viroj, virinoj, kaj junaj infanoj volis trinki, sed ili ne havis akvon. La greno kaj la floroj velkis, kaj la frukto ankaŭ falis. La nova ventoflago diris, "Oni estos kolera kontraŭ mi, ĉar ne pluvas. Oni opinios ke, ĉar mi montras okcidentan venton, la frukto falas, kaj la greno kaj floroj velkas. Mi ŝatas montri nek okcidentan nek orientan venton!" Norda vento aŭdis kaj venis al la ventoflago. La vetero ne estis agrabla, kaj la virinoj kaj la junaj infanoj ne estis varmaj. Neĝis, kaj oni estis kolera. Oni diris "La greno kaj la frukto bezonas varman veteron, sed hodiaŭ neĝas. Ni preferas la sudan venton. Ni havis ĝin, antaŭ la orienta, la okcidenta, kaj la norda ventoj. La ventoflago ne estas fidela amiko al ni. Ĝi ne montras bonajn ventojn, kaj ni volas rompi ĝin!" Oni kuris al la domo, kaptis la novan ventoflagon, kaj ankaŭ rompis ĝin. Ĝi falis, kaj kuŝis sur la vojo antaŭ la domo.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. One can see that the weathercock points-out the winds. 2. They say that the west wind will be a dry wind. 3. The weathercock now shows that an agreeable south wind blows. 4. People will be angry with (against) the weathercock, because it points-out a north wind. 5. A north wind is not warm, and the grain and fruit will need a warm wind. 6. It snowed, and the young children were not warm, because the north wind blew. 7. People will like a south wind, but an east wind will carry rain. 8. Can one find money in the desert? 9. Do you think (that) he is in the house? 10. He is said to be (they say that he is) on the street. 11. It is thought (people think) that the camel is a faithful friend. 12. I am told (people tell me) that the camel has a large body, and a long neck. 13. One can see that it is not beautiful. 14. People do not like to drink warm water. 15. Nevertheless we shall drink warm water in the city. 16. It was beautiful weather yesterday, but today we shall have good weather also. 17. I think that a warm wind will blow soon. 18. My friend has a beautiful new house.

LESSON XIII.

THE DEMONSTRATIVE PRONOUN *TIU*.

56. The demonstrative pronoun *tiu*, /that,/ is used to indicate a person or a definitely specified thing. The plural is *tiuj*, /those:/

Tiu estas la via, kaj mi volas tiun, /that is yours, and I wish that one./

Tiuj estos koleraŭ kontraŭ vi, /those will be angry with you./

Li aŭdis tiujn, /he heard those (persons, or things)/

57. The demonstrative pronoun *tiu* is also used as a /pronominal adjective/, in agreement with a noun:

Tiu vento estos varma, /that wind will be warm./

Mi vidas tiun ventoflagon, /I see that weathercock./

Tiuj infanoj estas junaj, /those children are young./

Mi trovos tiujn librojn, /I shall find those books./

TENSES IN INDIRECT QUOTATIONS.

58. The verb in an indirect statement (53) or an indirect question remains in the same tense in which it would be if the statement or question were direct. (In English this is true only if the introductory verb is present or future, since after an introductory past tense the tense of the indirect quotation is changed, and /am, is, are, have, will/ become /was, were, had, would,/ etc.)

Mi	*diras*	*ke*	*li*	*estas*	*bona*	, /I say that he is good./
***	*diris*	***	***	***	***	, /I said that he was good./
***	*diros*	***	***	***	***	, /I shall say that he is good./

Li	*miras*	*ĉu*	*mi*	*aŭdas*	, /he wonders whether I hear./
***	*miris*	***	***	***	, /he wondered whether I heard./
***	*miros*	***	***	***	, /he will wonder whether I hear./

Mi opiniis ke ĝi estas bona, /I thought that it was good/ (I thought "/it is good/").

Oni miris ĉu li venos, /they wondered whether he would come/ (they wondered "/will he come?"/).

An indirect question is introduced by *ĉu*, whether, after verbs meaning

"ask," "wonder," "know," etc.: Mi miras ĉu li venis, /I wonder whether he came./ Oni demandas ĉu li estas riĉa, /people ask whether he is rich./

FORMATION OF FEMININE NOUNS.

59. Feminine nouns corresponding to distinctly masculine nouns such as *frato*, *knabo*, *viro*, may be formed from these by inserting the suffix *-in-* just before the noun-ending *-o*:

fratino, /sister/ (from frato, /brother/).

knabino, /girl/ (from knabo, /boy/). *patrino*, /mother/ (from patro, /father/).

virino, /woman/ (from viro, /man/).

/Cf./ English names similarly formed from masculine names, as /Pauline, Josephine, Ernestine, Geraldine,/ etc., also German /Königin/, queen, from /König/, king; /Löwin/, lioness, from /Löwe/, lion, etc.

Vocabulary.

almenaŭ, /at least./

ĉapelo, /hat./

ĉielo, /sky, heaven./

filo, /son./

konstrui, /to build./

miri, /to wonder./

morgaŭ, /tomorrow./

nubo, /cloud./

ombrelo, /umbrella./ *paroli*, /to talk, to speak./

parko, /park./

preskaŭ, /almost./

pri, /concerning, about./

promeni, /to take a walk./

super, /above./

timi, /to fear, to be afraid (of)/

tiu, /that (56)/

zorga, /careful./

EN LA PARKO.

Miaj junaj amiko kaj amikino, kaj ankaŭ ilia patrino, iris hieraŭ al la parko. La infanoj diris al la patrino ke la parko estas agrabla, kaj ke ili volas promeni en ĝi. La knabino parolis al sia frato pri la belaj floroj. Ŝi diris al li ke la floroj velkas, kaj ke la herbo en preskaŭ la tuta parko bezonas pluvon. La knabo diris hodiaŭ al mi ke hieraŭ li kaj lia fratino aŭdis la birdojn en la arboj super siaj kapoj. Li diris ke li miris pri tiuj birdoj, tamen li opinias ke la birdoj baldaŭ konstruos siajn nestojn en tiuj arboj. La infanoj promenis, kaj baldaŭ ili vidis ke grizaj nuboj venas sur la ĉielon, kaj mia juna amikino timis ke pluvos. Ŝi parolis al la patrino pri la nuboj kaj la pluvo, montris al ŝi la grizajn nubojn, kaj diris ke si volas iri al la domo. Ili komencis marŝi al la strato, kaj preskaŭ kuris, ĉar ili ne havis ombrelon. Tra la fenestroj de la domoj oni rigardis ilin, kaj la knabo miris ĉu li kaj liaj patrino kaj fratino amuzas tiujn virojn kaj virinojn. Tamen la patrino diris ke ŝi ne timas ke ŝi amuzos tiujn, sed ke ŝi timas la pluvon. Ŝi kaj la filino volas esti zorgaj pri almenaŭ la novaj ĉapeloj. La filo diris al ŝi ke li ankaŭ estas zorga, sed ke li opinias ke ne pluvos. Baldaŭ la patro venis al ili, kaj portis ombrelojn, ĉar li ankaŭ timis la pluvon. Li miris ĉu la infanoj kaj ilia patrino havas ombrelojn. Baldaŭ pluvis, sed ili estis sekaj, ĉar ili havis la ombrelojn. Morgaŭ ili ne promenos en la parko, sed iros al la

urbo.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. The east wind is dry and the south wind will be too warm. 2. A west wind blew against the weathercock, but the grain needed a south wind. 3. A north wind is blowing and I think that it will soon snow. 4. It (51) will be beautiful weather tomorrow, because a pleasant wind is now blowing. 5. The flowers will wither because those children gathered them. 6. They are talking about that park, but I do not wish to take-a-walk, because there are clouds in (on) the sky. 7. At least we shall take an umbrella, and my brother will hold it over our heads. 8. My sister said "Mother and I are-afraid that it will rain." 9. My young sister will be careful about that new umbrella. 10. I wonder whether she will take-a-walk tomorrow. 11. That park is pleasant and the grass is soft and green. 12. The birds are building their nests now, in those branches above our heads. 13. The sky above us is blue, and a west wind is beginning to blow. 14. I can see that weathercock, on that large house near the park. 15. Mother says that my sister will have a new hat tomorrow. 16. She will be careful of (about) that hat. 17. My father's friend is very careful of his son. 18. One sees that he is not a strong boy.

LESSON XIV.

THE DEMONSTRATIVE PRONOUN *ĈI TIU*.

60. The demonstrative pronoun (and pronominal adjective) meaning "this" is formed by using with *tiu* (56) the word *ĉi*, which expresses the general idea of nearness or proximity. (Consequently the literal meaning of *ĉi tiu* is /that one nearby/, /that one here/.) The word *ĉi* may either precede or follow the pronoun:

Ĉi tiu estas la mia, /this is mine/.
Mi vidis ĉi tiun, /I saw this one/.
Ĉu vi volas tiujn ĉi?/ /Do you wish these?/
Ĉi tiu knabino estas mia fratino, /this girl is my sister/.
Mi vidis ĉi tiujn ĉapelojn, /I saw these hats/.
Ĉi tiuj amikoj promenos, /these friends will take a walk/.

61. The words *tiu* and *ĉi tiu* may be used to distinguish between persons or things /previously/ mentioned and /just/ mentioned:

Gertrude kaj Mario estas en la parko. Tiu rigardas la florojn, ĉi tiu kolektas ilin.
/Gertrude and Mary are in the park. The former (that one) looks at the flowers, the latter (this one) gathers them./

POSSESSIVE FORM OF THE DEMONSTRATIVE PRONOUN.

62. To express possession, the demonstrative pronouns *tiu* and *ĉi tiu* have the special possessive or genitive forms *ties*, /that one's/, and *ĉi ties*, /this one's/. The use of *ties* and *ĉi ties* to mean "the former" and "the latter" is similar to the use of *tiu* and *ĉi tiu* shown in 61:

Mi iris al ties domo, /I went to that one's house/.
Ĉi ties filoj estas junaj, /this person's (this one's) sons are young/.
Mi ŝatas ties koloron, sed preferas ĉi tiun floron, /I like that one's color, but prefer this flower/.

La patro kaj lia amiko parolas pri siaj domoj. Ties estas nova, sed ĉi ties ŝajnas bela, /Father and his friend are talking about their houses. The former's is new, but the latter's seems beautiful/.

THE SUFFIX *-IL-*

63. Names of instruments, tools or utensils may be formed by adding the suffix *-il-* (followed by the ending *-o*) to roots whose meaning permits:

flugilo, /wing/ (from *flugi*, /to fly/).

kaptilo, /snare, trap/ (from *kapti*, /to catch/).

kudrilo, /needle/ (from *kudri*, /to sew/).

montrilo, /indicator, (clock) hand/ (from *montri*, /to point out, show/).

tenilo, /handle/ (from *teni*, /to hold/).

The root of a word is that part of it which contains the essential meaning, and to which the verb endings *-i*, *-as*, *-is*, *-os*, the noun ending *-o*, the adjective ending *-a*, etc., are attached, when no suffix intervenes. Thus, *vir-* is the root of *viro* and of *virino*; *kur-* is the root of *kuri*, etc.

THE EXPRESSION OF MEANS OR INSTRUMENTALITY.

64. The means or instrumentality through which an act is accomplished is expressed by use of the preposition *per*:

Oni kudras per kudrilo, /one sews by means of (with) a needle/.

La birdoj flugas perflugiloj, /the birds fly by (with) wings/.

Li amuzas sin per tiuj bildoj, /he amuses himself with (by) those pictures/.

Mi trovis ĝin per via helpo, /I found it by (through) your help/.

Vocabulary.

buŝo, /mouth/.

dekstra, /right (not left)/.

ĉi (see 60).

forko, /fork/.

helpo, /help/.

kafo, /coffee/.

kulero, /spoon/.

mano, /hand/. *per*, /by means of/ (64).

supo, /soup/.

telero, /plate/.

terpomo, /potato/.

ties, /that one's/ (62).

tranĉi, /to cut/.

tre, /very, exceedingly/.

viando, /meat/.

LA MANĜO.

Hieraŭ mi miris ĉu mi havos bonan manĝon en la domo de mia amiko. Sed mi opiniis ke mi havos tre bonan manĝon, ĉar mia amiko ŝatas doni bonajn manĝojn al siaj amikoj. Oni metis tre bonan supon antaŭ mi, kaj mi manĝis tiun per granda kulero. Post la supo mi havis viandon. Ĉi tiun mi tenis per forko, kaj tranĉis per akra tranĉilo. La forko, tranĉilo kaj kulero estas manĝiloj. Mi havis ne nur viandon, sed ankaŭ novajn terpomojn. Mi tranĉis tiujn ĉi per la tranĉilo, sed mi metis ilin en la buŝon per forko. Mi tenis la forkon en la dekstra mano, kaj metis la

tranĉilon trans mian teleron. Oni bezonas akran tranĉilon, sed oni ne bezonas tre akran forkon. Post la viando kaj la terpomoj, oni donis al mi freŝajn maturajn ĉerizojn. Ili kuŝis sur granda telero, kaj havis belan koloron. Ilia gusto estis ankaŭ bona. Mi preskaŭ ne diris ke mi ankaŭ havis kafon. Mi parolos morgaŭ al mia amiko pri lia kafo, kaj laŭdos ĝin. Post la manĝo, najbaro de mia amiko venis en ĉi ties domon, kaj ili parolis al mi pri siaj novaj domoj. Per la helpo de sia patro, mia amiko konstruos grandan domon. Lia najbaro volas konstrui belan sed ne tre grandan domon. Ties nova domo estos bela, sed mi opinias ke mi preferos ĉi ties domon. Mia amiko volis doni almenaŭ kafon al sia najbaro, sed li diris ke li ne volas trinki kafon. Tamen li volis persikon. Li tenis tiun en la mano, kaj manĝis tiun.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. The birds have very strong wings on their bodies, but they do not have hands. 2. They will build their nests, and sing about the young birds. 3. Those children were talking to me yesterday about their cat. 4. They said that it likes to catch and eat sparrows. 5. Tomorrow it will hide (itself) behind a tree, and will catch a young sparrow. 6. The children will gather peaches in that-person's garden, and will put them upon a plate. 7. They will shake the whole tree by means of a branch. 8. The sweet fruit above them will fall upon the soft green grass. 9. The children wondered whether the cherries were ripe. 10. They seem almost ripe, and tomorrow the children will pick (gather) them, with the help of their father. 11. It is said (54) that the grain in that-man's field very [much] needs rain. 12. People also think that the flowers will wither, for (because) it did not rain yesterday or today. 13. My careful young friend will carry an umbrella in his hand tomorrow, because he fears the rain. 14. He sees those gray clouds in (on) the sky. 15. He holds the umbrella by its handle. 16. The weathercock is an indicator concerning the weather. 17. One eats meat with a fork, and soup with a spoon. 18. One holds the spoon in the right hand. 19. A knife is sharp, but one does not need a sharp fork. 20. We shall have a very good meal, and also very good coffee.

LESSON XV.

THE DEMONSTRATIVE ADJECTIVE.

65. The demonstrative adjective related to the demonstrative pronoun *tiu* (56) is *tia*, /that kind of, that sort of, such:/

Tia floro estas bela, /that kind of a flower is beautiful./

Mi ŝatas tian viandon, /I like that sort of meat./

Tiaj najbaroj estas agrablaj, /such (that kind of) neighbors are pleasant./

Mi volas aŭdi tiajn birdojn, /I wish to hear such birds./

ADVERBS DEFINED AND CLASSIFIED.

66. An adverb is a word which modifies the meaning of a verb, adjective, another adverb, or phrase. It may express manner, time, degree, negation, etc. Adverbs are either primary, as "now," "almost," or derived, as "glad-ly," "sweet-ly." The Esperanto primary adverbs given in this and in preceding lessons may be classified as follows:

(/a/) Temporal Adverbs (expressing time).

baldaŭ, /soon/.

hierau, /yesterday/.

hodiaŭ, /today/. *morgaŭ*, /tomorrow/.

nun, /now/.

tuj, /immediately/.

(/b/) Adverbs of Degree.

almenaŭ, /at least/.

nur, /merely/. *preskaŭ*, /almost/.

tre, /very, much/.

(/c/) Adverbs Expressing Other Ideas.

addition: *ankaŭ*, /also/.

interrogation: *ĉu*, (*30*).

proximity: *ĉi*, (*60*). emphasis: *eĉ*, /even/.

affirmation: *jes*, /yes/.

negation: *ne*, /not, no/, (*27*).

a. An adverb usually precedes, but may also follow, the word or words which it modifies. It must be so placed as to leave no doubt about which of two words or word-groups it is intended to modify. Thus, *mi preskaŭ volis havi tiun* clearly means /I almost wished to have that/; but *mi volis preskaŭ havi tiun* might mean either "I /almost wished/ to have that," or more probably "I wished /almost to have/ that." An example of permissible variation in the position of adverbs is shown in questions to which an affirmative answer is expected. Such questions may be put in the form of a statement, followed by *ĉu ne* (instead of having *ĉu* introduce the sentence, with *ne* in its normal position):

Li venos, ĉu ne? /He will come, will he not?/

La vetero estas bela, ĉu ne? /The weather is beautiful, is it not?/

Vi aŭdis tiun diron, ĉu ne? /You heard that remark, did you not?/

FORMATION OF OPPOSITES.

67. If the meaning of a word is such that it can have a direct opposite, such opposite may be formed from it by use of the prefix *mal-*:

malalta, /low, short/ (from *alta*, /high, tall/).

malamiko, /enemy/ (from *amiko*, /friend/).

maldekstra, /left/ (from *dekstra*, /right/).

malhelpi, /to hinder/ (from *helpi*, /to help/).

maljuna, /aged, old/ (from *juna*, /young/).

malnova, /old, not new/ (from *nova*, /new/).

/Cf./ English /malcontent/, "discontented," /maladroit/, "clumsy."

Vocabulary.

dum, /during/.

eĉ, /even/.

gardi, /to guard/.

helpi, /to help, to aid/.

honti, /to be ashamed/.

kara, /dear/.

kontenta, /satisfied/.

kuraĝa, /courageous/.

nokto, /night/. *povi*, /to be able/.

preni, /to take/.

propono, /proposal/.

respondi, /to answer/.

ruza, /sly, cunning/.

ŝteli, /to steal/.

tia, /that kind of/ (65).

tuj, /immediately/.

voĉo, /voice/.

LA RUZA JUNA VIRO.

Ruza juna viro kaj bona maljuna viro iris trans dezerton. Tiu havis nigran ĉevalon, ĉi tiu havis blankan ĉevalon. "Vi gardos niajn ĉevalojn dum la nokto, ĉu ne?" diris la juna viro per dolĉa voĉo al sia amiko, "Ĉar dum la nokto oni ne povos vidi mian nigran ĉevalon, sed malamikoj povos tuj vidi vian blankan ĉevalon. Oni povos ŝteli tian ĉevalon, ĉar vi estas maljuna kaj malforta, kaj ne povos malhelpi malamikojn." Tia propono ne ŝajnis agrabla al la maljuna viro. Li ne estis kontenta, tamen li ne volis perdi sian ĉevalon, ĉar li estis malriĉa. Li diris al si ke li donos sian blankan ĉevalon al la juna viro, kaj prenos ties nigran ĉevalon. Tuj li diris al ĉi tiu "Sed per via helpo mi ne perdos mian ĉevalon: mi donos la mian al vi, kaj prenos vian ĉevalon. La via estas malbela, sed ĝi estas almenaŭ nigra; vi donos ĝin al mi, ĉu ne?" "Jes," respondis la ruza juna viro, kaj li donis sian nigran ĉevalon al tiu, kaj prenis la blankan ĉevalon. "Nun," diris la maljuna viro, "Vi estas kuraĝa kaj forta, kaj vi gardos la ĉevalojn, ĉu ne? Vi povos malhelpi malamikojn per tiu granda akra tranĉilo, kaj oni ne povos ŝteli vian blankan ĉevalon." La ruza juna viro ne hontis. Li respondis "Mia kara amiko, mi nun dormos, ĉar oni ne ŝtelos blankan ĉevalon. Mi povos vidi tian ĉevalon dum la nokto, kaj malhelpi malamikojn. Sed tiu ĉevalo via (/that horse of yours/) havas la koloron de la nokto, kaj eĉ nun oni povas ŝteli ĝin." La malkontenta maljuna viro diris per kolera voĉo "Ĉu vi ne hontas pri tia propono?" Tamen la ruza juna viro tuj komencis dormi, kaj la maljuna viro gardis la ĉevalojn dum la tuta nokto.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

(Words to be formed with the prefix mal- are italicised.)

1. Does one eat potatoes and meat with a fork or a spoon? 2. One puts soup into the mouth by means of a spoon. 3. One cuts fruit with a knife, and puts the fruit upon a plate. 4. The coffee was /cold/, and I was much /dissatisfied/. 5. My knife was /dull/, nevertheless I almost immediately cut my (the) /left/ hand. 6. I was ashamed, but I think that the handle of that knife was very /short/. 7. The grass is /wet/ today, and I fear that we shall not be able to take a walk, even in that /small/ park. 8. I /dislike/ to go-walking upon the /hard/ streets. 9. The courageous young man and his /aged/ friend talked about their /enemies/. 10. They wished to be careful about their horses. 11. The young man was very sly, and wished to sleep during the night. 12. He said that one can steal a black horse during the /dark/ night. 13. He said that either (/aŭ/) he or the /old/ man would guard the horses. 14. The /old/ man answered that he would give to him his [own] white horse. 15. He took that one's black horse. 16. He was ashamed, and was very angry at his /faithless/ friend. 17. But he /stayed-awake/, and guarded the horses.

LESSON XVI.

THE DEMONSTRATIVE ADVERB OF PLACE.

68. The demonstrative adverbs of place related to the pronouns *tiu* and *ĉi tiu* are *tie*, /there, in (at) that place/, and *ĉi tie*, /here, in (at) this place/:

La telero estas tie, /the plate is there (in that place)/.

La libroj kuŝas ĉi tie, /the books lie here (in this place)/.

Mi trovis vin tie kaj lin ĉi tie, /I found you there and him here./

Tie la vetero ŝajnas tre agrabla, /there the weather seems very pleasant./

69. If the verb in the sentence expresses motion toward the place indicated by *tie* or *ĉi tie*, the ending *-n* is added to the adverb (46), forming *tien*, /thither, there/, and *ĉi tien*, /hither, here/:

Li iros tien, /he will go there (thither)/.

Mi venis ĉi tien, /I came here (hither)/.

Ni estis tie, kaj venis ĉi tien, /we were there and came here (hither)/.

ACCOMPANIMENT.

70. Accompaniment or association is expressed by the preposition *kun*, /with, along with/:

La viro venis kun sia amiko, /the man came with his friend/.

Mi promenos kun vi, /I shall go walking with you/.

La knabo kun tiu viro estas lia frato, /the boy with that man is his brother/.

Kun must not be confused with *per* (64), which expresses instrumentality, although *per* may often be translated by English "with." The English preposition "with" may be said to have three rather clearly defined different meanings. In the linguistic history of this word, the original meaning was "against," still shown in /fight with, strive with, contend with, withstand/, etc. (/Cf./ German /widerstreiten/, to strive with, /widerhalten/, to resist, etc.) Gradually this word "with" usurped the meaning of the original preposition "mid," expressing association or accompaniment (/cf./ German /mit/, "with", which it crowded out of the language except in one unimportant compound). The word "by" was also encroaching upon "mid" from another direction, and so "mid's" successor "with" came to be interchangeable with "by" in expressing instrumentality. Thus, English "with" indicates opposition, accompaniment, or instrumentality, for which three senses Esperanto has the three prepositions *kontraŭ*, *kun*, and *per*, respectively.

THE ADVERB *FOR*.

71. The adverb *for*, /away/, may be used independently, as *Li iris for de mi*, /he went away from me/, but it is more frequently used as a prefix to give a sense of departure, loss or somewhat forcible removal:

foriri, /to go away, to depart/.

forkuri, /to run away, to escape/.

forlasi, /to leave alone, to abandon, to desert/.

formangĝi, /to eat away, to eat up/.

forpreni, /to take away, to remove/.

fortrinki, /to drink away, to drink up/.

/Cf./ the prefix /for-/ in English "forfeud," /to keep away, to avert/, "forbid," /to exclude from, to command against/, "forbear," /to refrain from/, etc.

THE MEANING OF *POVI*.

72. The verb *povi*, to be able, is used to translate English /can/, which is defective, that is, does not occur in all of the forms a verb may have:

Mi povas paroli, /I am able to talk, I can talk./
Mi povis paroli, /I was able to talk, I could talk./
Mi povos paroli, /I shall be able to talk, / ——.
Mi volas povi paroli, /I wish to be able to talk, / ——.

Vocabulary.

el, /out of, out/.
ĉirkaŭ, /around, roundabout/.
for, /away/ (71).
frua, /early/.
glavo, /sword/.
horo, /hour/.
kun, /with/ (70).
lasi, /to leave/. *peli*, /to drive, to chase/.
poŝo, /pocket/.
rajdi, /to ride/.
rapidi, /to hasten/.
resti, /to remain, to stay/.
saĝa, /wise/.
tie, /there/ (68).
voki, /to call/.

MALAMIKOJ EN LA DEZERTO.

Juna viro kaj lia saĝa patro volis iri trans la dezerton, kun siaj amikoj. La amikoj estis fortaj, kaj la juna viro estis tre kuraĝa. Ili restis en malgranda urbo dum la nokto, kaj forrajdis kun tiuj amikoj. La patro kaj la filo opiniis ke la amikoj kun ili povos helpi per siaj akraj glavoj. Ili opiniis ke ili povos forpeli la malamikojn. Eĉ en la dezerto oni trovas malamikojn. Tiaj malamikoj forprenas la monon de bonaj viroj. La juna viro estis kontenta, ĉar li estis kun la amikoj. La maljuna viro estis kontenta ĉar li estis kun sia filo. Baldaŭ la nokto venis. Estis tre malluma tie en la dezerto, kaj ili preskaŭ ne povis vidi. Dum la fruaj horoj de la nokto la patro aŭdis voĉojn, kaj preskaŭ tuj li vidis la malamikojn. La ruzaj malbonaj viroj rapidis tien, kaj vokis la maljunan viron. La malkuraĝaj amikoj de la patro kaj filo nek restis tie, nek helpis forpeli la malamikojn. Ili tuj forkuris. La malamikoj staris ĉirkaŭ la patro, kaj forpuŝis lin de lia ĉevalo. La filo volis malhelpi ilin, sed li ne povis. Li povis nur resti kun la patro, kaj gardi lin tie kontraŭ la glavoj de la malamikoj. Baldaŭ la malamikoj komencis forpreni la monon el la poŝoj de la saĝa maljuna viro. La kolera filo diris per maldolĉa (/bitter/) voĉo "Ĉu vi ne hontas? Ĉu vi lasos al ni nek la ĉevalojn nek nian monon?" Sed la malamikoj respondis "Ne, ni lasos al vi nek la ĉevalojn nek la monon. Ni ne estas malsaĝaj." Post tiu diro ili tuj forrapidis, kaj prenis kun si la ĉevalojn.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. The foolish friends of the young man and his aged father did not stay with them. 2. They did not help them with their swords, but ran away at once (/tuj/), and were not ashamed. 3. The old man heard disagreeable voices behind him, and soon he saw the enemy. 4. The enemy called them, and hastened there (69). 5. Those sly bad men took the money out of the pockets of the courageous young man. 6. They stood around him, and also around his father. 7. The father and son could not even guard their horses. 8. The enemy did not leave (to) these their horses, but took both the horses and the money. 9. Soon the enemy rode away, during the late hours of the night. 10. The father and son were angry and dissatisfied. 11. They said "We fear and dislike such men." 12. The

father said "By the help of our neighbors we can (/povos/) find those bad men, and drive them away, out of the desert." 13. The son replied, "Dear Father, such a proposal seems good, and I will help with my long sharp sword. 14. But we are now in the desert, and the road to the city is long. 15. We cannot ride thither, but we can walk thither. 16. Can you not hasten, with (/per/) my help?" 17. The wise old man answered, "Yes, my son, with such help I can walk thither."

LESSON XVII.

THE DEMONSTRATIVE TEMPORAL ADVERB.

73. The demonstrative temporal adverb related to the demonstrative pronoun *tiu* is *tiam*, /then, at that time:/

Tiam li rajdos al la urbo, /then he will ride to the city./

Nun ili estas saĝaj, sed tiam ili estis malsaĝaj, /now they are wise, but at that time they were foolish./

COMPARISON OF ADJECTIVES.

74. An adjective may have three degrees, /positive/, /comparative/ and /superlative./ English has various ways of forming the comparative and superlative degrees (as by the suffixes /-er, -est/, the adverbs /more, most/, and irregular methods as in /good, better, best/, etc.). Esperanto has only one method, using the adverbs *pli*, /more/, and *plej*, /most:/

Positive. Comparative. Superlative.

bela, /beautiful/ *pli bela*, /more beautiful/ *plej bela*, /most beautiful./

bona, /good/ *pli bona*, /better/ *plej bona*, /best./

malbona, /bad/ *pli malbona*, /worse/ *plej malbona*, /worst./

saĝa, /wise/ *pli saĝa*, /wiser/ *plej saĝa*, /wisest./

75. The preposition *el* is used with words expressing the group or class out of which a superlative is selected and mentioned:

Li estas la plej juna el tiuj, /he is the youngest of (out of) those./

Vi estas la plej feliĉa el ni, /you are the happiest of us./

Tiu estis la plej ruza el la viroj, /that one was the craftiest of the men./

MANNER AND CHARACTERISTIC.

76. The actions or feelings which accompany an act or state, or the characteristic which permanently accompanies a person or thing, may be expressed by a substantive with the preposition *kun*:

Li prenis ĝin kun la plej granda zorgo, /he took it with the greatest care./

Mi aŭdis lin kun intereso kaj plezuro, /I heard him with interest and pleasure./

Ŝi estas virino kun bona gusto, /she is a woman with (of) good taste./

Mi havas ĉevalon kun forta korpo, /I have a horse with a strong body./

Sometimes the manner of an action may be expressed by the instrument of it, expressed by the preposition *per* with a substantive modified by an adjective: *Li kantis per dolĉa voĉo*, /he sang with (by means of) a sweet voice/. *Vi puŝis min per forta mano*, /you pushed me with a

strong hand/.

DIRI, *PAROLI* AND *RAKONTI*.

77. The verbs *diri*, /to say/, *paroli*, /to talk, to speak/, and *rakonti*, /to relate/, having in common the general idea of speech or expression, must not be confused in use:

Mi diris al vi ke pluvas, /I said to (told) you that it was raining/.

Mi diris ĝin al vi, /I said it to you (I told you)/.

Mi parolis al vi pri ĝi, /I talked (spoke) to you about it/.

Mi rakontis ĝin al vi, /I related (told) it to you/.

Vocabulary.

ami, /to love/.

ekster, /outside (of)/.

Frederiko, /Frederick/.

gratuli, /to congratulate/.

intereso, /interest/.

letero, /letter/.

plej, /most/ (*74*).

plezuro, /pleasure/. *pli*, /more/ (*74*).

plumo, /pen/.

rakonti, /to relate/ (*77*).

reĝo, /king/.

servisto, /servant/.

skribi, /to write/.

tiam, /then/ (*73*).

zorgo, /care/.

FREDERIKO GRANDA KAJ LA JUNA SERVISTO.

Hieraŭ mi legis interesan libron pri Frederiko Granda (/the Great/). En ĝi oni rakontas ke la reĝo kun plezuro legis aŭ skribis per sia plumo, dum malfruaj horoj de la nokto. Agrabla juna knabo, la plej juna el la servistoj, tiam restis ekster la pordo. Ĉar la reĝo legis plej interesan novan libron, li ne opiniis ke la horo estas malfrua. Li vokis sian malgrandan serviston, sed la knabo, nek venis nek respondis. La reĝo iris tien, kaj trovis la knabon ekster la pordo. Li vidis ke la knabo dormas sur malalta seĝo. Tiam Frederiko Granda ne estis kolera, sed hontis ĉar li vokis la infanon. La reĝo Frederiko vidis leteron en la poŝo de la knabo. Tuj li prenis la leteron el lia poŝo, kaj rigardis ĝin. Ĝi estis letero al la servisto, de lia patrino. Ŝi ne estis riĉa virino, ŝi ŝajnis esti tre malriĉa. En ĉi tiu letero la patrino diris per la plumo ke ŝi amas la filon. Ŝi dankis lin ĉar li skribis al ŝi longan leteron. Ŝi ankaŭ dankis lin ĉar li donis al ŝi monon. La reĝo volis esti tre bona al tia filo. Kun la plej granda zorgo li metis monon el sia poŝo kun la letero kaj tiam lasis la leteron en ties poŝo. Tiam li formarŝis al sia ĉambro, kaj vokis la malgrandan serviston. La knabo tuj aŭdis, kaj rapidis tra la pordo. Li kuris trans la ĉambron, kaj staris antaŭ la reĝo. "Ĉu vi dormis?" diris Frederiko Granda. "Jes, mi timas ke mi preskaŭ dormis," respondis la knabo, "kaj mi tre hontas." Tiam li metis la manon en la poŝon, kaj trovis la monon. Li ŝajnis pli malfeliĉa kaj diris kun granda timo "Malamiko metis ĉi tiun monon en mian poŝon! Oni opinios ke mi ŝtelis ĝin! Oni malamos min, kaj forpelos min!" Frederiko respondis, "Ne, mi donis ĝin al vi, ĉar mi amas bonajn knabojn. Mi gratulas vian patrinon, ĉar ŝi havas tian filon."

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. An interesting story is related (54) about Frederick the Great. 2. His youngest servant stayed outside of the door. 3. The king called him, and he hastened thither and stood before him. 4. Yesterday he did not hear the king. 5. The king called him, but he did not answer. 6. The king thought that the boy had gone away with the older servants, and he was angry. 7. He left his book on the table, and went to the door. 8. Then he saw that the little boy was sleeping there. 9. He looked at him with greater interest, and saw a letter in his pocket. 10. The letter was from the boy's mother. 11. He had written a letter to her, with his pen, and had given (to) her money, because she was poor. 12. He wrote longer letters with pleasure, because he was a most faithful son. 13. The king congratulated the mother of the boy, concerning such a son. 14. (The) king Frederick wished to be kinder (/pli bona/) to the boy. 15. He placed his book upon the table, near his sword, and talked to the little servant. 16. Then the older servants came, and stood around the king. 17. They walked with great care, and the younger servant did not hear them. 18. They loved the little boy, and wished to help him.

LESSON XVIII.

THE DEMONSTRATIVE ADVERB OF MOTIVE OR REASON.

78. The demonstrative adverb of motive or reason, related to the demonstrative pronoun *tiu*, is *tial*, /therefore/, /for that reason/, /so/:

Tial la servisto foriris, /therefore the servant went away/.

Tial mi gratulis lin, /for that reason I congratulated him/.

Tial oni forpelis lin, /so they drove him away/.

DERIVATION OF ADVERBS.

79. Adverbs may be derived from roots whose meaning permits, by addition of the adverb-ending *-e*, as *feliĉe*, /happily/, *kolere*, /angrily/. The comparison of adverbs is similar to that of adjectives:

Positive. Comparative. Superlative.

saĝe, /wisely/ *pli saĝe*, /more wisely/ *plej saĝe*, /most wisely/

bone, /well/ *pli bone*, /better/ *plej bone*, /best/

malbone, /badly/ *pli malbone*, /worse/ *plej malbone*, /worst/

ruze, /slyly/ *pli ruze*, /more slyly/ *plej ruze*, /most slyly/

***MALPLI* AND *MALPLEJ*.**

80. The opposites (67) of *pli* and *plej* are *malpli*, /less/, and *malplej*, /least/. Their use is similar to that of *pli* and *plej*.
(These adverbs may also modify verbs):

Li estas malpli kuraĝa, /he is less courageous/.

Tiuj estis malplej akraj, /those were least sharp/.

La vento blovis malpli forte, /the wind blew less strongly/.

Li skribis malplej zorge, /he wrote least carefully/.

Mi malpli timas ilin, /I fear them less/.

Vi malplej bezonos helpon, /you will need help least/.

COMPARISON OF WORDS EXPRESSING QUANTITY.

81. Since in their precise sense the words *pli*, *malpli*, *plej*, *malplej*, express /degree/, a /quantitative/ meaning is given by *multe*, /much/, in the desired degree of comparison:

multe, much pli multe, more (in amount) plej multe, most
malpli multe, less " malplej multe, least
malmulte, little pli malmulte, less " plej malmulte, least

COMPARISONS CONTAINING *OL*.

82. In a comparison made by the use of *pli* or *malpli*, the case used after *ol*, /than/, must indicate clearly the sense intended:

Mi amas ilin pli multe ol ŝin, /I love them more than/ (I love) /her/.
Mi amas ilin pli multe ol ŝi, /I love them more than she/ (loves them).
Vi helpis la viron malpli multe ol la knabo, /you helped the man less than the boy/ (helped him).
Vi helpis la viron malpli multe ol la knabon, /you helped the man less than/ (you helped) /the boy/.

CAUSAL CLAUSES.

83. A clause giving a cause or reason is introduced by *ĉar*, /because, for/, or by the combination *tial ke*, /for this reason that, because, for/:

Mi venis frue, ĉar mi volis vidi vin, /I came early, for I wished to see you/.
La floroj velkis tial, ke ne pluvis, /the flowers wilted for this reason, that it did not rain/.

Vocabulary.

anstataŭ, /instead of/.
aprilo, /April/.
aŭgusto, /August/.
jaro, /year/.
junio, /June/.
julio, /July/.
majo, /May/.
marto, /March/.
monato, /month/. *multa*, /much/ (*multaj*, /many/).
ofta, /frequent/ (*ofte*, /often/).
ol, /than/ (*82*).
printempo, /spring/ (season).
tago, /day/.
sezono, /season/.
somero, /summer/.
tial, /therefore/ (*78*).
vintro, /winter/.

PRI LA SEZONOJ.

La vintro estas la malplej agrabla sezono el la tuta jaro. Neĝas tre multe, kaj tial oni nur malofte promenas, ĉar la stratoj estas tro malsekaj. Oni marŝas kun granda zorgo, kaj malrapide (/slowly/), tial ke oni ne volas fali kaj preskaŭ rompi la kolon. Oni zorge gardas sin tiam kontraŭ la malvarmaj nordaj ventoj. La manojn oni metas en la poŝojn, sed la vizaĝon oni ne povas bone gardi. Mi ne ŝatas resti ekster la domo dum tia vetero. Mi multe preferas sidi en varma luma ĉambro, kaj skribi leterojn per bona plumo. La monatoj de la printempo estas marto, aprilo kaj majo. La bela printempo ŝajnas pli agrabla ol la vintro. Ĝiaj tagoj estas pli longaj kaj pli varmaj, ĝiaj ventoj blovas malpli forte. En ĉi tiu sezono la kampoj kaj arboj frue komencas montri plej belajn

kolorojn. La birdoj konstruas siajn nestojn, kaj dolĉe kantas. Oni povas promeni sur la mola herbo, anstataŭ sur malsekaj malagrablaj stratoj. Pluvas pli multe en aprilo, tamen post la pluvo la herbo ŝajnas pli verda, kaj la nuboj baldaŭ forflugas de la blua ĉielo. Dum majo oni trovas violojn, kaj en junio oni vidas tre multajn rozojn. Sed la plej agrabla el la sezonoj estas la somero. Anstataŭ malvarmaj ventoj la somero havas la plej belan veteron, kun suda aŭ okcidenta ventoj. La longaj tagoj estas varmaj, sed la noktoj estas tute agrablaj. Tiam oni havas pli bonajn fruktojn ol dum la printempo. La monatoj de la somero estas junio, julio kaj aŭgusto. Mi plej ŝatas junion. Ĉu vi ŝatas ĝin pli multe ol mi? Ĉu vi ŝatas aŭguston pli multe ol julion?

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. I read a most interesting book about Frederick the Great. 2. It relates that he often stayed-awake and read with great interest during the later hours of the night. 3. His youngest servant was a small boy. 4. The king loved this boy more than [he loved] the older servants. 5. The winter is a less pleasant season than the spring, but the summer is more pleasant than that [season]. 6. During March the east winds blow most strongly, and shake the trees very much. 7. In April one needs his umbrella, for (the reason that) there are often clouds in the sky and it rains a great deal (very much). 8. The streets are very wet, but the water does not seem to wash them. 9. In May one begins to find sweet violets, and the birds in the trees above our heads sing very sweetly. 10. In June the most beautiful roses are seen (54). 11. July and August are the warmest months of the whole year. 12. The days are longer than the nights, and the weathercock shows west and south winds, instead of those disagreeable north and east winds. 13. One stays outside [of] the house then with greater pleasure, and goes walking in the parks. 14. I think that I like the summer better than you [do]. 15. Therefore I praise the summer more than you [do]. 16. However, I praise you more than [I praise] your younger brother. 17. He is less wise than you.

LESSON XIX.

JU AND *DES* IN COMPARISONS.

84. In clauses expressing a comparison between two objects, acts or states, the adverbial use of English "the ... the ..." (meaning "by how much ... by that much ...") is rendered by the adverbs *ju* and *des*, respectively:

Ju pli bona li estas, des pli feliĉa li estos, /the better he is, the happier he will be./

Ju pli ofte mi rigardas, des pli mi volas rigardi, /the oftener I look, the more I wish to look./

Ju pli bele la luno brilas, des pli oni ŝatas la nokton, /the more beautifully the moon shines, the more one likes the night./

Ju malpli pluvas, des pli la floroj velkas, /the less it rains, the more the flowers wither./

Ju malpli multe vi helpas, des malpli multe mi laŭdos vin, /the less you help, the less I shall praise you./

Ĉar vi helpis, mi des pli multe laŭdos vin, /because you helped, I shall praise you the (that much) more./

/Cf./ Shakespeare, As You Like It, V, II, 49, /By so much the more shall I tomorrow be at the height of heart-heaviness, by how much I shall think my brother happy in having what he wishes for./

THE PREPOSITION *INTER*.

85. In English, the preposition "between" is used in reference to two persons or things, and "among" in reference to three or more. As the difference in meaning is not essential, Esperanto has but the one preposition *inter* to express both /between/ and /among:/

Li sidas inter vi kaj mi, /he is sitting between you and me./

Li sidas inter siaj amikoj, /he is sitting among his friends./

La monato majo estas inter aprilo kaj junio, /the month of May is between April and June./

Inter tiuj libroj estas tre interesa libro, /among those books there is a very interesting book./

THE PREPOSITION *PRO*.

86. Cause or reason may be expressed not only by an adverb (78) or a clause (83), but also by use of the preposition **pro*, /because of, on account of, for the sake of, for/. It directs the thought away from the complement toward the action, feeling or state caused by it, or done in its interest or behalf:

La floroj velkas pro la seka vetero, /the flowers wilt because of the dry weather./

Mi skribis la leteron pro vi, /I wrote the letter for you (for your sake)./

Pro tiuj nuboj mi timas ke pluvos, /on account of those clouds I fear that it will rain./

Oni ŝatas ĉerizojn pro la dolĉa gusto, /people like cherries because of the sweet taste./

PREPOSITIONS WITH ADVERBS AND OTHER PREPOSITIONS.

87. Prepositions may be used with adverbs or with prepositional phrases when the meaning permits:

La kato kuris el sub la tablo, /the cat ran out-from under the table/.

Li venos el tie, /he will come out of there/.

De nun li estos zorga, /from now he will be careful/.

Li staris dekstre de la vojo, /he stood on the right of the road/.

Mi iros for de ĉi tie, /I shall go away from here/.

Vocabulary.

aŭtuno, /autumn, fall/.

decembro, /December/.

des, (see *84*).

februaro, /February/.

glacio, /ice/.

inter, /between, among/ (*85*).

januaro, /January/.

ju, (see *84*).

kovri, /to cover/. *neĝo*, /snow/.

novembro, /November/.

nuda, /bare, naked/.

oktobro, /October/.

pro, /because of/ (*86*).

rikolti, /to harvest/.

rivero, /river/.

septembro, /September/.

tero, /ground, earth/.

LA AŬTUNO KAJ LA VINTRO.

La sezonoj de la jaro estas la vintro, la printempo, la somero, kaj la aŭtuno. La aŭtuno estas inter la somero kaj la vintro. Ĝiaj monatoj estas septembro, oktobro kaj novembro. En septembro oni povas kolekti maturajn fruktojn. Tiam ankaŭ oni rikoltas la flavan grenon de la kampoj. Dum ĉi tiu monato kaj dum oktobro la folioj sur la branĉoj komencas esti ruĝaj kaj flavaj, anstataŭ verdaj. La herbo velkas, kaj bruna tapiŝo ŝajnas kovri la teron. Baldaŭ la folioj falas al la tero, kaj en novembro la arboj estas tute nudaj. Pli aŭ malpli frue neĝas. La glacio ofte kovras la akvon en la riveroj, kaj restas sur la stratoj kaj la vojoj. La mola blanka neĝo kovras la teron, kaj kuŝas sur la branĉoj de la arboj. Tiam, pro la fortaj ventoj, ĝi falas de la branĉoj al la tero. La birdoj frue lasas tian veteron, kaj flugas de ĉi tie al pli sudaj kampoj kaj arboj. Ili ne povas resti, pro la malvarmaj tagoj kaj noktoj. Ili malŝatas la neĝon kaj la glacieron pli multe ol ni. Ju pli multe neĝas; des pli malofte ni volas promeni. Ni preferas resti en la domo, anstataŭ ekster ĝi. Ju pli ni rigardas la nudajn branĉojn de la arboj, des pli malagraba ŝajnas la vintro. Tamen la junaj infanoj tre ŝatas tian veteron, kaj ju pli neĝas, kaj ju pli forte la norda vento blovas, des malpli ili estas kontentaj en la domo. Ili volas kuri sur la neĝo, ĉirkaŭ la arboj kaj inter ili, kun siaj junaj amikoj. Ili povas bone amuzi sin per la neĝo. La monatoj de la vintro estas decembro, januaro kaj februaro. Ĝi estas la plej malvarma sezono.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. September, October and November are the months of autumn. 2. In these months, people harvest the yellow grain and gather various fruits. 3. The leaves on the trees around us begin to have red and yellow colors. 4. They begin to fall from the branches and lie upon the ground. 5. The more strongly the cold north wind blows through the branches, the sooner the leaves fall from there. 6. They lie under the bare trees, with the brown grass. 7. The sooner it snows, the sooner the ground will seem to have a white carpet. 8. The snow will completely (/tute/) cover the grass during the months of the winter. 9. These months are December, January and February. 10. From that time (/de tiam/) the ice and snow will cover the roads, and altogether (/tute/) hide them. 11. There will often be ice on the water of the river. 12. We like this season of the year more than March, April and May. 13. We like it even more than the summer. 14. The months of the latter (62) are June, July and August. 15. The summer is the warmest season of the entire year. 16. Therefore we often say that the summer is the pleasantest season. 17. Because of its many pleasures, the summer is dear to me. 18. It is between the spring and the autumn.

LESSON XX.

THE DEMONSTRATIVE ADVERB OF MANNER AND DEGREE.

88. The demonstrative adverb of manner and degree, related to the demonstrative pronoun *tiu*, is *tiel*, /in that (this) manner, in such a way, thus, so/. Like English "thus," "so," *tiel* may modify adjectives and other adverbs, by indicating degree:

Ĉu oni tiel helpas amikon? /Does one help a friend in that (this) way?/

Mi ĝin skribis tiel, /I wrote it thus (in such a way)./

La vetero estas tiel bela, /the weather is so beautiful./

Tiel mallonge li parolis, /thus briefly he spoke./

Mi trovis tiel belan floron, /I found such a beautiful flower./
Li prenis tiel multe, /he took that much (so much)./

PREPOSITIONS EXPRESSING TIME-RELATIONS.

89. The relations which prepositions express may be of various kinds. As in English, a certain number of prepositions primarily expressing place may also express time-relations. Such prepositions are *antaŭ*, *ĉirkaŭ*, *de*, *en*, *ĝis*, *inter*, *post*, and *je* (whose use in other than time-relations will be explained later):

Mi foriros ĉirkaŭ junio, /I shall depart about June./
De tiu horo mi estis via amiko, /from that hour I was your friend./
Li ne parolis al mi de tiu semajno, /he did not speak to me since (from) that week./
En la tuta monato ne neĝis, /it did not snow in (at any time within) the entire month./
Mi dormis ĝis malfrua horo, /I slept until (up to) a late hour./
Ĝis nun li ne vidis vin, /until now he did not see you./
Inter marto kaj junio mi iros tien, /between March and June I shall go there./
Je malfrua horo li foriris, /at a late hour he went away./
Mi iros tien je dimanĉo, /I shall go there on Sunday./
Je tiu horo li vokis min, /at that hour he called me./
Ŝi ne restis tie post julio, /she did not stay there after July./
Post ne longe mi vokos vin, /soon (after not long) I shall call you./

90. When a definite date or point in time is expressed, *antaŭ* means "before." When used with an expression of an /amount/ of time, it is to be translated by "ago" following the expression (not by "before" preceding it):

Antaŭ dimanĉo mi foriros, /before Sunday I shall go away./
Mi vidis lin antaŭ tiu horo, /I saw him before that hour./
Li skribos ĝin antaŭ la nova jaro, /he will write it before New Year./
Antaŭ multaj jaroj mi trovis ĝin, /many years ago I found it./
Mi rompis ĝin antaŭ longa tempo, /I broke it a long time ago./
Antaŭ tre longe vi legis tiun libron, /you read that book very long ago./
Li venis antaŭ ne longe, /he came recently (not long ago)./
Antaŭ malmultaj jaroj li forkuris, /a few years ago he escaped./

As already shown, *kun* expresses accompaniment, *per* expresses instrumentality, *pro* expresses cause, *kontraŭ* expresses opposition, *anstataŭ* expresses substitution, *sur*, *apud*, *sub*, etc., express place, *dum* expresses time, etc.

Vocabulary.

dimanĉo, /Sunday./
energia, /energetic./
frosto, /frost./
je, /at, on/ (89).
kota, /muddy./
labori, /to work, to labor./
laca, /tired, weary./
lundo, /Monday./
mardo, /Tuesday./ *mateno*, /morning./
promeno, /walk, promenade./
rakonto, /story, narrative./
ripozi, /to rest, to repose./
semajno, /week./

tempo, time.
tiel, /thus, so/ (88)
tro, /too, too much./
vespero, /evening./

EN SEPTEMBRO.

Antaŭ multaj jaroj ni preferis resti en nia malgranda domo trans la rivero, dum la tuta aŭtuno. Sed nun ni restas tie nur ĝis oktobro. De aŭgusto ĝis oktobro la vetero estas tre agrabla tie, sed baldaŭ post tiu monato la fortaj ventoj blovas, kaj la folioj komencas fali. La frostoj kovras la teron, kaj baldaŭ neĝas tre ofte. Ju pli nudaj estas la arboj, des pli malbelaj ili ŝajnas. La vetero antaŭ novembro ne estas tro malvarma, sed post tiu monato ni opinias ke la urbo estas pli agrabla ol domo inter kampoj kaj arboj, trans larĝa rivero. La frostoj, neĝo kaj glacio kovras la teron en decembro, januaro kaj februaro. Sed la monato septembro ŝajnas tre agrabla, pro siaj multaj plezuroj. La viroj laboras energie en la kampoj, de la mateno ĝis la vespero. Ili rikoltas la flavan grenon, kaj kolektas la fruktojn. Sed je dimanĉo oni ne laboras tiel energie, sed dormas ĝis malfrua horo, tial ke je tiu tago oni ripozas. Je lundo oni komencas labori tre frue, kaj je mardo oni ankaŭ laboras energie. En septembro la vojoj ne estas tro kotaj, kaj longaj promenoj estas ofte agrablaj. Ju pli ofte mi promenas kun miaj amikoj, des pli multe mi ŝatas tiajn promenojn. Sed hieraŭ mi estis tre laca post la promeno, tial mi ripozis sur granda mola seĝo. Antaŭ ne longe la patro promenis kun mi, sed ni ne estis tiel lacaj je tiu tago. Ŝajnas ke ju pli ofte ni promenas, des malpli lacaj ni estas post la promenoj. Post ne longe mi estos pli forta.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. Many years ago we had a small house across the river. 2. We did not remain there during the entire year, but only in the warmer months of the summer. 3. Often we stayed until September or even until October. 4. My younger brothers and sisters amused themselves very well there from (the) morning until (the) evening. 5. They amused themselves among the flowers and trees, or went from there into the large fields. 6. Here the men work energetically, and harvest the ripe yellow grain. 7. Only on Sunday do they rest, because on that day one does not work. 8. Between August and November the men work more than in the winter. 9. In December and after that month they rest, for (83) from that time the frost, ice and snow cover the ground. 10. Because of the snow on the ground, long walks are not pleasant in the winter. 11. Recently (90) we went walking in the park across the river, but we were so tired after that walk! 12. The longer the walk is, the sooner one wishes to rest. 13. On Monday it rained, so (78) we read stories and wrote letters, in a pleasant light room in our house. 14. Before evening, however, the sun shone, and the streets were not so muddy. 15. On Tuesday these streets were almost dry, and soon the roads near the river and between the fields will also be dry. 16. A few years ago those roads were very good.

LESSON XXI.

THE ACCUSATIVE OF TIME.

91. Duration of time and a date or point in time may be expressed not only by use of the prepositions *dum*, /during/, and *je*, /at, on/, but also (as in English) without the use of any preposition. When no preposition is used, the word or words indicating time are put in the accusative case:

Li restis tie la tutan semajnon (dum la tuta semajno), /he stayed there the whole week (during the whole week)/.
Ŝi estis feliĉa longan tempon (dum longa tempo), /she was happy a long time/ (/during a long time;/ for a long time/).
Ni rajdos tagon kaj nokton (dum tago kaj nokto), /we shall ride a day and a night/ (/during a day and a night;/ for a day and a night/).
Mi venis dimanĉon (je dimanĉo), /I came Sunday/ (/on Sunday/).
Tiun horon (je tiu horo), li forkuris, /that hour/ (/at that hour/)
/he escaped/.

92. Although generally preferable, an accusative construction must be carefully placed, or avoided altogether, if confusion with other accusatives (expressing direction of motion, direct object, etc.) might result:

Mi volas iri Bostonon je lundo, /I wish to go to Boston on Monday/.
Mi volas iri al Bostono lundon, /I wish to go to Boston Monday/.
Lundon mi volas iri Bostonon, /Monday I wish to go to Boston/.

ADVERBS AND THE ACCUSATIVE OF TIME.

93. An accusative of time, as well as a temporal adverb, may further define or be defined by another expression of time:

Li venis longan tempon antaŭ tiu horo, /he came a long time before that hour/.
Jaron post jaro ili restis tie, /year after year they stayed there/.
hodiaŭ matene, /this morning/.
hodiaŭ vespere, /this evening/.
hodiaŭ nokte, /tonight/.
hieraŭ vespere, /last evening/.
hieraŭ nokte, /last night/.
dimanĉon matene, /Sunday morning/.
lundon vespere, /Monday evening/.
mardon nokte, /Tuesday night/.

94. An accusative of time does not necessarily imply that the act or state mentioned occurs oftener than the instance cited. An adverb from the same root usually gives an idea of frequency or repetition:

Li iros al ilia domo dimanĉon, /he will go to their house Sunday/.
Li iras al ilia domo dimanĉe, /he goes to their house Sundays/.
Li laboris tagon kaj nokton, /he worked a day and a night/.
Li laboras tage kaj nokte, /he works day and night/ (/by day and by night/).

THE PREPOSITION *POR*.

95. The object or purpose with reference to which an act is performed or a condition exists is expressed by the preposition *por*, /for/. It directs the thought toward its complement, contrasting thus with *pro* (86):

Mi havas libron por vi, /I have a book for you/.
Mi ne havas la tempon por tiel longa promeno, /I have not the time for so long a (such a long) walk/.
Ili faris ĝin por via plezuro, /they did it for your pleasure/.

Vocabulary.

brila, /brilliant/.
 Dio, /God/.
 dividi, /to divide/.
 fari, /to make/.
 forgesi, /to forget/.
 ĝojo, /joy/.
 konstanta, /constant/.
 kvieta, /quiet, calm/.
 lando, /land, country/. *merkredo*, /Wednesday/.
 mezo, /middle/.
 mondo, /world/.
 paci, /to be at peace/.
 por, /for/ (95).
 plori, /to weep/.
 preta, /ready/.
 ridi, /to laugh/.
 riproĉi, /to reproach/.

LA SEZONOJ KAJ LA MONDO.

Antaŭ tre longa tempo Dio faris la mondon. Li vidis ke la floroj havas belajn kolorojn, ke la arboj estas altaj kaj verdaj. Tiam li vokis la sezonojn kaj diris "Belan mondon mi faris por vi. Ĉu vi gardos ĝin tage kaj nokte, kaj estos tre zorgaj pri ĝi?" La sezonoj respondis "Jes," kaj ridis pro ĝojo. Mallongan tempon ili ŝajnis esti tre feliĉaj inter la arboj kaj floroj de la nova mondo. Sed ne multajn semajnojn ili tiel zorge gardis la mondon. Ili komencis malpaci (/quarrel/) inter si, de la mateno ĝis la vespero, kaj ofte forgesis la arbojn kaj florojn. Ju pli ili malpaciis, des malpli zorge ili gardis la mondon. La malkonstanta printempo ne ŝatis la kvietan vintron, kaj ploris pri la malvarma neĝo. La varma brila somero diris ke la aŭtuno estas tro malbrila. La laca aŭtuno volis ripozi, kaj riproĉis la malkonstantan printempon pri ĉi ties kota vetero. Pli kaj pli multe ili malpaciis, kaj post ne longe ili tute ne restis amikoj. Tiam la aŭtuno diris "Mi ne povas pli longan tempon labori kun vi pro la mondo. Niaj gustoj estas tro diversaj. Tial hodiaŭ matene ni dividis la mondon inter ni." La vintro respondis "Bone! Mi estas preta," kaj la somero kaj la printempo ridis pro ĝojo. Tiun tagon ili dividis la mondon inter si. La vintro konstruis sian domon en la plej nordaj kaj sudaj landoj. Tie la frostoj, neĝo kaj glacio kovras la tutan landon, dum la tuta jaro. La brila energia somero prenis por si la mezon de la mondo. Tial la vetero tie estas plej varma kaj brila. La aŭtuno kaj la printempo prenis por si la landojn inter la vintro kaj la somero. Tial la vetero estas nek tro varma nek tro malvarma en ĉi tiuj landoj. Tiam la sezonoj rakontis al Dio ke ili tiel dividis la mondon inter si.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. Tuesday my brother heard an interesting story, and Wednesday evening after a pleasant walk he related it to me. 2. The story is, that many years ago God made the beautiful new world, and gave it to the seasons. 3. They laughed for joy, and said that they would guard it well. 4. They were ready for pleasure, and also were willing (/volis/) to work energetically for-the-sake-of the new young world. 5. Almost a year they were happy, but these seasons were too diverse, and could not long remain friends. 6. The brilliant summer wept and reproached the tired autumn. 7. The autumn preferred to rest, and disliked the muddy weather of the inconstant spring. 8. The quiet winter concealed itself beneath the frost and soft white snow, and wished to sleep. 9. The longer they kept the world among them, the more they quarreled. 10. Soon the autumn

made the proposition, "We will divide the world." 11. Immediately that morning the seasons divided the world among themselves. 12. The northern and southern lands now belong to the winter, and the middle of the world belongs to the summer. 13. The spring and autumn took for themselves those lands between the winter and summer.

LESSON XXII.

CLAUSES EXPRESSING DURATION OF TIME.

96. The time during which an act takes place or a condition exists may be expressed not only by an adverb or accusative of time (91), or by use of the preposition *dum*, but also by a clause introduced by *dum*:

Li venis dum vi forestis, /he came while (during-the-time-that) you were away/.

Dum la sezonoj malpaciis, ili forgesis pri la mondo, /while the seasons quarreled, they forgot about the world/.

Ni ridas pro ĝojo dum neĝas, /we laugh for joy while it is snowing/.

CLAUSES EXPRESSING ANTICIPATION.

97. A clause expressing an action or condition as preceding or anticipating that of the main verb is introduced by *antaŭ ol*:

Mi foriros antaŭ ol vi venos, /I shall depart before you (will) come/.

Antaŭ ol vi riproĉis lin, li ne ploris, /before you reproached him, he did not weep/.

Vi ploris antaŭ ol vi ridis, /you wept before (sooner than) you laughed/.

THE INFINITIVE WITH *ANSTATAŬ*, *POR*, *ANTAŬ OL*.

98. An infinitive may be substantively used with *anstataŭ* to express substitution, with *por* to express purpose (/Cf./ Old English "But what went ye out /for to see,/" /Matt. xi, 8/), and with *antaŭ ol* to express anticipation. It is usually translated by the English infinitive in /-ing/:

Anstataŭ resti li foriris, /instead of staying he went away/.

Vi malhelpas anstataŭ helpi min, /you hinder instead of helping me/.

Ni venis por helpi vin, /we came to help (in order to help) you/.

Mi estas preta por iri merkredon, /I am ready to go (for going) Wednesday/.

Li havos tro multe por fari, /he will have too much to do/.

Mi laboros antaŭ ol ripozi, /I shall work before resting/.

Antaŭ ol foriri, li dankis min, /before going away, he thanked me/.

Dio faris la mondon antaŭ ol doni ĝin al la sezonoj, /God made the world before giving it to the seasons/.

/Substantive/ is the general name for nouns and pronouns, that is, for words which indicate persons, things, etc., and may be used as subject or object of a verb, complement of a preposition, etc.

The infinitive may be used with *antaŭ ol* if its subject is the same as the subject of the main verb. Otherwise the construction explained in *97* must be used.

THE EXPRESSION OF A PART OF THE WHOLE.

99. After nouns indicating a quantity or portion of some indefinite

whole, the substantive expressing that indefinite whole is preceded by the preposition *da*, /of/:

Estas skatolo da ĉerizoj tie, /there is a box of cherries there/.

Mi trovis grandan sakon da mono, /I found a large bag of money/.

Li havas teleron da viando, /he has a plate of meat/.

Post horoj da ĝojo ofte venas horoj da malĝojo, /after hours of joy there often come hours of sorrow/.

100. The preposition *da* must not be used if a quantity or portion of a /definite/ or /limited/ whole is expressed. If the word indicating the whole is limited by *la*, it is thereby made definite:

Telero de la maturaj pomoj, /a plate of the ripe apples/.

Sako de la bona kafo, /a sack of the good coffee/.

Vocabulary.

Aleksandro, /Alexander/.

barelo, /barrel/.

bruo, /noise/.

da, /of/ (99).

demandi, /to inquire, to ask/.

Diogeno, /Diogenes/.

greka, /Greek/.

kelkaj, /several, some/.

kvankam, /although/.

ĉifono, /rag/. *koni*, /to be acquainted with/.

laŭta, /loud/.

lito, /bed/.

loĝi, /to dwell, to reside/.

nombro, /number (quantity)/.

pura, /clean/.

sufiĉa, /sufficient, enough/.

veki, /to wake/.

viziti, /to visit/.

vesto, /garment, clothes/.

DIOGENO KAJ ALEKSANDRO GRANDA.

Antaŭ multaj jaroj saĝa greka viro, Diogeno, loĝis en granda urbo. Li opiniis ke ju pli malmulte oni bezonas, des pli feliĉa oni estas. Por montri al la mondo ke li ne bezonas multe, kaj ke tial li havas sufiĉe por esti feliĉa, li loĝis en granda malnova barelo, anstataŭ havi domon. Anstataŭ kuŝi nokte sur lito aŭ almenaŭ sur mola tapiŝo, li eĉ dormis en tiu barelo. Oni multe parolis pri Diogeno en la urbo, ne nur ĉar li tiel loĝis, sed ankaŭ pro liaj saĝaj diroj. Post kelke da tempo (/some time/) la reĝo Aleksandro Granda venis tien por viziti la urbon. Dum li estis tie li aŭdis pri Diogeno, kaj demandis pri li. "Ĉu li loĝas en la urbo?" Aleksandro diris. "Kvankam vi ne konas lin, mi opinias ke mi volas vidi tian viron." Oni respondis "Diogeno estas saĝa viro, sed anstataŭ loĝi en domo, li preferas sidi la tutan tempon en malnova barelo. Anstataŭ porti (/wearing/) purajn vestojn, li portas nur malpurajn ĉifonojn, ĉar li opinias ke ju pli malmulte li bezonas, des pli feliĉa li estos." Aleksandro diris "Antaŭ ol foriri de via lando mi vizitos tiun viron." Antaŭ ol li foriris de la urbo, Aleksandro iris kun nombro da amikoj por viziti Diogenon, kaj trovis lin en lia barelo. "Ĉu tiu viro volas paroli al mi?" demandis Diogeno per laŭta voĉo. Aleksandro Granda respondis "Mi estas la reĝo Aleksandro, kaj mi volas koni vin. Mi vidas ke kvankam vi estas saĝa vi estas tre malriĉa. Ĉu vi ne volas kelkajn novajn vestojn anstataŭ tiuj malpuraj ĉifonoj?" Diogeno tuj diris "Antaŭ ol vi venis

kaj staris inter mi kaj la suno, ĉi tiu tre varme brilis sur min. Ĉu vi venis por fari bruon kaj por veki min?" Aleksandro ridis kaj diris "Mi vidas ke vi havas sufiĉe por esti feliĉa. Tial mi estas preta por foriri."

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. Diogenes was a wise man who dwelt in a Greek city, many years ago. 2. In order to show to the inconstant world that one does not need much in order to be happy, he did not have even a house or a bed. 3. He stayed day and night in a big barrel, instead of residing in a house. 4. He preferred to wear old rags, instead of good clean clothes. 5. He said "The less one needs, the happier he will be." 6. While Alexander the Great was visiting that city, people talked to him about Diogenes. 7. They asked "Are you acquainted-with that wise man?" 8. Soon the king went with a number of his friends to that-man's big barrel, in the middle of the city. 9. Diogenes was asleep, but the noise of the loud voices waked him, and he said angrily "You are standing between me and the sun! Will you not go away at once?" 10. Although several of the men laughed, Alexander said "We did not come to quarrel with you. 11. I see that you have enough to be happy, so instead of talking and making a noise we shall leave (go away from) you at once." 12. Before Diogenes could answer, Alexander had quietly walked away.

LESSON XXIII.

ADVERBS EXPRESSING A PART OF THE WHOLE.

101. After adverbs used to indicate a quantity or portion of some indefinite whole, as well as after nouns of such meaning (99), the substantive expressing the indefinite whole is preceded by the preposition *da*:

Multe da bruo, /much (a quantity of) noise/.

Tiel malmulte da tempo, /so little (such a small quantity of) time/.

Kelke da pomoj, /some (an indefinite number of) apples/.

102. Verbs may be modified by an adverb and prepositional phrase containing *da*:

Li trinkis malmulte da akvo, /he drank little (not much) water/.

Estas multe da sablo en la dezerto, /there is much sand in the desert/.

Ju pli neĝas, des pli multe da neĝo kuŝas sur la vojoj, /the more it snows, the more snow lies on the roads/.

A prepositional phrase containing *da*, whether following a noun or an adverb, is sometimes called a /partitive/ construction.

103. It is evident from the above examples that an adverb followed by *da* has a somewhat collective sense, indicating a general sum, mass, or portion of the whole, without distinction of particulars. An /adjective/ of quantitative meaning, on the other hand, usually indicates consideration of the individuals composing the sum or mass named:

En urbo oni havas multe da bruo, /in a city one has much noise/.

Ni aŭdis multajn bruojn, /we heard many (different) noises/.

Tie oni havas multe da plezuro, /there one has much pleasure/.

Oni havas multajn plezurojn tie, /people have many (different) pleasures there/.

THE DEMONSTRATIVE ADVERB OF QUANTITY.

104. The demonstrative adverb of quantity related to the demonstrative pronoun *tiu* is *tiom*, /that (this) much, that many, that quantity, so much/, etc.:-

Mi donis tiom da mono al vi, /I gave that much (that amount of) money to you./

Mi aĉetis tiom da viando, /I bought that much meat./

Tiom de la libroj mi legis, /that many of the books I read./

RESULT CLAUSES.

105. A clause of result (also called a consecutive clause) expresses an action or condition as due to, or resulting from, something indicated in the main sentence, as "he is so strong that he can do it," "I had so much pleasure that I laughed heartily." In Esperanto a result clause is introduced by *ke*, preceded (directly or in the main sentence) by an adverb or adjective of manner, degree, or quantity:

Diogeno estis tiel saĝa greka viro ke Aleksandro laŭdis lin, /Diogenes was such a wise Greek man that Alexander praised him./

Mi havis tiom da plezuro ke mi tre ridis, /I had so much pleasure that I laughed very much./

Ĝi estas tia vilaĝo ke mi ŝatas loĝi tie, /it is such (that sort of) a village that I like to live there./

Vocabulary.

aĉeti, /to buy/.

asparago, /asparagus/.

brasiko, /cabbage/.

butiko, /store, shop/.

frago, /strawberry/.

funto, /pound/.

glaso, /glass, tumbler/.

ĵaŭdo, /Thursday/.

kremo, /cream/.

kontuzo, /bruise/.

lakto, /milk/.

legomo, /vegetable/.

ovo, /egg/.

pizo, /pea/.

sabato, /Saturday/.

tiom, /that much/ (104).

vendredo, /Friday/.

vilaĝo, /village/.

EN LA BUTIKO.

Hodiaŭ matene mi iris kun la patrino al la plej granda butiko en nia vilaĝo. Tie ŝi aĉetis tiom da legomoj kaj fruktoj ke ni tute ne povis porti ilin. Tial juna knabo venis kun ni, kaj portis kelke da ili por ni. La patrino ne aĉetis tiel multe je vendredo, sed hodiaŭ estas sabato, kaj ŝi volis aĉeti legomojn por dimanĉo, ĉar dimanĉe oni ne povas iri en la butikojn. Tial sabate oni kutime aĉetas sufiĉe por la manĝoj de sabato kaj dimanĉo. Meze de la butiko staras multe da bareloj. En ĉi tiuj oni trovas grandan nombron da freŝaj puraj legomoj. La patrino aĉetis tiel multe da asparago kaj novaj pizoj, kaj tiel grandan sakon da terpomoj, ke la tablo restis preskaŭ nuda. Mi vidis brasikon tie, sed tiun legomon mi malŝatas, kvankam oni diras ke ĝi estas tre bona legomo. Antaŭ ol foriri de la butiko la patrino aĉetis kelke da ovoj, kaj rigardis la fruktojn en bareloj apud la pordo. Ili ŝajnis tiel

bonaj ke ŝi aĉetis kelkajn maturajn pomojn kaj skatolon da fragoj. Dum oni donis al ŝi la fruktojn, mi aĉetis kelkajn funtojn da sukero. Tiam ni estis pretaj por foriri el la butiko. Sur la vojo ni aŭdis tiel grandan bruon ke mi lasis la patrinojn kaj kuris trans la straton. Mi trovis tie infanon, la filon de nia najbaro. Li faris la bruon, ĉar li falis de la arbo antaŭ sia domo, kaj tre laŭte ploris. Li diris al mi ke li havas multajn kontuzojn sur la kapo. Ĉar mi bone konas la infanon, mi demandis "Ĉu vi volas grandan ruĝan pomon? Mi havas tian pomon por vi." Li tuj kaptis la pomon, kaj mi foriris. Tiam la patrino kaj mi iris al la domo.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. I shall go to the village today with my younger sister. 2. We wish to buy some eggs, vegetables and fruit for Mother. 3. Mother prefers to remain in the house, because it is raining. 4. It rained on Thursday and Friday, but today it is not raining very much. 5. The air is warm and pleasant, and we shall carry umbrellas with us. 6. We shall buy some new peas, a box of strawberries and several pounds of sugar. 7. Thus we shall have enough for the meals of Saturday and Sunday. 8. I wonder whether we shall see such asparagus and such cabbage on the tables or in the barrels. 9. Although I do not often eat such vegetables, Father and Mother are very fond of (/multe ŝatas/) both cabbage and asparagus. 10. We shall also buy enough milk for several glasses of milk, and we shall need much cream for the strawberries. 11. It seems that we shall buy such a number of vegetables that we cannot carry them. 12. While we were standing near the door, ready to go toward the village (46), we heard a loud voice. 13. A child was standing in the street, and crying. 14. He wished to go with his mother to visit some friends. 15. I suppose that a noise on the street waked him, and he did not wish to remain in his bed.

LESSON XXIV.

THE INTERROGATIVE PRONOUN.

106. The interrogative pronoun (and pronominal adjective) is *kiu*, /who, which/. Since the use of this pronoun indicates a question, the sentence containing it does not need the interrogative adverb *ĉu* (30):

Kiu vokas vin? /Who calls you?/
 Kiun vi vokas? /Whom do you call?/
 Kiu el vi vokis nin? /Which (ones) of you called us?/
 Kiujn li helpis? /Whom (which ones) did he help?/
 Kiun tagon vi venos? /What day will you come?/
 Kiujn legomojn vi preferas? /What vegetables do you prefer?/
 Mi miras kiun libron vi aĉetis, /I wonder which book you bought?/

107. The interrogative pronoun *kiu* has a possessive or genitive form *kies*, /whose/:

En kies domo vi loĝas? /In whose house do you reside?/
 Kies amikojn vi vizitis? /Whose friends did you visit?/

THE PRESENT ACTIVE PARTICIPLE.

108. A participle is a /verbal adjective/, as in "a /crying/ child." It agrees like other adjectives with the word modified (19, 24). The participle from a transitive verb (22) may take a direct object, and a participle expressing motion may be followed by an accusative indicating direction of motion (46). The present active participle, expressing what

the word modified /is doing/, ends in *-anta,* as *vidanta* , /seeing/,
iranta , /going:/

La ploranta infano volas dormi , /the crying child wishes to sleep./
Mi vidas la falantajn foliojn , /I see the falling leaves./
Kiu estas la virino aĉetanta ovojn?/Who is the woman buying eggs?/
Mi parolis al la viroj irantaj vilaĝon , /I talked to the men (who
were) going toward the village./

COMPOUND TENSES.

109. A participle may be used predicatively with a form of *esti* , as
Mi estas demandanta , /I am asking/ , *La viro estas aĉetanta* , /the man
is buying/. Such combinations are called /compound tenses/, in contrast
to the /simple/ or /aoristic/ tenses.

An aoristic tense consists of but one word (ending in *-as* , *-os* ,
etc.) and expresses an act or state as a whole, without specifying
whether it is finished, still in progress, or yet begun.

Compound tenses occur less often in Esperanto than in English, and an
aoristic Esperanto tense may often be translated by an English compound
tense, as *La birdoj flugas* , /the birds are flying/. When used to form
a compound tense, the verb *esti* is called the /auxiliary verb/. No
other verb is ever used as an auxiliary (a simpler method than in
English, which uses /be/, /have/, /do/, /will/, /shall/, /would/, etc.).

THE PROGRESSIVE PRESENT TENSE.

110. The compound tense formed by using the present active participle
with the present tense of *esti* is called the /progressive present
tense/. It differs from the aoristic present by expressing an action as
definitely in progress, or a condition as continuously existing, at the
moment of speaking. The conjugation of *vidi* in this tense is as follows:

mi estas vidanta , /I am seeing/.
vi estas vidanta , /you are seeing/.
li (ŝi, ĝi) estas vidanta , /he (she, it) is seeing/.
ni estas vidantaj , /we are seeing/.
vi estas vidantaj , /you (plural) are seeing/.
ili estas vidantaj , /they are seeing/.

THE SUFFIX *-EJ-*

111. Words expressing the place where the action indicated by the root
occurs, or where the object indicated by the root may be found, are
formed by inserting the suffix *-ej-* before the noun-ending:

ĉevalejo , /stable/ (from *ĉevalo* , /horse/).
dormejo , /dormitory/ (from *dormi* , /to sleep/).
herbejo , /meadow/ (from *herbo* , /grass/).
loĝejo , /lodging-place, dwelling/ (from *loĝi* , /to dwell, to lodge/).

Similar formations are made in English with the suffix /-y/, as
/bakery/, /bindery/, /grocery/, etc. This suffix is equivalent to the
/-ei/ in German /Bäckerei/, bakery, /Druckerei/, printing-office, etc.,
and to the /-ie/ in French /pâtisserie/, pastry-shop, /imprimerie/,
printing-shop, etc.

Vocabulary.

alia, /other, another./
 baki, /to bake./
 dika, /thick./
 facila, /easy./
 familio, /family./
 kanapo, /sofa./
 kies, /whose/ (107).
 kiu, /who/ (106). *kuiiri*, /to cook./
 kurteno, /curtain./
 kutimo, /custom./
 leciono, /lesson./
 lerni, /to learn./
 pano, /bread./
 persono, /person./
 salono, /parlor./

EN NIA DOMO.

Oni ofte miras kies domo en nia vilaĝo estas plej bela, kaj kiu domo estas la plej agrabla loĝejo. Nia domo ne estas tre granda, sed ĝi estas nova kaj ni multe ŝatas ĝin. Ĝia salono estas granda, kun belaj puraj kurtenoj kovrantaj la fenestrojn, kaj mola dika tapiŝo kovranta la plankon. Ĉi tie estas kelkaj seĝoj, malgranda tablo, kaj longa kanapo. Personoj vizitantaj nin kutime sidas en ĉi tiu ĉambro, kaj dum ni estas sidantaj tie ni nur parolas, anstataŭ skribi aŭ legi. Alia ĉambro en la domo estas tre luma kaj agrabla, sed malpli granda. Ĉi tie staras tablo sufiĉe granda por nia tuta familio, kaj en tiu ĉambro oni manĝas. Ofte ni restas tie longan tempon post la manĝo, ĉar la patro rakontas interesajn rakontojn al ni, kaj ni multe ridas, kaj demandas pri tiuj rakontoj, kaj tiel bone amuzas nin ke mi preskaŭ forgesas pri miaj lecionoj. Tamen mi havas multe da lecionoj por lerni, kaj ili tute ne estas facilaj. Je tre frua horo matene mi iras al la lernejo, kun miaj fratoj kaj fratinoj. Nur sabate kaj dimanĉe ni ne iras tien. La lernejo estas malnova kaj malgranda, sed oni estas nun konstruanta novan pli grandan lernejon apud nia domo. Dum la infanoj estas lernantaj siajn lecionojn tie, la patrino kutime iras al la bakejon, por aĉeti sufiĉe da pano, por la manĝoj de la tago. Ofte ŝi iras ankaŭ al aliaj butikoj. Ĵaŭdon ŝi aĉetis kelke da novaj pizoj, kaj da asparago. Vendredon ŝi aĉetis kelkajn funtojn da sukero, skatolon da fragoj, kaj sufiĉe da kremo kaj lakto. Hodiaŭ ŝi estas aĉetanta brasikon kaj sakon da terpomoj. Ŝi volas kuiiri tre bonan manĝon, tamen ŝi havas tro multe por fari en la kuirejo, ĉar ŝi ne havas servistinon.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. Who is the woman sitting on the sofa in the parlor? 2. I can not easily see her, but I hear her voice. 3. I wonder whose voice that is. 4. However, I think that it is the voice of a friend of Mother's. 5. Now I can see her, although she does not see me. 6. I am well acquainted with her. 7. She is a friend of our whole family, and is visiting a neighbor of ours (/najbaron nian/) in this city. 8. My sister is sitting on the sofa in another room, and learning her lessons. 9. Soon she will go to school. 10. Whose book is she reading? 11. That thick book is mine, but the other books on the table near her are hers. 12. She prefers to sit in the sewing-room (111) to read or write (98), because the curtains in front of the windows are not too thick, and so (78) that room is very light and pleasant. 13. She also likes to look at the falling snow, and the men and women walking on the muddy streets. 14. On account of the cold weather, people are wearing thick clothes. 15. The men and boys are keeping their hands in their pockets while they walk.

16. The girls walking toward the school are friends of my sister's. 17. In that school they learn to cook. Soon they will be able to bake bread, and even to cook a whole meal. 18. I think such a custom is very good. 19. Many persons can not cook well enough (/sufiĉe bone/).

LESSON XXV.

THE INTERROGATIVE ADJECTIVE.

112. The interrogative adjective related to the interrogative pronoun *kiu*, is *kia*, /what kind of/, /what sort of/:

Kiajn vestojn li portis?/ /What sort of clothes did he wear?/
Kian panon vi preferas?/ /What kind of bread do you prefer?/
Mi miras kia persono li estas, /I wonder what sort of a person he is/.
Kia vetero estas?/ /What sort of weather is it?/
Kia plezuro!/ /What a pleasure!/

THE IMPERFECT TENSE.

113. The compound tense formed by using the present active participle with the past tense of *esti* represents an act or condition as in progress in past time, but not perfected, and is called the /imperfect tense/. The conjugation of *vidi* in this tense is as follows:

mi estis vidanta, /I was seeing/.
vi estis vidanta, /you were seeing/.
li (ŝi, ĝi) estis vidanta, /he (she, it) was seeing/.
ni estis vidantaj, /we were seeing/.
vi estis vidantaj, /you were seeing/.
ili estis vidantaj, /they were seeing/.

THE PROGRESSIVE FUTURE TENSE.

114. The compound tense formed by using the present active participle with the future tense of *esti* represents an act or condition as in progress—or a condition as existing continuously—at a future time, and is called the /progressive future/ tense. The conjugation of *vidi* in this tense is as follows:

mi estos vidanta, /I shall be seeing/.
vi estos vidanta, /you will be seeing/.
li (ŝi, ĝi) estos vidanta, /he (she, it) will be seeing/.
ni estos vidantaj, /we shall be seeing/.
vi estos vidantaj, /you will be seeing/.
ili estos vidantaj, /they will be seeing/.

SALUTATIONS AND EXCLAMATIONS.

115. When the word or words expressing a salutation or exclamation may be regarded as the direct object of a verb which is not expressed; these words are put in the accusative case:

Bonan matenon!/ /Good morning!/ (I wish you "good morning.")
Bonan nokton!/ /Good night!/ (I wish you a "good night.")
Multajn salutojn al via patro!/ (I send) /many greetings to your father!/
Dankon!/ /Thanks!/ (I give to you "thanks.")
Ĉielon!/ /Heavens!/ (I invoke the "heavens.")

WORD FORMATION.

116. The majority of roots have such a meaning that at least two kinds of words, and often three or four, may be formed from them by use of the general endings for verbs, nouns, adjectives and adverbs. (Each root will hereafter be quoted but once in the vocabularies, with a hyphen separating it from the ending with which it appears first in the reading lesson, or with which it is most frequently used.) Following are examples of word formation from roots already familiar:

Verb.	Noun.	Adjective.	Adverb.
brili	/to shine/	*brilo*	/shine, brilliance/
		brila	/shining, brilliant/
		brile	/brilliantly/
flori	/to bloom/	*floro*	/flower, blossom/
		flora	/floral/
		flore	/florally/
ĝoji	/to rejoice/	*ĝojo*	/joy, gladness/
		ĝoja	/joyful, glad/
		ĝoje	/gladly/
kontuzi	/to bruise/	*kontuzo*	/bruise, contusion/
		tuto	/whole/
		tuta	/entire, whole, all/
		tute	/entirely/

KONI AND *SCII*.

117. The verb *koni*, which means "to know" in the sense of "to be acquainted with" is used in speaking of persons, languages, places, etc. *Koni* always has a direct object. It is never followed by *ke*, *ĉu*, *kiu*, or any other interrogative word. *Scii* means "to know" in the sense of "to be aware," "to have knowledge." It is not used in speaking of persons.

Koni is equivalent to German /kennen/, French /connaître/, Spanish /conocer/, while *scii* is equivalent to German /wissen/, French /savoir/, Spanish /saber/.

Ĉu vi konas tiun personon?/Do you know that person?/
 Mi scias ke li estas nia najbaro/I know that he is our neighbor./
 Mi bone konas Bostonon/I am well acquainted with Boston./
 Mi ne scias ĉu li konas ilin/I do not know whether he knows them./

Vocabulary.

av-o/grandfather/
 buked-o/bouquet/
 ekzamen-o/examination/
 ferm-i/to close/
 frap-i/to strike, to knock/
 geometri-o/geometry/
 german-a/German/
 hejm-o/home/ *kia*/what kind of/ (112).
 lingv-o/language/
 nep-o/grandson/
 nu!/Well!/
 paper-o/paper/
 salut-i/to greet/
 sci-i/to know/ (117).
 stud-i/to study/.

LA NEPO VIZITAS LA AVINON.

Hieraŭ matene mi vizitis la avinon. Ŝia hejmo estas apud la granda nova bakejo. Mi vidis ŝin tra la fenestro, ĉar la kurtenoj kovrantaj ĝin estas tre maldikaj. Ŝi estis sidanta sur la kanapo, kaj skribanta per plumo sur granda papero. Antaŭ ol frapi sur la pordo mi vokis ŝin kaj

diris "Bonan matenon, kara avino!" Tuj ŝi demandis "Kiu estas tie? Kies voĉon mi aŭdas?" Mi respondis "Estas via nepo. Ĉu vi ne konas mian voĉon?" Antaŭ ol ŝi povis veni al la pordo mi estis malfermanta ĝin. Mi iris en la salonon kaj donis al la avino bukedon da floroj. "La patrino donas ĉi tiujn al vi, kun siaj plej bonaj salutoj," mi diris. La avino respondis "Nu, kia plezuro! Multan dankon al ŝi pro la bela bukedo, kaj ankaŭ al vi, ĉar vi portis ĝin ĉi tien por mi!" Dum ŝi estis metanta la florojn en glason da akvo la avino diris "Nu, kiajn lecionojn vi havis hodiaŭ en la lernejo?" Mi respondis ke mi bone konis la lecionojn, ĉar mi zorge studis ilin. "Ni estas lernantaj la germanan lingvon," mi diris, "kaj ju pli longe ni studas ĝin, des pli multe mi ĝin ŝatas, kvankam ĝi estas tre malfacila." Mi rakontis ankaŭ pri la lecionoj de geometrio, kaj aliaj lecionoj, sed diris ke la ekzamenoj estos baldaŭ komencantaj. "Je tiu tempo," mi diris, "mi estos skribanta la respondojn al la ekzamenoj, preskaŭ la tutan semajnon." La avino demandis kun intereso "Ĉu la demandoj de la ekzamenoj estos malfacilaj?" Mi respondis "Mi ne scias, sed mi timas ke ni estos tre lacaĵ post tiom da laboro." Post kelke da aliaj demandoj kaj respondoj, mi opiniis ke estas la horo por foriri. Dum mi estis foriranta, la avino diris "Multajn salutojn al la tuta familio!" Mi dankis ŝin, diris "Bonan tagon!" kaj tiam foriris.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. What sort of noise do I hear outside the door? 2. Are some of my friends knocking? 3. We were talking yesterday about the examinations in our school, and these boys came home to study with me. 4. I shall go to the door to open it and to greet my friends. 5. Good morning! Did you come to study geometry, or the German language? 6. Which of these is usually more difficult, and in which will the examination be the longer? 7. Well, we brought our German books, because we prefer to study these. 8. We wish to know this language thoroughly. 9. We shall go into the writing-room (111), for (83) some friends of my grandmother are in the parlor. 10. We can hear their voices here, and we can not study very well while they are talking. 11. They were carrying many flowers, and gave a beautiful bouquet to my grandmother. 12. She said "Many thanks for (86) the sweet violets! In whose garden did they bloom?" 13. Her friend's granddaughter is a friend of my youngest sister. 14. Well, shall we begin to study? Have you enough paper, and have you a good pen? 15. I shall close this other door, because they are baking bread in the kitchen, and cooking meat. 16. We shall be hearing the voices of so many persons that I know that we can not study.

LESSON XXVI.

THE INTERROGATIVE ADVERB OF PLACE.

118. The interrogative adverb of place, related to the interrogative pronoun *kiu* is *kie*, /where/, /in (at) what place/. If the verb in the sentence expresses motion toward the place indicated by *kie*, the ending *-n* is added, forming *kien*, /whither/ (/where/):

Kie li estis kaj kien oni forpelis lin?/Where was he and whither did they drive him (away)?/

Li miros kie lia nepo estas, /he will wonder where his grandson is/.

Mi ne scias kien li kuris, /I do not know where (whither) he ran/.

THE PAST ACTIVE PARTICIPLE.

119. The past active participle, (for the characteristics of a participle see 108) expressing what the word modified /did/ or /has

done/, ends in *-inta*, as *vidinta*, /having seen/, *irinta*, /gone, having gone/:

La falintaj folioj estas brunaj, /the fallen leaves are brown/.

Kiu estas la viro salutinta nin? /who is the man having greeted (who greeted) us?/

Oni forgesas la forrintajn personojn, /one forgets the departed persons (the persons who have gone away)/.

ADVERB DERIVATION FROM PREPOSITIONS.

120. Adverbs may be derived from prepositions whose sense permits, by use of the adverb ending *-e*:

Antaŭe li studis la geometrion, /previously he studied geometry/.

Poste li studis la germanan, /afterwards he studied German/.

Li marŝis antaŭe, ne malantaŭe, /he walked in front, not behind/.

Dume la viroj staris ĉirkaŭe, /meanwhile the men stood roundabout/.

Ili venis kune kaj sidis apude, /they came together and sat near by/.

ADVERBS EXPRESSING DIRECTION OF MOTION.

121. An adverb expressing place or direction is given the ending *-n* when used with a verb expressing motion toward that place or direction (*69*, *118*, etc.):

Ĉu li rajdis norden aŭ suden? /Did he ride north or south(ward)?/

Ni kuris antaŭen, ne malantaŭen, /we ran forward, not back/.

La bukedo falis eksteren kaj suben, /the bouquet fell out and underneath/.

Li estis marŝanta hejmen, /he was walking home (homeward)/.

The adverb may precede the verb and be united with it by simple juxtaposition, if the resulting word is not too long: *Li hejmeniris*, /he went home (he "home-went")/. *Ni antaŭeniros*, /we shall advance (go forward)/. *La bukedo subenfalis*, /the bouquet fell underneath/.

THE SUFFIX *-EG-*

122. The suffix *-eg-* may be added to a root to augment or intensify its meaning, thus forming an /augmentative/ of the root:

barelego, /hogshead/ (from *barelo*, /barrel/).

bonega, /excellent/ (from *bona*, /good/).

malbonega, /wickedly, wretchedly/ (from *malbone*, /badly, poorly/).

domego, /mansion/ (from *domo*, /house/).

ploregi, /to sob, to wail/ (from *plori*, /to weep/).

treege, /exceedingly/ (from *tre*, /very/).

Vocabulary.

aer-o, /air./

danc-i, /to dance./

fulm-o, /lightning./

gut-o, /drop/ (of water, etc.).

kie, /where/ (118).

okaz-i, /to happen, to occur./

okul-o, /eye./

pec-o, /piece./ *pez-a*, /heavy./

polv-o, /dust./

sekv-i, /to follow./

serĉ-i, /to hunt for, to search./

silent-a, /still, silent./
subit-a, /sudden./
tegment-o, /roof./
tondr-o, /thunder./

LA PLUVEGO.

Nu, kia pluvego okazis hieraŭ vespere! Post kvieta varmega mateno, subite multaj nuboj kovris la ĉielon. La aero ŝajnis peza, kaj estis tute silenta kelkan tempon. Tiam forte blovanta vento frapegis la arbojn, kaj komencis fortege skui la branĉojn. Multege da polvo kaj malgrandaj pecoj da papero dancis kaj flugis ĉirkaŭen en la aero, kaj ankaŭ ĉielen. Falis tiam kelkaj grandaj gutoj da pluvo, kaj ni sciis ke la pluvego estas venanta. Ni malfermis niajn ombrelojn, kaj kuris antaŭen, por iri hejmen antaŭ ol falos multe da pluvo. La fulmo tiel ofte brilis ke ni fermis la okulojn pro ĝi, kaj treege ĝin timis. Preskaŭ tuj la tondro sekvis ĝin. Tondris tiom kaj tiel laŭtege ke la bruo ŝajnis frapi kontraŭ niajn kapojn. Tiam komencis subite pluvegi, sed je tiu tempo ni estis preskaŭ sub la tegmento de nia domo. Dume la vento pli kaj pli blovegis, kaj ju pli forte ĝi blovis, des pli peze la gutoj da pluvo falis teren, kun multege da bruo. Mi opinias ke mi malofte antaŭe vidis tian pluvegon. La sekvintan tagon mi promenis tre frue, kaj vidis ke la pordego al la ĝardeno de mia avo estas kuŝanta sur la tero. Apude mi vidis ventoflagon falintan de la tegmento de tiu granda ĉevalejo. Velkintaj floroj kuŝis sur la tero ĉirkaŭ mi, kaj inter ili estis branĉoj falintaj de la arboj, ĉar la grandega forto de la vento forrompis eĉ ĉi tiujn. Sur malgranda branĉo restis nesto, sed kie estis la birdoj! Mi serĉis la junajn birdojn sed tute ne povis trovi ilin, tial mi opinias ke ili forflugis antaŭ ol la ventoj forrompis de la arbo ilian malgrandan hejmon. Mi ne scias kien ili flugis, sed mi opinias ke ili flugis suden al la arboj en tiu granda kampo trans la rivero.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. While we were walking home (121) from school yesterday, it rained very suddenly. 2. What a storm it was! 3. We were talking about the lessons in geometry, and were looking at these books about the German language. 4. So we did not see the clouds in (on) the sky. 5. Well, we forgot about examinations and began to wonder where to go. 6. We did not know whether we had enough time to run even to Grandfather's house before it would rain. 7. Many papers fell out of our books, and the wind caught them. 8. The wind chased them away from us, and they seemed to dance around in the air. 9. However, we easily caught and gathered them, and then we ran forward. 10. Suddenly it thundered very loudly, and we saw the brilliant lightning in the sky. 11. We almost closed our eyes for the lightning. 12. Big drops of rain fell heavily and struck the dust violently. 13. The air was heavy and still then, and the storm immediately followed the few drops of rain. 14. We hastened across the street, and ran faster and faster. 15. We were exhausted (*122*) and our clothes were exceedingly wet before we were in the house. 16. The rain was dropping from the roof, but we ran through it, and knocked on the door. 17. We rested some time here, before going home.

LESSON XXVII.

THE INTERROGATIVE TEMPORAL ADVERB

123. The interrogative temporal adverb, related to the interrogative pronoun *kiu*, is *kiam*, /when, at what time?/

Kiam li serĉos min? /When will he look for me?/
Oni miras kiam li venos, /they wonder when he is coming (will come)./
Kiam falis tiuj gutoj da pluvo? /When did those drops of rain fall?/

THE PERFECT TENSE.

124. The compound tense formed by using the past active participle with the present tense of *esti* is called the /perfect tense/. It differs from the aoristic past tense (*35*) and from the imperfect (*113*) by expressing an act or condition as definitely completed or perfected. The conjugation of *vidi* in the perfect tense is as follows:

mi estas vidinta, /I have seen (I am having-seen)/.
vi estas vidinta, /you have seen (you are having-seen)/.
li (ŝi, ĝi) estas vidinta, /he (she, it) has seen (is having-seen)/.
ni estas vidintaj, /we have seen (we are having-seen)/.
vi estas vidintaj, /you have seen (you are having-seen)/.
ili estas vidintaj, /they have seen (they are having-seen)/.

THE PREPOSITION *ĈE*.

125. The general situation of a person, object or action is expressed by the use of the preposition *ĉe*, /at, at the house of, in the region or land of, among, with/, etc.:

Li staris silente ĉe la pordego, /he stood silently at the gate/.
Li loĝas ĉe mia avo, /he lives (dwells) at my grandfather's/.
Ili estas ĉe la lernejo, /they are at the school/.
Li restos ĉe amikoj, /he will stay with (at the house of) friends/.
Li vizitos ĉe ni morgaŭ, /he will visit at-our-house tomorrow/.

THE SUFFIX *-AR-*.

126. Words expressing a collection, group or assemblage of similar persons or things, as /forest/ (collection of trees), /army/ (assemblage of soldiers), etc., may be formed by the use of the suffix *-ar-*. This suffix may itself be used as a root to form *aro*, /group, flock/, etc., *are*, /in a group, by throngs/, etc. Words formed with the suffix *-ar-* are called collectives:

arbaro, /forest/ (from *arbo*, /tree/).
ĉevalaro, /herd of horses/ (from *ĉevalo*, /horse/).
kamparo, /country/ (from *kampo*, /field/).
libraro, /collection of books, library/ (from *libro*, /book/).
amikaro, /circle of friends/ (from *amiko*, /friend/).

TEMPO AND *FOJO*.

127. The general word for "time" in the sense of duration, or suitability (as "the proper time"), is *tempo*. The word *fojo*, /time, occasion/, refers to the performance or occurrence of an act or event, in repetition or series:

Mi ne havas multe da tempo, /I have not much time/.
Li venis multajn fojojn, kaj la lastan fojon li restis longan tempon, /he came many times, and the last time he remained a long time/.
Kelkajn fojojn laŭte tondris, /several times it thundered loudly/.
Multe da fojoj ni fermis la okulojn pro la fulmo, /many times we closed our eyes on account of the lightning/.

THE ORTHOGRAPHY OF PROPER NOUNS.

128. Proper nouns, that is, nouns which are names of persons, cities, countries, etc., are given Esperanto spelling if they are names of continents, countries, large or very well-known cities, or if they are first (Christian) names of persons, as *Azio*, /Asia/, *Skotlando*, /Scotland/, *Bostono*, /Boston/, *Johano*, /John/, *Mario*, /Mary/. Surnames and names of places which are small or not well known are more often quoted in the national spelling. The pronunciation may be indicated in parentheses, as *Mt. Vernon* (*Maünt Vernon*), *Roberto Bruce* (*Brus*), *Martinique* (*Martinik'**), etc.

Vocabulary.

arane-o, /spider/.
Azi-o, /Asia/.
ĉe, /at/ (125).
fin-o, /end, ending/.
foj-o, /time, instance/ (127).
kiam, /when/ (123).
pacienc-o, /patience/.
pied-o, /foot/.
plafon-o, /ceiling/. *ramp-i*, /to crawl/.
rekt-a, /direct, straight/.
rimark-i, /to notice/.
send-i, /to send/.
Skotland-o, /Scotland/.
soldat-o, /soldier/.
sukces-i, /to succeed/.
supr-e, /above/.
venk-i, /to conquer/.

ROBERTO BRUCE KAJ LA ARANEO.

Oni rakontas la sekvantan interesan rakonton pri Roberto Bruce, reĝo antaŭ multaj jaroj en Skotlando. Okazis ke li estis rigardanta la soldataron de siaj malamikoj, de la fenestro de granda ĉevalejo. Por povi rigardi plej facile, kaj ankaŭ por sin kaŝi, li forsendis siajn soldatojn kaj restis la tutan tagon sub tiu tegmento. Kvankam la ĉevalejo estis granda ĝi estis malnova, kaj li opiniis ke la malamikoj ne serĉos lin tie. Je la fino de la tago li subite rimarkis araneon sur la muro apud si. La araneo estis rampanta supren, sed baldaŭ ĝi falis en la polvon ĉe liaj piedoj. Tuj la falinta araneo komencis alian fojon supren rampi. Alian fojon ĝi falis teren, sed post ne longe ĝi komencis rampi alian fojon. "Kia pacienco!" diris la reĝo al si. "Mi ne sciis ke la araneo havas tiel multe da pacienco! Sed kien ĝi nun estas falinta?" Li rigardis ĉirkaŭen kaj fine (/finally/) li vidis la falintan araneon. Kun granda surprizo li rimarkis ke ĝi estas komencanta supren rampi. Multajn fojojn ĝi supren rampis, kaj tiom da fojoj ĝi falis malsupren. Fine, tamen, ĝi sukcese rampis ĝis la plafono. La reĝo malfermis la buŝon pro surprizo, kaj diris al si "Kiam antaŭe mi vidis tiom da pacienco! Mi opinias ke la fina sukceso de tiu malgranda araneo donas al mi bonegan lecionon. Mi estas ofte malsukcesinta, sed malpli ofte ol tiu araneo sur la muro. Mi estas perdinta multe da soldatoj, kaj la malamikoj estas venkintaj multajn fojojn, ĉar ili havas multe pli grandan nombron da soldatoj. Tamen, mi estos pacienca, ĉar oni ne scias kiam li fine sukcesos." La sekvantan tagon, la reĝo Roberto Bruce komencis treege labori kontraŭ siaj malamikoj. Post mallonga tempo li bone sukcesis, kaj tute venkis la malamikoj en granda venko ĉe Bannockburn (Banokb'rn).

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. Although the enemies of Robert Bruce conquered him many times, he finally conquered them in Scotland, because he was patient and very courageous. 2. He was sitting in a large stable, to hide (himself), and also in order to (98) look directly from its roof (at) the soldiery (126) of the enemy. 3. At the end of the day he noticed a spider crawling up (ward) on the wall. 4. The spider fell suddenly into the dust and lay at the king's feet, but soon began to crawl up. 5. "Where does it wish to go?" said the king to himself. 6. "What patience it shows! It has crawled up and fallen down a great many times." 7. Finally however the spider succeeded, and crawled up to the ceiling. 8. The king said that he had learned a lesson from the patient spider. 9. He said "Although the enemy have conquered many times, because they have a larger number of soldiers, I shall finally succeed against them." 10. Soon it happened that the wind blew violently, and a rainstorm occurred. 11. The blast shook the foliage (126) on the trees, and broke away many small branches. 12. A group of soldiers ran right (/rekte/) toward the stable, and Robert Bruce was much afraid that they would find him. 13. But they merely stole the horses there, and rode away.

LESSON XXVIII.

THE INTERROGATIVE ADVERB OF MOTIVE OR REASON.

129. The interrogative adverb of motive or reason related to the interrogative pronoun *kiu* is *kial*, /why, wherefore, for what reason/:

Kial la araneo supren rampis? /why did the spider crawl up?/

Mi demandos kial li rimarkis ĝin, /I will ask why he noticed it./

THE INFINITIVE AS SUBJECT.

130. The infinitive may be used as the subject of a verb.

/Cf/. the complementary infinitive (28), equivalent to the object of a verb, and the use of the infinitive after the prepositions *por*, *anstataŭ*, *antaŭ ol* (98).

Any modifier of the infinitive is necessarily adverbial. An indefinite personal object (or pronominal complement of a preposition) after an infinitive used as subject is expressed by the reflexive pronoun *si*:

Promeni estas granda plezuro, /to go walking is a great pleasure/.

Promeni estas agrable, /to go walking is pleasant/.

Ĉu estas facile rigardi la plafonon? /Is it easy to look at the ceiling?/

Estas bone sin helpi, /it is well to help oneself/.

Paroli al si estas malsaĝe, /to talk to oneself is silly/.

PRESENT ACTION WITH PAST INCEPTION.

131. A present act or state which began in the past is expressed by the present tense (instead of by the past as in English):

Mi estas ĉi tie de lundo, /I have been (I am) here since Monday/.

De Marto mi studas tiun lingvon, /since March I have been (I am) studying that language/.

Ili estas amikoj de tiu tago, /they have been (they are) friends from that day/.

Ni loĝas tie de antaŭ kelkaj monatoj, /we have been living (we are living) here since some months ago/.

/Cf./ German /er ist schon lange hier/, he has already been here a long time, French /je suis ici depuis deux ans/, I have been here two years, etc.

THE SUFFIX *-UL-*

132. The suffix *-ul-* is used to form nouns indicating a person characterized by or possessing the distinguishing trait, character or quality in the root:

junulo, /a youth, a young man/ (from *juna*, /young/).

belulino, /a beauty, a belle/ (from *bela*, /beautiful/).

maljunulo, /an old man/ (from *maljuna*, /old/).

saĝulo, /a sage, a wise man/ (from *saga*, /wise/).

malriĉulino, /a poor woman/ (from *malriĉa*, /poor/).

/Cf./ the English adjectives /quer-ul-ous/, /cred-ul-ous/, /garr-ul-ous/, etc., and the Latin nouns /fam-ul-us/, a servant, /fig-ul-us/, a potter, and /leg-ul-us/, a gatherer.

LOĜI AND *VIVI*

133. The verb *loĝi*, /to reside, to dwell, to lodge/, must not be confused with *vivi*, which means /to live/ in the sense of "to be alive:"

Li loĝas apude, /he lives near by/.

Li vivis longan tempon, /he lived a long time/.

Vivi feliĉe estas pli bone ol loĝi riĉe, /to live happily is better than to live (lodge) richly/.

Vocabulary.

afabl-a, /amiable, affable/.

afer-o, /thing, matter, affair/.

balanc-i, /to balance, to nod/.

barb-o, /beard/.

batal-o, /battle/.

brov-o, /eyebrow/.

bukl-o, /curl/ (of hair).

har-o, /hair/. *kial*, /why/ (129).

mejl-o, /mile/.

okulhar-o, /eyelash/.

okulvitr-oj, /spectacles/.

pens-i, /to think, to ponder/.

vang-o, /cheek/.

verand-o, /porch, veranda/.

viv-i, /to live/ (133).

PRI LA AVO KAJ LA AVINO.

Mia avo estas tre afabla persono. Li estas maljunulo kun blankaj haroj kaj blanka barbo. Li havas bluajn okulojn, kaj la brovoj super ili estas eĉ pli blankaj ol liaj haroj. Kvankam li loĝas en nia vilaĝo de antaŭ kelkaj jaroj, li antaŭe loĝis en Skotlando. Antaŭ multaj jaroj li estis soldato, kaj li ofte parolas al mi pri la bataloj kaj venkoj de tiu tempo. Sidi kviete sur la verando kaj rakonti tiajn rakontojn al la nepo ŝajne donas al li multe da plezuro. Multajn fojojn je la fino de la tago li sidas tie, kaj parolas pri tiaj aferoj ĝis malfrua horo de la

vespero. Sidi ĉe liaj piedoj kaj aŭdi liajn rakontojn estas tre interese al mi. Komence, dum mi estas ĉe li, mi kutime demandas "Ĉu oni sukcesis en tiu batalo?" Tuj li balancas la kapon kaj komencas pacience rakonti pri la venkoj kaj malvenkoj (/defeats/). Li malofte respondas "Mi ne scias," al miaj demandoj "Kiam," kaj "Kial." Kelkajn fojojn li diras "Mi havas tiun opinion, sed mi ne bone scias pri la tuta afero, kaj mi miras ĉu aliaj personoj scias pli bone." Ĉar li estas multe studinta kaj pensinta, liaj opinioj estas treege interesaj. Li ĝojas tial ke mi demandas pri aferoj okazintaj (/things that have happened/), ĉar tiaj demandoj montras ke mi ankaŭ pensas pri ili. Mia avino estas malgranda, kun belaj bukloj da tute blankaj haroj. Ŝi havas belajn brunajn okulojn, kun longaj nigraj okulharoj. Oni diras ke antaŭ multaj jaroj ŝi estis belulino. Eĉ nun estas plezure rigardi ŝin, kaj vidi ŝiajn ruĝajn vangojn. De antaŭ kelkaj jaroj ŝi portas okulvitrojn por legi aŭ skribi aŭ kudri, kaj ŝi bezonas ripozon post malmulte da laboro. Promeno de eĉ mejlo estas tro longa nun por la avino. Oni diras ke ŝi ne vivos tre longan tempon, kaj tia penso donas malĝojon al ni, ĉar ni treege amas la afablan paciencon avinon.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. Our grandfather is an old man, and they say that he will not live much longer. 2. He is not very strong, and can not take (/fari/) long walks. 3. The mile between his house and ours now seems long to him. 4. He prefers to sit quietly in the house or on the veranda, and think, nearly all day long (the whole day). 5. He is very amiable, and can tell exceedingly interesting stories, about the victories and defeats which happened (119) many years ago. 6. Such things are wicked I think, and I am very glad that (83) such battles do not happen now. 7. Grandfather has a long white beard and much white hair. 8. It is very interesting to hear his stories, and also to look directly at him while he is telling them. 9. He tells such stories with great pleasure. 10. Although he has lived with (125) us since February (131), he does not know (117) a great many of the neighbors, or of the other persons living (133) near. 11. Grandmother has blue eyes, red cheeks, and soft white curls. 12. She speaks slowly, with a sweet voice, and is very patient. 13. Today she said to me "Good morning, my dear (132), I have lost my spectacles. Will you look-for them for me?" I nodded (the head) and soon found the spectacles.

LESSON XXIX.

THE INTERROGATIVE ADVERB OF MANNER AND DEGREE.

134. The interrogative adverb of manner or degree, related to the interrogative pronoun *kiu*, is *kiel*, /how, in what way, to what degree:/

Kiel oni vivas en tia aero?/How do people live in such air?/

Kiel afabla ŝi estas!/How amiable she is!/

Mi miras kiel la batalo okazis/I wonder how the battle happened./

Kiel longe li pensis pri ĝi?/How long did he think about it?/

THE PLUPERFECT TENSE.

135. The compound tense formed by combining the past active participle with the past tense of *esti* represents an act or condition as having been completed at some time in the past, and is called the /pluperfect tense/. The conjugation of *vidi* in this tense is as follows:

mi estis vidinta, /I had seen (I was having-seen)/

vi estis vidinta, /you had seen (you were having-seen)./
li (ŝi, ĝi) estis vidinta, /he (she, it) had seen (was having-seen)./
ni estis vidintaj, /we had seen (we were having-seen)./
vi estis vidintaj, /you had seen (you were having-seen)./
ili estis vidintaj, /they had seen (they were having-seen)./

CARDINAL NUMERALS.

136. Cardinals are numeral adjectives which answer the question "How many?" The cardinals from one to twelve are as follows:

unu, /one./
du, /two./
tri, /three./
kvar, /four./
* kvin*, /five./
ses, /six./ *sep*, /seven./
ok, /eight./
naŭ, /nine./
dek, /ten./
dek unu, /eleven./
dek du, /twelve./

137. With the exception of *unu*, none of the cardinals may receive the plural ending *-j* or the accusative ending *-n*. That is, they are invariable in form. *Unuj* may be used to mean /some/ in contrast to *aliaj*, /others:/

Unuj marŝis, aliaj kuris, /some walked, others ran./
Mi prenis unujn kaj lasis la aliajn, /I took some and left the others./

138. The preposition *el* is used after numeral adjectives expressing a number /out of/ some larger number or quantity:

Ses el la knaboj venis, /six of the boys came./
Ok el tiuj libroj estas la miaj, /eight of those books are mine./
El tiuj ĉapeloj mi ŝatas nur unu, /of those hats I like only one./

The cardinal *unu* must not be used in the sense of the English pronominal "one," as in /I am searching for a book, but not the one on the table/, which should be translated *Mi serĉas libron, sed ne tiun sur la tablo.*

THE ACCUSATIVE OF MEASURE.

139. A substantive in the accusative case may be used, instead of a prepositional phrase or an adverb, not only to express measure (duration) of time (91), but also to express measure of weight, price, length, etc.:

Li marŝis dek unu mejlojn, /he walked eleven miles./
La parko estas larĝa tri mejlojn, kaj longa kvar mejlojn, /the park is three miles wide and four miles long./
La tablo pezas dek du funtojn, /the table weighs (is heavy) twelve pounds./

NIA FAMILIO.

Mi rakontos al vi kian familion ni havas. Ni estas ses personoj kaj ni loĝas en ĉi tiu domo de antaŭ preskaŭ kvar jaroj. Antaŭ ol veni ĉi tien

al la urbo, ni estis loĝintaj tri jarojn en kvieta vilaĝo en la kamparo. Mia patro estas alta, kun grizaj haroj kaj griza barbo. Kvankam li ne estas riĉulo, li tamen havas sufiĉe da mono por vivi kontente kaj feliĉe. Li ŝatas marŝi, kaj ofte li estas marŝinta kvin aŭ ses mejlojn por unu promeno. Unu fojon mi demandis "Kiel vi povas marŝi tiel multe?" Li respondis "Dum mi estis junulo mi estis soldato, kaj tiam mi estis tre multe marŝanta. Tial mi ne forgesas la plezurojn de longaj promenoj." La patrino estas malpli alta ol mi, kaj kiel bluajn okulojn ŝi havas, sub nigraj okulharoj kaj nigraj brovoj! Ŝiaj haroj estas nigraj kaj bukaj, kaj ŝiaj vangoj estas ruĝaj. Ŝi havas dolĉan voĉon, kaj estas plezuro aŭdi ŝiajn kantojn. Por legi aŭ skribi ŝi kutime portas okulvitrojn. Mi havas du fratojn kaj unu fratino. La fratino havas dek unu jarojn.

Like French and some other languages, Esperanto commonly uses the verb /to have/ rather than the verb /to be/, in expressing age: Li havas sep jarojn, /he is seven years old (he has seven years)/. Mi havis dek jarojn tiam, /I was ten years old (I had ten years) then/.

Unu el la fratoj havas ok jarojn, la alia havas dek du jarojn. Ili povas bonege kuri, rajdi, kaj fari aliajn interesajn aferojn. Ili lernis siajn lecionojn en la lernejo tiel bone ke ses fojojn en unu monato oni laŭdis ilin. Ni multe ĝojis pri tiom da laŭdo por la fratoj. La fratino estas malpli forta, tamen ŝi ofte promenas kun ni eĉ du aŭ tri mejlojn. La avino ankaŭ loĝas ĉe ni de antaŭ sep aŭ ok jaroj. Unu el ni kutime restas ĉe la hejmo kun ŝi, dum la aliaj promenas, ĉar ŝi ne estas sufiĉe forta por marŝi eĉ unu mejlon. Mi ofte miras kial ŝi preferas sidi sur la verando, kaj mi demandas al ŝi "Ĉu vi estas tro laca por marŝi?" Ŝi kutime balancas la kapon kaj diras "Jes, mia nepo, mi estas tro laca."

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. Three and four make seven. 2. Two and six make eight. Five and six make eleven. 3. Seven and five make twelve. 4. I have been studying geometry since five months ago, and German since January. 5. I have read three German books, but I shall not be able to talk in this language until after August. 6. To learn how to speak such a language is a difficult matter. 7. Nine of the children in our school are now studying German with me. 8. Some learn it easily, others do not like it. 9. Three of the boys and two of the girls in that school are German. 10. They had resided four years in a large city, but I think (that) they live more contentedly in our quiet village. 11. They can not talk with us very well, but merely nod their heads when we talk to them. 12. I had not seen them before they came to school, although they are neighbors of ours. 13. They are amiable children, with blue eyes, red cheeks, and yellow hair. 14. They can ride very well, and often ride eight or ten miles in one day. 15. They usually ride in a park three miles wide and four miles long, where there is but little (/nur malmulte da/) dust.

LESSON XXX.

THE INTERROGATIVE ADVERB OF QUANTITY.

140. The interrogative adverb of quantity related to the interrogative pronoun *kiu* is *kiom*, /how much, how many/:

Kiom da tempo vi ripozis? /How much time did you rest?/

Kiom da sukero kaj kiom da fragoj vi aĉetis? /How much sugar and how many strawberries did you buy?/

Ni miras kiom da mono li havos, /we wonder how much money he will have/.

Kiom de la leciono vi lernis? /How much of the lesson did you learn?/

MODIFIERS OF IMPERSONALLY USED VERBS.

141. Any modifier of an impersonal verb (*50*) or of a verb used impersonally, that is, with an infinitive or clause for its subject, or without any definitely expressed or personal subject (as in "it is cold," "it seems too early"), must necessarily be adverbial:

Estas varme en la domo, /it is warm in the house./
Estos malvarme morgaŭ, /it will be cold tomorrow./
Estas bone ke li venis, /it is well that he came./
Estas amuze ke ni forgesis lin, /it is amusing that we forgot him./
Ke vi venis estis tre saĝe, /that you came was very wise./
Estos pli agrable en la salono, /it will be pleasanter in the parlor./

FORMATION OF CARDINAL NUMERALS.

142. The cardinal numerals for the tens, hundreds and thousands are formed by prefixing *du*, *tri*, *kvar*, etc., to *dek*, /ten/, *cent*, /hundred/, and *mil*, /thousand/, respectively.

Tens.

dudek, /twenty/.
tridek, /thirty/.
kvardek, /forty/.
kvindek, /fifty/. *sesdek*, /sixty/.
sepdek, /seventy/.
okdek, /eighty/.
naŭdek, /ninety/.

Hundreds. Thousands.

ducent, /two hundred/.
kvincent, /five hundred/.
sepcent, /seven hundred/, etc. *trimil*, /three thousand/.
kvarmil, /four thousand/.
sesmil, /six thousand/, etc.

143. The cardinals between ten and twenty, twenty and thirty, etc., are formed by placing *unu, du, tri*, etc., after *dek, dudek, tridek*, etc. (/Cf/. *dek unu*, /eleven/, *dek du*, /twelve/, *136*):

dek kvar, /fourteen/.
dek naŭ, /nineteen/.
dudek tri, /twenty-three/. *tridek kvin*, /thirty-five/.
sepdek ok, /seventy-eight/.
naŭdek ses, /ninety-six/, etc.

144. Cardinals containing more than two figures begin with the largest number and descend regularly, as in English:

cent tridek kvin, /one hundred and thirty-five/.
kvarcent naŭdek sep, /four hundred and ninety-seven/.
sescent du, /six hundred and two/.
mil okdek, /one thousand and eighty/.
mil naŭcent dek du, /one thousand nine hundred and twelve (nineteen hundred and twelve)/.

THE SUFFIX *-AN-*

145. The suffix *-an-* is used to form words indicating an inhabitant

or resident of the place denoted by the root, or a member or adherent of the party, organization, etc., denoted by the root. The suffix *-an-* may itself be used as a root, forming *ano*, /member/, etc.

bostonano, /Bostonian/.

kamparano, /countryman, peasant/.

domano, /inmate of a house/.

vilaĝano, /villager/.

/Cf/. English /urb-an/, /suburb-an/, /Rom-an/, /republic-an/,

/Mohammed-an/, etc.

Vocabulary.

arimetik-o, /arithmetic./

cent, /hundred/ (142).

erar-o, /error, mistake./

grad-o, /grade, degree. /

kalkul-i, /to calculate, to reckon./

kiom, /how much (140)/

memor-i, /to remember./

mil, /thousand/ (142).

minut-o, /minute./

ricev-i, /to receive./

sekund-o, /second./

superjar-o, /leap-year./

LECIONO PRI ARITMETIKO.

Estas malvarme hodiaŭ, kaj tute ne agrable ekster la domo. La urbanoj ne estas promenantaj en la parko, ĉar ili preferas resti en la domoj. Mi ankaŭ restis en la domo, kaj parolis al mia juna frato. Mi helpis lin pri la leciono en aritmetiko, tial ke li baldaŭ havos ekzamenojn, kaj li volas esti preta por skribi tre bonajn respondojn. Mi demandis al li "Kiom faras dek tri kaj dek kvar?" Li respondis ke tiuj faras dudek sep. Tiam mi demandis kiom faras dudek unu kaj tridek kvar. Li kalkulis kvin aŭ ses sekundojn, per mallaŭta voĉo, kaj diris "Ili faras kvindek kvin." Mi demandis kiom faras ducent tri kaj sepcent ok, kaj li respondis ke ili faras naŭcent dek unu. Li tute ne faris erarojn al mi, kaj fine mi diris al li ke li povas bonege kalkuli. Mi opinias ke li ricevos bonan gradon en la ekzamenoj. Post kelkaj minutoj ni komencis paroli pri aliaj aferoj. Mi demandis "Kiom da tagoj en la monato septembro?" La frato respondis "Septembro, novembro, aprilo kaj junio havas tridek tagojn. Kvankam tiuj monatoj havas tiom da tagoj, la aliaj monatoj havas tridek unu tagojn. Sed la monato februaro havas nur dudek ok tagojn." Estas interese lerni pri ĉi tiu monato februaro. Dum tri jaroj ĝi havas dudek ok tagojn, sed en la sekvanta jaro ĝi havas dudek naŭ tagojn. La jaro havanta tian februaron estas la "superjaro." Mi rakontis tiun interesan aferon al la frato, kaj li diris ke li bone memoros ĝin. Li diris ke li ne antaŭe sciis pri la superjaro. Li ne sciis ke la superjaro havas tricent sesdek ses tagojn, kvankam la aliaj jaroj havas nur tricent sesdek kvin tagojn. Li diris ke li ankaŭ memoros pri la nombro da tagoj en la superjaro, kaj ke li rakontos la aferon al la aliaj knaboj.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. (To be written out in full): 14, 18, 42, 86, 79, 236, 431, 687, 788, 1240, 1885, 9872, 4500, 1912. 2. There are twelve months in a year, and in most of the months of the year there are thirty-one days. 3. There are only thirty days in the months April, June, September and November. 4. There are seven days in a week, and twenty-four hours in a day. 5. Twelve of these hours make the day, and the others make the night. 6. There are sixty minutes in one hour, and sixty seconds in one minute. 7.

There are four weeks and also two or three days in one month. 8. In the year there are fifty-two weeks. 9. How many weeks are there in ten years? 10. At least one year in ten years is a leap-year. 11. In a leap-year there are three hundred and sixty-six days, instead of three hundred and sixty-five. 12. Wise men calculated about this matter, many years ago. 13. It is well for us that they liked to study arithmetic. 15. I have often received good grades in this study. 16. I remember it easily, and seldom make mistakes.

LESSON XXXI.

THE RELATIVE PRONOUN.

146. A connecting pronoun referring to something which precedes (or follows) is called a /relative pronoun/. The person or thing to which it refers is called its /antecedent./ The relative pronoun, identical in form with the interrogative pronoun (106), as in English, is *kiu*, /which, who./

Sometimes English uses "that" for a relative pronoun, as "I saw the book /that/ you have." This must always be translated by *kiu*. Likewise, English sometimes omits the relative pronoun, as "I saw the book you have." The relative pronoun is never thus omitted in Esperanto.

The relative pronoun agrees /in number/ with its antecedent. Whether it is in the accusative case or not depends upon its relation to its own verb or to other words in its own clause (called the relative clause):

La junuloj, kiuj venis, estas afablaj, /the youths who came are amiable./

La personoj, kiujn li vidis, estas amikoj miaj, /the persons (whom) he will see are friends of mine./

Mi kalkulis la gradon, kiun li ricevos, /I calculated the grade (which) he will receive./

Mi memoras tiun aferon, pri kiu vi parolas, /I remember that matter about which you speak./

147. Like English "whose" the genitive form *kies* of the interrogative pronoun (107) is also used as a relative, referring to a substantive (singular or plural) for its antecedent:

Li estas la viro, kies libron vi trovis, /he is the man whose book you found./

Mi konas la infanojn, kies patro estas amiko via, /I know the children whose father is a friend of yours./

THE FUTURE PERFECT TENSE.

148. The compound tense formed by combining the past participle with the future tense of the auxiliary verb *esti* represents an act or condition as having been already completed or perfected at a future time, and is called the /future perfect tense./ The conjugation of *vidi* in this tense is as follows:

mi estos vidinta, /I shall have seen (I shall be having-seen)./

vi estos vidinta, /you will have seen (you will be having-seen)./

li (ŝi, ĝi) estos vidinta, /he (she, it) will have seen (will be having-seen)./

ni estos vidintaj, /we shall have seen (shall be having-seen)./

vi estos vidintaj, /you will have seen (will be having-seen)./

ili estos vidintaj, /they will have seen (will be having-seen)./

ORDINAL NUMERALS.

149. Ordinal numerals are adjectives which answer the question "Which in order?" as "first", "third", etc. They are formed by adding the adjectival suffix *-a* to the cardinals. The various parts of an ordinal must be connected by hyphens, since it is to the entire cardinal, and not any part of it, that the adjective ending *-a* is attached:

unua, /first./
dua, /second./
tria, /third./
oka, /eighth./
dek-unua, /eleventh./
dek-naŭa, /nineteenth./ *dudek-sepa*, /twenty-seventh./
kvardek-sesa, /forty-sixth./
cent-okdek-kvina, /hundred and eighty-fifth./
mil-okcent-kvara, /one thousand eight hundred and fourth./
sesmil-sepa, /six thousand and seventh./

Ordinal numerals may be abbreviated thus: *1a*, /1st/, *2a*, /2nd/, *3a*, /3rd/, *5a*, /5th/, *1912a*, /1912th/, *233a*, /233rd/, etc. If the ordinal number is used in an accusative construction, the abbreviation is given the accusative ending, as *1an*, *2an*, *3an*, *1912an*, etc.

Vocabulary.

angl-a, /English./
dezir-i, /to desire./
dolar-o, /dollar./
gajn-i, /to win, to gain./
kost-i, /to cost./
last-a, /last./
latin-a, /Latin./
mar-o, /sea./ *neces-a*, /necessary./
paf-i, /to shoot./
pafark-o, /bow/ (for shooting).
part-o, /part, share./
pen-i, /to strive, to try./
traduk-i, /to translate./
sag-o, /arrow./
sam-a, /same./

ALFREDO GRANDA KAJ LA LIBRO.

Antaŭ pli multe ol mil jaroj vivis Alfredo Granda, unu el la plej interesaj personoj pri kiuj ni estas aŭdintaj. Li estis la unua angla reĝo, kiu deziris legi librojn. Li estis ankaŭ la lasta, kiu povis legi ilin, ĝis post multaj jaroj. Unu tagon, dum li estis malgranda knabo kun flavaj bukklaj haroj, lia patrino, tre saĝa reĝino, montris al li kaj al liaj fratoj belegan libron. Ŝi diris ke la libro kostis multe da mono en lando trans la maro, kaj ke ĝi nun apartenas al ŝi. Si diris "Miaj filoj, mi donos ĉi tiun libron al tiu el vi, kiu lernos legi ĝin. Kiu el vi estos la unua, kiu povos legi? Tiu ricevos la libron." Nu, Alfredo komencis studi, kaj post ne longe li gajnis la belegan libron. Liaj fratoj eĉ ne penis gajni ĝin. Tiam oni tre malmulte pensis pri libroj. La reĝoj kaj iliaj filoj nur malofte povis legi, kaj treege malofte povis skribi. Oni laŭdis nur personojn, kiuj bone rajdis kaj batalis per sagoj kaj pafarkoj. Sed oni opiniis ke tute ne estis necese scii pri la aferoj, kiujn la libroj rakontas. Tial Alfredo ne ricevis laŭdon pro sia

deziro por legi. La sesan aŭ sepan jaron post sia ricevo de la libro, Alfredo volis lerni la latinan lingvon, ĉar tiam oni skribis latine (/in Latin/) la librojn, kiuj estis plej bonaj. Oni serĉis ĝis la finoj de la lando, kaj iris multajn mejlojn, sed preskaŭ ne povis trovi personon, kiu eĉ estis aŭdinta pri tia lingvo. Fine oni trovis personon por helpi Alfredon, kiu tiam lernis la latinan lingvon. Tiu sama Alfredo estis reĝo multajn jarojn, kaj estis unu el la plej bonaj reĝoj, kiujn la angla lando estas havinta. Alfredo skribis librojn en la latina lingvo, kaj ankaŭ tradukis latinajn librojn en la anglan lingvon.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. (To be written out in full): 37th, 59th, 73rd, 92nd, 846th, 119th, 1274th, 1910th, 14235th. 2. Before my friend will have finished that mansion (122), it will have cost twenty thousand dollars. 3. Before coming to visit you, I shall have ridden twelve miles on my horse. 4. The grade which you will have received in arithmetic soon after the first of March will be excellent. 5. You do not make mistakes very often in the lessons. 6. I shall try after a few minutes to translate that Latin book, for (/ĉar/) it seems interesting. 7. It is necessary to study Latin, for I desire to read the stories which are in my Latin book. 8. The one thousand nine hundred and fourth year was a leap-year. 9. The fourth year after that year was also a leap-year. 10. The 1912th year will be a leap-year. There are three hundred and sixty-six days in such a year. 12. Alfred won the book which his mother had bought. 13. Such a book now costs four or five hundred dollars. 14. Alfred the Great was the last king until many years afterward (until after many years) who could read or write. 15. He was the first king in that land who even wished to be able to read books. 16. We often talk about this same King Alfred, and say that he was the father of the English language. 17. People say so (/diras tiel/) because he translated Latin books into the language of his land, and because he also wrote books in that language.

LESSON XXXII.

***KIA* AS A RELATIVE ADJECTIVE.**

150. The interrogative adjective *kia* (112) is also used as a relative adjective, referring back to *tia,* or to some equivalent phrase or word indicating quality, such as *sama*, etc. In this use it may often be translated "as", or "which":

Mi havas tian libron, kian mi volas, /I have such a (that kind of) book as (which kind) I wish./

Tiaj amikoj, kiajn vi havas, estas afablaj, /such friends as (of which kind) you have are amiable./

Li deziras tian ĉapelon, kia kostas ses dolarojn, /he desires that kind of hat which (kind) costs six dollars./

Mi havas la saman deziron, kian vi, /I have the same desire as you (same kind which you have)./

***KIE* AS A RELATIVE ADVERB.**

151. The interrogative adverb *kie*, *kien* (118) is also used as a relative adverb of place with *tie*, *tien*, or some other expression of place for its antecedent.

Any interrogative adverb may also be used to introduce an indirect question, thus serving as a subordinating conjunction (/cf./ *ĉu*).

Kien is used when the verb in the relative clause expresses motion toward the place indicated, whether or not its antecedent has this ending. Similarly, *kie* may refer to *tie* or to *tien*:

Mi iros tien, kie vi estas, /I shall go there where you are./

Mi estis tie, kien vi iros, /I was there (at that place) where you will go./

Mi iros tien, kien vi iris, /I shall go to that place to which you went (I shall go where you went)./

Mi trovis lin en la urbo, kie li loĝas, /I found him in the city where he lives./

Ĉu vi venos ĉi tien, kie ni estas? /Are you coming here where we are?/

THE FUTURE ACTIVE PARTICIPLE.

152. The future active participle, expressing what the word modified will do or is about to do, ends in *-onta,* as *vidonta*, /about to see/, *ironta*, /about to go/:

La forironta viro vokis sian serviston, /the man going to depart (the about-to-depart man) called his servant./

La virino salutonta vin estas tre afabla, /the woman about to greet you is very affable./

La venonta monato estas marto, /the coming month is March./

La venontan semajnon mi foriros, /the coming (next) week I shall depart./

THE PERIPHRASTIC FUTURE TENSES.

153. The compound tenses formed by combining the future active participle with each of the three aoristic tenses of *esti* represent an act or state as about to occur in the present, past, or future, respectively, and are called /periphrastic future tenses./ Except when great accuracy is desired, these tenses are not often used. A synopsis of *vidi* in the first person singular and plural of these tenses is as follows:

Present Periphrastic Future.

mi estas vidonta,

/I am about to (going to) see./

ni estas vidontaj,

/we are about to (going to) see./

Past Periphrastic Future.

mi estis vidonta,

/I was about to (going to) see./

ni estis vidontaj,

/we were about to (going to) see./

Future Periphrastic Future.

mi estos vidonta,

/I shall be about to (going to) see./

ni estos vidontaj,

/we shall be about to (going to) see./

THE SUFFIX *-IND-*

154. The suffix *-ind-* is used to form words expressing /worthy of, deserving of,/ that which is indicated in the root. It may also be used as a root, to form *inda*, /worthy/, *malinda*, /unworthy/, *indo*, /worth, merit,/ etc.:

dezirinda, /desirable./

laŭdinda, /praiseworthy. /

mallaŭdinda, /blameworthy./ *rimarkinda*, /noteworthy, remarkable./

ridinde, /ridiculously, laughably./

tradukinda, /worth translating./

Vocabulary.

ankoraŭ, /still, yet./

atak-i, /to attack./

bat-i, /to beat./

cert-a, /sure, certain./

defend-i, /to defend./

difekt-i, /to spoil./

edz-o, /husband./

fajr-o, /fire./ *flar-i*, /to smell./

gast-o, /guest./

ho! /Oh!/
/

kri-i, /to exclaim, to cry./

kruel-a, /cruel./

kuk-o, /cake./

lign-o, /wood./

suspekt-i, /to suspect./

The adverb *ankoraŭ* expresses the ideas "until and during the present time", "in the future as now and before", "in constant or uniform succession", "in an increasing or additional degree", given sometimes by English /yet/, sometimes by /still/: Mi estas ankoraŭ sidanta ĉi tie, /I am still sitting here./ Li ankoraŭ ne venis, /still he has not come (he has not come yet)./ Li ankoraŭ restos tie, /he will still stay there./ Ankoraŭ ili venas, /still they come./ Li estos ankoraŭ pli ruza, /he will be still (yet) more crafty./

ALFREDO GRANDA KAJ LA KUKOJ.

Unu fojon antaŭ pli multe ol mil jaroj, soldatoj venis de trans la maro por ataki la anglan reĝon Alfredeon Grandan. Ili nek konis nek malamamis lin, sed ili sciis ke li estas persono kies landon ili deziras gajni. Ĉi tiuj malamikoj estis venintaj tiel subite ke Alfredo ne estis preta por defendi sian landon kontraŭ ili. Tial li forkuris kelkajn mejlojn de la urbo, kaj sin kaŝis en granda arbaro malantaŭ vilaĝo. Anstataŭ porti reĝajn vestojn li aĉetis tiajn ĉifonojn kiajn kamparanoj kaj malriĉuloj portas. Li loĝis ĉe malriĉa sed laŭdinda kamparano, kiu ne konis la reĝon, kaj tute ne suspektis kia persono lia gasto estas. Unu memorindan tagon Alfredo estis sidanta apud la fajro, kaj estis rigardanta siajn sagojn kaj pafarkon dum li pensis malĝoje pri sia lando. La edzino de la arbarano demandis "Ĉu vi ankoraŭ sidas tie dekkvin aŭ dudek minutojn?" "Jes," respondis la reĝo. Ŝi diris "Nu, estos necese fari pli varmegan fajron por tiaj kukoj kiajn mi nun estas bakonta. Ĉu vi gardos tiujn kukojn kiuj nun estas super la fajro, dum mi kolektos pli multe da ligno?" Alfredo respondis "Certe mi gardos ilin kontraŭ la fajro." La virino serĉonta lignon foriris en alian parton de la arbaro, kie estis multe da ligno, kaj la reĝo penis zorgi pri la kukoj. Sed baldaŭ li forgesis ilin, kaj la fajro ilin difektis. Kiam la virino venis kaj flaris la kukojn ŝi kriis "ho, vi riproĉinda viro! Kvankam vi ankoraŭ sidas tie, vi ne pensas pri la kukoj, kaj la fajro estas difektinta ilin!" Ŝi estis kruele batonta la reĝon, kiam li diris al ŝi kiu li estas, kaj kial li forgesis la kukojn. Tiam ŝi tre hontis, kaj anstataŭ mallaŭdi lin ŝi volis esti ankoraŭ pli bona al li.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. Alfred the Great was a praiseworthy king who lived more than a thousand years ago. 2. People still talk about him because he not only translated many Latin books into the English language, but also wrote in

English. 3. He wished to help the peasants still more. 4. But enemies often attacked him, and finally they conquered his soldiers. 5. Then they hastened to where (151) Alfred was. 6. They were about to attack him, when he rode away secretly (/kaŝe/) into a large forest. 7. There he dwelt some time in the house of a poor forester. 8. He wore such rags as a peasant usually wears, and did not tell the forester who he was. 9. One day he was sitting near the fire and wondering, "Will the enemy have conquered my soldiers next week?" 10. The forester's wife said, "Will you sit there yet a while and take care of those cakes? I am about to gather more wood." 11. He replied, "Certainly, I will try to help you." 12. But when after a few minutes the woman smelled the cakes, she knew that the fire had spoiled them. 13. She exclaimed "Oh, what a blame-worthy man!" 14. She commenced to beat the king cruelly, but he did not defend himself. 15. Instead (120), he told her who he was.

LESSON XXXIII.

KIAM AS A RELATIVE ADVERB.

155. The interrogative temporal adverb *kiam* (123) is also used as a relative temporal adverb, with *tiam* or an equivalent word or phrase for its antecedent. (It may not be omitted as in English "at the time he came"):

Mi suspektis lin je la tempo kiam li venis, /I suspected him at the time when he came (the time that he came)/.

Li defendis sin tiam, kiam oni atakis lin, /he defended himself then, when he was attacked/.

Mi ankoraŭ sidos tie ĝis kiam vi venos, /I shall still sit there until when you come (until you come)/.

Post kiam li tiel laŭte kriis, li komencis plori, /after he shouted so loudly, he began to cry/.

KIEL AS A RELATIVE ADVERB.

156. The interrogative adverb *kiel* (134) is also used as a relative adverb of manner and degree, with *tiel*, or *same*, or an equivalent adverb or phrase for its antecedent. It may often be translated "as:"

Mi defendis min tiel, kiel li defendis sin, /I defended myself in that way in which (way) he defended himself/.

Vi ne estas tiel kruela kiel li, /you are not so cruel as he (is)/.

Ili batis lin same kiel vi, /they beat him in the same way as you (did)/.

Ili batis lin same kiel vin, /they beat him the same as (they did) you/.

Kiel mi diris al li, mi estas feliĉa, /as I told him, I am happy/ (antecedent not expressed).

Li parolis tiel mallaŭte kiel antaŭe, /he spoke as softly as before/.

Ŝi estas tiel bona kiel ŝi estas bela, /she is as good as she is fair/.

NUMERAL NOUNS AND ADVERBS.

157. Nouns may be formed from the cardinals by addition of the ending *-o.* After such nouns the preposition *da* or *de* is used:

dekduo, /a dozen./

dudeko, /a score./

deko, /a ten, half a score./

cento, /a hundred./ *milo*, /a thousand./

unuoj, /a unit./

kvaroj, /a four, a quartette./

trio, /a three, a trio./

The prepositions *da* and *de* follow nouns (*99, 100*) or adverbs (*101*), while *el* follows adjectives in the superlative degree (*75*), cardinal numerals (*138*), and the pronouns *tiu, kiu* (*106*), etc.:
dekduo da ovoj, /a dozen (of) eggs./ dekduo de la ovoj, /a dozen of the eggs./ dek du el tiuj ovoj, /twelve of those eggs./ kiu el la ovoj? /which one of the eggs?/ tiu el la ovoj, /that one of the eggs./ la plej freŝa el la ovoj, /the freshest of the eggs./

158. Adverbs may be formed from the cardinals by addition of the ending *-e*:

unue, /firstly, at first./

due, /secondly, in the second place./

kvine, /fifthly, in the fifth place./ *deke*, /tenthly./

sesdeke, /sixtiethly./

okdek-kvare, /eighty-fourthly./

WORD DERIVATION FROM PREPOSITIONS.

159. Adjectives, verbs and nouns, as well as adverbs (*120*), may be derived from prepositions by addition of the formative endings (*116*), with sometimes a special suffix also:

anstataŭi, /to replace, to take the place of./

anstataŭulo, /a substitute./

antaŭa, /previous, preceding./

apuda, /near, contiguous, adjacent./

ĉirkaŭi, /to surround, to encircle./

ĉirkaŭo, /a circuit, a circumference./

kontraŭa, /adverse, opposite, contrary./

kontraŭulo, /adversary, opponent./

kunulo, /comrade, companion./

superi, /to surpass, to exceed, to be above./

superege, /surpassingly, exceedingly./

Vocabulary.

adiaŭ, /farewell, goodbye./

akcept-i, /to accept, to receive./

elekt-i, /to choose, to select./

fest-i, /to celebrate, to entertain./

gant-o, /glove./

ĝentil-a, /courteous./

invit-i, /to invite./

ĵus, /just, at the moment./ *kuz-o*, /cousin./

malgraŭ, /notwithstanding./

par-o, /pair./

pend-i, /to hang./

prez-o, /price./

renkont-i, /to meet./

ŝu-o, /shoe./

uz-i, /to use./

The adverb *ĵus* indicates the elapsing of the least possible time since the act or condition indicated, or between the two acts or conditions indicated. *Ni ĵus venis*, /we just came (we came but a moment ago)./ *Mi havas la saman opinion kian vi ĵus diris*, /I have the same opinion as you just gave (said)./ *Mi vidis lin ĵus kiam li estis forironta*, /I saw him just when he was about to depart./ *Ĵus kiam vi venis li foriris*,

/just as you came he went away./

LA INVITO.

Hieraŭ matene mia kuzo vizitis ĉe ni, kaj invitis min al malgranda festo kiu okazos morgaŭ vespere. Tiam li festos la lastan tagon de la jaro. Li diris ke la gastoj sidos ĉirkaŭ la fajrejo kaj rakontos rakontojn ĝis malfrua horo. Mi akceptis lian ĝentilan inviton, kaj diris ke mi certe venos. Mia kuzo loĝas en la sama urbo kie nia familio loĝas, sed en alia parto. Lia hejmo estas preskaŭ du mejlojn de la nia. Tamen, ni estas bonaj kunuloj, kaj ofte promenas kune. Ĝus kiam li estis elironta el la pordo hieraŭ, mi uzis la okazon (/opportunity/) por proponi mallongan promenon. Li respondis ke li ĝoje promenos kun mi, malgraŭ la neĝa vetero. Tial ni formariĝis tien, kie la stratoj estis malplej kotaj. La kuzo havas dek ok jarojn, sed mi estas preskaŭ tiel alta kiel li. Mi estas certa ke mi estas ankaŭ tiel forta kiel li. Ni parolis pri multaj interesaj aferoj, kaj bonege nin amuzis, ĝis kiam estis necese hejmen iri. La kuzo diris "adiaŭ," kaj iris rekte hejmen, sed mi iris al granda butikio. Unue, mi volis aĉeti paron da novaj gantoj, por anstataŭi la malnovajn gantojn kiujn mi ankoraŭ estis portanta, kvankam mi aĉetis ilin antaŭ tri monatoj. Due, mi bezonis paron da novaj ŝuoj. Mi iris en la butikon kie pendis tiaj gantoj, kiajn mi ŝatas, kaj oni tuj venis por renkonti min, kaj demandis "Kiajn vestojn vi volas aĉeti?" Oni montris al mi preskaŭ dudekon da paroj da gantoj. Mi elektis tre bonan paron, kaj estis ĝus aĉetonta ilin, malgraŭ la tro granda prezo, kiam mi vidis alian pli belan paron. Tial mi aĉetis ĉi tiun, kaj poste mi rigardis la ŝuojn. Mi trovis rimarkinde bonan paron, ĉar estas centoj da ŝuoj en tiu butikio. Mi tuj aĉetis tiun paron, kaj tiam hejmen iris.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. My friend likes to live in the city, but his wife prefers to live in their little wooden house in the country. 2. There she can see and smell the flowers, and can take (/fari/) long walks in the adjacent fields and forest. 3. There are often hundreds of persons in a village, but there are thousands of persons in a city. 4. The larger a city is, the larger and better its stores are. 5. In the second place, one can buy better bread, vegetables and cake in the city. 6. Thirdly, one can also find better gloves, hats and shoes there, and the price is often less. 7. Therefore I make use of the opportunity when I go to the city, and usually buy a pair of new gloves. 8. I am still wearing a pair of gloves which the rain spoiled. 9. Notwithstanding their ugly color, they are still thick and good. 10. But soon I shall buy such a pair as (150) is hanging in the window of that store. 11. The price is low, and I need a new pair now, for my cousin has invited me to a small party (/festo/) at his house. 12. I accepted his invitation courteously, and said that I would gladly be his guest. 13. We are good comrades, although he is younger than I am. 14. My (girl) cousin, his sister, is older than he is, but he is as tall as she. 15. I was just about to send a letter to him at the minute that (155) he knocked on our door. 16. His visit will take the place of (159) my letter. 17. Just as (just when) he was going away, I said goodbye to him, and said that I would meet him in the park tomorrow. 18. I think that we shall have a pleasant walk, although the weather is still remarkably cold, the same as (156) it was two or three months ago.

LESSON XXXIV.

PREPOSITIONS AS PREFIXES.

160. Any preposition may be used as a prefix to a verb, provided the resulting compound is intelligible. A few prepositional compounds are given below, only verbs being shown, although nouns, adjectives and adverbs may be formed from these (116):

alveni, /to arrive./
aldoni, /to add./
antaŭdiri, /to predict./
ĉirkaŭpreni, /to embrace./
ĉeesti, /to be present./
dependi, /to hang from, to depend./
demeti, /to lay aside./
depreni, /to subtract./
enhavi, /to contain./
eliri, /to go out./ *interparoli*, /to converse./
kontraŭdiri, /to contradict./
kunlabori, /to collaborate./
kunveni, /to assemble./
priskribi, /to describe./
subteni, /to support./
surmeti, /to put on./
traguti, /to percolate./
travidi, /to see through/
transiri, /to cross./

Like English "out" the preposition *el* often develops in composition a secondary sense of "thoroughly" or "completely" (/cf./ "I am tired out"): *eltrovi*, /to find out, to discover./ *elpensi*, /to think out, to invent./ *ellabori*, /to work out, to elaborate./ *ellerni*, /to learn thoroughly, to master./ *eluzi*, /to use completely, to wear out/ (transitive).

THE SUFFIX *-EBL-*

161. The suffix *-ebl-* is used to form adjectives, adverbs, etc., expressing the likelihood or possibility of that which is indicated by the root. It may be used as a root, to form *ebla*, /possible./ etc.

eltrovebla, /discoverable./
legebla, /legible./
manĝebla, /edible./ *rompebla*, /breakable./
videbla, /visible./
travidebla, /transparent./

The suffix *-ebl-* is often equivalent to the English suffixes /-able/, /-ible/, but these suffixes have other meanings also, as in "readable," /worth reading/ (*leginda*), "lovable," /deserving of love/ (*aminda*), etc.

EXPRESSION OF THE HIGHEST DEGREE POSSIBLE.

162. The adverb *plej*, /most/ (74), modified by *kiel eble* (/as possible/), is used to express the highest degree possible:

Ĝi estas kiel eble plej bona, /it is the best possible./
Ni estos kiel eble plej saĝaj, /we shall be as wise as possible./
Li uzis kiel eble plej malmulte, /he used the least possible./
Mi skribis kiel eble plej legeble, /I wrote as legibly as possible./

TITLES AND TERMS OF ADDRESS.

163. The words *sinjoro,* /gentleman,/ *sinjorino,* /lady,
fraŭlino, /miss,/ are used like English /Mr., Mrs., Miss,/ before
proper names, and are also used as terms of address, without being
followed by the name: Adiaŭ, Sinjoro. Adiaŭ, Sinjorino, /Goodbye (Sir).
Goodbye, Madam./

Fraŭlino B—, ĉu vi konas tiun sinjoron kun Sinjorino C—?/Miss B—,
do you know that gentleman with Mrs. C—?/
Mi ne konas tiun fraŭlinon/I do not know that young lady./
Kien vi volas iri, Fraŭlino?/Where do you wish to go (Miss)?/
Sinjoro A— estas tre afabla/Mr. A— is very amiable./

/Cf./ English /Doctor, Professor, Madam,/ as terms of address, and also
German /Mein Herr, gnädige Frau, gnädiges Fräulein,/ French /Monsieur,
Mademoiselle,/ Spanish, /Señor, Señora,/ Italian /Signore,/ etc.

Vocabulary.

atent-a, /attentive./
aŭskult-i, /to listen./
babil-i, /to chatter./
doktor-o, /doctor./
fraŭl-o, /bachelor./
gaj-a, /merry, gay./
grup-o, /group./ *onkl-o*, /uncle./
san-a, /in good health./
sent-i, /to feel./
sinjor-o, /gentleman./
ŝtup-o, /step (of stairs)./
tas-o, /cup./
vojaĝ-o, /voyage, journey./

ĈE LA FESTO.

Hieraŭ vespere mi iris al la hejmo de mia kuzo, kiu estis invitinta min
al malgranda festo ĉe li. Ĉar mi deziris alveni kiel eble plej frue, mi
foriris de mia loĝejo kiel eble plej baldaŭ, malgraŭ la neĝa vetero. Mi
estis surmetinta paron da dikaj gantoj, kaj mi portis dikajn ŝuojn. Mi
ankaŭ havis mian ombrelon, kvankam pro la vento mi ne povis uzi tiun.
Tuj kiam mi supreniris la ŝtuparon ĉe la hejmo de la kuzo, li aŭdis min,
kaj venis por malfermi la pordon kaj akcepti min. "Bonan vesperon, kia
estas via sano?" li diris. Mi respondis "Mi sanas bonege, dankon," kaj
eniris la domon kun li. Ni supren iris per granda ŝtuparo al ĉambro kie
mi lasis la ĉapelon, gantojn kaj ombrelon, tiam ni malsupren venis kaj
eniris la salonon. Mi salutis la onklinon, kiu afable parolis al mi, kaj
ankaŭ la du kuzinojn. Unu kuzino estis ĵus priskribonta interesan
libron, kiun ŝi antaŭ ne longe tralegis, kiam la aliaj gastoj komencis
alveni. Sinjoro B— ĉeestis, kaj Doktoro C—, kun sia filino Fraŭlino
Mario, kaj multe da aliaj sinjoroj kaj sinjorinoj. La gastoj sidis aŭ
staris en malgrandaj grupoj, kaj interparolis kun videbla plezuro. Unu
rakontis pri vojaĝo, kaj tiam oni komencis preparoli la prezojn de
aferoj en aliaj landoj. Mi atente aŭskultis kelkajn minutojn, kaj tiam
foriris al alia grupo, kie oni gaje babilis pri estontaj (/future/)
promenoj kaj festoj. Post unu aŭ du horoj, la servistinoj alportis al ni
bonan malgrandan manĝon, kune kun tasoj da bonega kafo. Fine, je malfrua
horo ni ĝentile dankis la familion de mia kuzo, kaj diris adiaŭ. Tiam ni
foriris hejmen, kun sentoj da granda plezuro pro la agrabla festo.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. There are dozens of edible fruits, but the fruits of hundreds of trees are not at all (/tute ne estas/) edible. 2. The transparent cup and plate upon the table are very breakable. 3. I predict that you will break them as soon as you seize them. 4. That letter is worth reading. 5. But it is difficult to read it, for it is not very legible. 6. It is from my uncle, who wishes to arrive at-our-house as early as possible. 7. He is still in the city, but soon he will be here, and will go up the steps (/ŝtuparon/) of our porch and knock on the door. 8. There are very few persons who contradict his opinions. 9. His opinions, however, are worthy of attention (154) and usually I listen courteously while he is talking. 10. Now, however, I prefer to listen to the group of ladies in the adjacent room. 11. They are chattering gaily, and listening to the young lady who is about to sing. 12. Madam, do you feel the wind? I notice that it is blowing the curtains which hang before that window. 13. I will close the window, because I am not very well (/sana/) today. 14. Is that gentleman across the room a bachelor? 15. Yes. He is describing a voyage and the people whom he met.

LESSON XXXV.

KIOM AS A RELATIVE ADVERB.

164. The interrogative adverb *kiom* (140) is used as a relative adverb of quantity, with *tiam* or some equivalent word or phrase for its antecedent. In this use it is commonly translated "as":

La taso enhavis tiom da kafo, kiom mi povis trinki, /the cup contained as much coffee as I could drink/.

Mi havos tiom da tempo, kiom mi bezonos, /I shall have as much time as I shall need/.

Li sendis tiom, kiom vi volis, /he sent as much as you wished/.

THE PRESENT PASSIVE PARTICIPLE.

165. The present passive participle (for the present /active/ participle see 108), expressing that which is /undergone by/ the person or thing indicated by the word modified, ends in *-ata*, as *vidata*, /being seen/:

The verb *iri*, /to go/, used to illustrate the active participles (108, 119, 152), cannot be used to illustrate a /passive/ participle, since passive participles can be made from /transitive verbs/ (*22*) /only/.

La laŭdata knabo estas feliĉa, /the boy being praised is happy/.

Mi serĉos la deziratan libron, /I shall look for the desired book/.

La vestoj farataj por vi estas belaj, /the clothes being made for you are beautiful/.

FRACTIONS.

166. Fractions are formed from the cardinals by the use of the suffix *-on-* followed by the ending *-o*. Adjectives and adverbs may be derived from these by use of the endings *-a* or *-e*:

La duono de ses estas tri, /the half of six is three/.

Li estis nur duone atenta, /he was only half attentive/.

La triona parto de ses estas du, /the third part of six is two/.

Dek unu dekduonoj, /eleven twelfths/.

Mi dudekone finis la laboron, /I one-twentieth finished the work/.

DESCRIPTIVE COMPOUNDS.

167. A compound word whose first element /modifies/ the second in an adjectival or adverbial relation is called a /descriptive compound/. The final *-a* or *-e* of the first element may be omitted, unless the resulting combination would be ambiguous or harsh-sounding.

a. When the first element is adverbial (an adverb or preposition), the second element may be either an adverb or adjective:

multekosta, /expensive/.
duonkolere, /half angrily/.
nevidebla, /invisible/.
nevole, /involuntarily/.
ruĝflava (ruĝeflava), /reddish yellow/.
survoje, /on the way, en route/.
antaŭhieraŭ, /day before yesterday/.
postmorgaŭ, /day after tomorrow/.

b. An /adjective/ may be used for the first element, if the second is an adverb or adjective /derived from a noun-root/:

samtempa, /contemporaneous/.
unufoje, /once, one time/.
trifoje, /thrice, three times/.
unutaga, /one day's, of one day/.
unuataga, /the first day's/.
frutempe, /at an early time/.

c. A /noun/ may be used for the second element, if the resulting word has not merely unity of form, but also unity of meaning with a slightly different sense from that expressed by the noun and adjective uncombined:

In national languages a change of accent often accompanies such change in meaning, as /bla'ckberry/ (not /black be'rry/), /blu'ebird/ (not /blue bi'rd/), /swee'theart/ (not /sweet hea'rt/), German /ju'ngfrau/, /virgin/ (not /jung frau'/, /young woman/), etc.

bonveno, /a welcome/ (not "bona veno", /a good coming/).
libertempo, /a vacation, leisure/ (not "libera tempo", /free time/).
superjaro, /leap-year/ (not "super jaro", /above a year/).
bondeziroj, /good wishes, felicitations/ (not "bonaj deziroj", /good desires/).
plimulto, /a majority/ (adverb and noun combined).

Vocabulary.

ĥin-o, /Chinaman/.
jam, /already/.
kler-a, /enlightened, learned/.
komerc-o, /trade, commerce/.
lanc-o, /spear, lance/.
liber-a, /free/.
metod-o, /method, way/. *naci-o*, /nation/.
paĝ-o, /page/.
pres-i, /to print/.
pulv-o, /gunpowder/.
ŝanĝ-i, /to change/.
te-o, /tea/.
ted-a, /tiresome, tedious/.

The adverb *jam* indicates a change from some preceding action or state to the different one expressed in the sentence, clause or phrase containing *jam*. It may often be translated "yet," "now," etc. Mi jam vidis lin, /I already saw (have already seen) him/. Ĉu vi jam trovis ĝin? Ne, mi ankoraŭ ne trovis ĝin. /Have you yet (have you already) found it? No, I have not yet (still not) found it/. Li jam ne vivas, /he no longer lives (he already is-not-alive)/. Jam ne neĝas, /it is not snowing now (already not snowing)/.

LA ĤINOJ.

Antaŭ miloj da jaroj la ĥinoj estis la plej klera nacio en la mondo. Dum aliaj nacioj ankoraŭ ne konis metodojn por presi librojn, kaj ankoraŭ faris ilin skribe, la samtempaj ĥinoj jam estis forlasintaj tiun multekostan kaj tedan metodon. Ili jam estis prezentaj la paĝojn de miloj da libroj. Aliaj nacioj tiam estis batalantaj kiel eble plej kruele, per sago kaj pafarko, kaj per lanco. Sed ili ankoraŭ ne havis pafilojn, ĉar pulvo estis tute nekonata al ili. Tamen la ĥinoj jam bone konis metodojn por fari kaj por uzi pulvon, kaj faris tiajn amuzajn flavruĝajn fajrojn, kiajn ni ankoraŭ hodiaŭ aĉetas de ili, por uzi je festaj tagoj. Sed la ĥinoj ne multe ŝatis la komercon, kaj ne deziris aĉeti aŭ lerni de aliaj nacioj. Ili ankoraŭ nun havas la samajn metodojn por presi librojn kaj por fari pulvon, kiajn ili havis antaŭ mil jaroj. Ili malofte ŝanĝas siajn kutimojn. Tial la aliaj nacioj, kiuj antaŭe ne estis tiel kleraj, antaŭeniras pli rapide ol la ĥinoj. La lando de la ĥinoj enhavas tiom da personoj, kiom tri aŭ kvar aliaj nacioj. Granda parto de tiu lando estas ankoraŭ nekonata al okcidentaj nacioj, kvankam plej multe da nia teo elvenas el la ĥina lando. Oni diras ke la parolata lingvo kaj la skribata lingvo de la ĥinoj estas du tre malsamaj aferoj. La lingvo estas almenaŭ treege malfacila, kaj post kiam oni estas longe studinta ĝin, oni tamen estas nur duone lerninta ĝin. Mi ĝojas tial ke la lingvoj studataj en la lernejoj de nia lando ne estas tiel malfacilaj kiel la ĥina lingvo. La latina kaj germana lingvoj estas sufiĉe malfacilaj, kvankam ili estas tre interesaj kaj ankaŭ konataj de la kleruloj en multaj landoj. La latina lingvo jam ne estas parolata lingvo.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. Why are the persons in that merry group laughing and chattering instead of listening to Mr. B——? 2. I think that the doctor is telling stories about a bachelor who was once a good friend of his. 3. The gentleman being talked about (160, 165) will visit us this evening, possibly. 4. My aunt and cousin will come down stairs and converse with him. 5. We shall drink as many cups of tea or of coffee as we wish. 6. He will say "How is your health, Madam?" My aunt will reply half-angrily that she is seldom ill. 7. We shall sit on the veranda, for the sun is still shining, although it is already setting. 8. That young lady who came with Mrs. C—— relates the best possible stories. 9. She says that the Chinese were already an enlightened nation hundreds of years ago, while other nations were still cruelly fighting. 10. A method for printing the pages of books, instead of writing them, was a discovery of the Chinese. They printed books in their printing-shops, a thousand years ago. 12. They also were-acquainted-with gunpowder, which they made and used for such fires as we use on national days of-celebration, when we have leisure and wish to enjoy (to amuse) ourselves. 13. But the Chinese have not changed these methods. 14. Their ways of commerce, work and pleasure are the same as they were long ago. 15. Such a nation does not progress rapidly, even though its life is very long.

LESSON XXXVI.

THE PRESENT PASSIVE TENSE.

168. The compound tense formed by combining the present passive participle with the present tense of the auxiliary verb *esti* expresses an act or condition as /being undergone/ by the subject of the verb, and is called the /present passive tense/. The conjugation of *vidi* in this tense is as follows:

- *mi estas vidata*, /I am (being) seen/.
- *vi estas vidata*, /you are (being) seen/.
- *li (ŝi, ĝi) estas vidata*, /he (she, it) is (being) seen/.
- *ni estas vidataj*, /we are (being) seen/.
- *vi estas vidataj*, /you are (being) seen/.
- *ili estas vidataj*, /they are (being) seen/.

THE USE OF *DE* TO EXPRESS AGENCY.

169. The person by whom (or the thing by which) an act, indicated by a passive verb or participle, is performed is called the /agent/ of the passive voice, and is expressed by a substantive preceded by *de*:

- *La lanco estas portata de mi*, /the spear is carried by me/.
- *La libroj estas jam presataj de li*, /the books are already being printed by him/.
- *La vojoj estas kovrataj de neĝo*, /the roads are being covered by snow/.
- *Ŝi estas laŭdata de la sinjoro*, /she is being praised by the gentleman/.

THE GENERAL MEANING OF *DE*.

170. The preposition *de* conveys the general idea of separation from a source or starting point, in space (literal or figurative), or in time (89, 131). This meaning develops into that of the source from which connection or ownership arises (49), and also into that of the agency from which an act is done or a condition caused (169). The prepositional phrase containing *de* must be so placed as to avoid ambiguity in its meaning, or must be reinforced by an adverb or other word:

- *La arbo estas malproksima de la domo*, /the tree is far from the house/.
- *Ĝi estas proksima de la ĝardeno*, /it is near to (from) the garden/.
- *Mi prenas la libron for de la knabo*, /I take the book away from the boy/.
- *Mi prenas la libron de la knabo*, /I take the book of the boy/.
- *La afero dependas de vi*, /the matter depends upon (from) you/.

WORD DERIVATION FROM PRIMARY ADVERBS.

171. Adjectives, verbs, and nouns may be derived from primary adverbs (66), as well as from prepositions (120, 159):

- *La nunaj metodoj*, /the present methods (methods of-now)/.
- *Mi adiaŭis lin per adiaŭa saluto*, /I bade farewell to him by a farewell salute/ (see also 273).
- *Ni faris tujan interŝanĝon*, /we made an immediate exchange/.
- *Ĉu li skribis jesan aŭ nean respondon?* /Did he write an affirmative or a negative answer?/
- *Anstataŭ nei, li respondis jese*, /instead of denying, he answered affirmatively/.
- *La morgaŭa festo estos pli agraba ol la hieraŭa*, /tomorrow's (the morrow's) celebration will be more pleasant than that of yesterday/.
- *La tiamaj personoj estis liaj samtempuloj*, /the persons of-that-time

were his contemporaries/.

THE SUFFIX *-IST-*

172. The suffix *-ist-* is added to roots to express the profession, trade or occupation connected with the idea in the root:

floristo, /florist/.

komercisto, /trader, merchant/.

servisto, /servant/. *okulisto*, /oculist/.

presisto, /printer/.

ŝtelisto, /thief/.

Vocabulary.

administr-i, /to manage/.

antikv-a, /ancient/

Eŭrop-o, /Europe/.

grav-a, /important, serious/.

ital-a, /Italian/.

kvadrat-a, /square/. *mont-o*, /mountain/.

nom-o, /name/.

proksim-a, /near/.

reprezent-i, /to represent/.

respublik-o, /republic/.

tiran-o, /tyrant/.

The words *antikva*, *maljuna*, *malnova*, all of which may at times be translated "old," must not be confused in use: Mi havas malnovan ĉapelon, /I have an old hat (a hat which is not new)/. Li estas maljuna sinjoro, /he is an old (aged) gentleman/. Li estas malnova amiko mia, /he is an old friend of mine (a friend of long standing)/. La ĥinoj estis kleraj eĉ en la antikva tempo, /the Chinese were learned even in the olden time (in ancient time)/. La antikvaj kleruloj jam sciis tre multe, /the ancient learned (enlightened) men already knew a great deal/. La maljuna sinjoro en la malnovaj vestoj estas antikvisto, /the old gentleman with the old clothes is an antiquary/.

ANTI-KVA RESPUBLIKO.

La plej antikva respubliko en Eŭropo kuŝas en la norda parto de la bela itala lando, inter la maro kaj la rivero, proksime de la montoj. Ĝia nomo estas San Marino, kaj ĝi estas respubliko de antaŭ mil kvarcent jaroj. Kvankam la ĉirkaŭaj landoj kaj nacioj apartenis en antikva tempo al la tiamaj reĝoj, San Marino jam estis libera. Ĝiaj aferoj estas ankoraŭ administrataj tiel, kiel la anoj (145) volas, ne kiel unu aŭ alia reĝo aŭ tirano deziras. Dufoje en la jaro la anoj elektas personojn, kiuj administras la gravajn aferojn de la respubliko dum la sekvontaj ses monatoj. Kvardek ses el tiuj personoj reprezentas la anojn, kaj unu alia estas reĝo tiun duonon da jaro. Per tia metodo, la anoj estas bone reprezentataj, kaj la aferoj estas administrataj kiel eble plej saĝe. La tuta respubliko enhavas nur dudek du kvadratajn mejlojn da tero. En la respubliko kaj la tiea (171) urbo kiu havas la saman nomon, ne estas tiom da personoj kiom en multaj italaj urboj. Tamen ĉi tiu respubliko estas pli granda ol multaj antikvaj grekaj respublikoj. La grekaj respublikoj estis bonekonataj, kaj enhavis multe da kleruloj inter siaj anoj. Sed en la nuna tempo la grekoj havas reĝon. Oni ne trovas tre klerajn personojn en San Marino, tamen la laboristoj estas energiaj, kaj laboras kiel eble plej multe. La rikoltistoj plej ofte havas bonajn rikoltojn, kaj la plimulto da personoj estas treege kontenta kaj feliĉa. Oni ne pensas pri komerco aŭ eksterlandaj (167, a)

aferoj kaj ne volas vojaĝi malproksimen de la bone amata hejmo. Oni preferas gaje amuzi sin ĉe hejme (167, a), en la libertempo inter la rikoltoj, kaj la vivo tute ne ŝajnas malfacila aŭ teda.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. The serious affairs of a republic are managed by persons representing the persons who live there. 2. The inhabitants are well represented, and as free as possible. 3. Enlightened persons often prefer to live in a republic. 4. Persons who have a good king are very happy, but those who have a bad king are as unhappy as possible. 5. Nowadays (/nuntempe/) there are very few tyrants. 6. The majority of the kings of Europe are praiseworthy. 7. That nation which was most enlightened a thousand years ago was the Chinese nation. 8. The Chinese of-that-time already had good printers among them. 9. It is said (54) that the Chinese drink as much tea as two or three contemporary nations. 10. The oldest republic in Europe is named San Marino. 11. It is near the mountains, in the northern part of the much praised Italian land. 12. It contains only twenty-two square miles, and is therefore one of the smallest republics in the world. 13. Fourteen hundred years ago it was already a republic, and it is still that same republic. 14. The inhabitants are energetic and patient, and have as much to eat as they need. 15. There are bakers and shopkeepers (172) and many laborers among them. 16. They do not think about commerce, or greatly (/multe/) change their customs. 17. They seldom take (/faras/) tiresome journeys, but remain peacefully (/pace/) at home.

LESSON XXXVII.

THE DISTRIBUTIVE PRONOUN.

173. The distributive pronoun (and pronominal adjective) is *ĉiu*, /each (one)/, /every (one)/. Sometimes it is equivalent to English /any/, as in "Any one who studies can learn," etc. The plural is *ĉiuj*, /every/, /all/. The article is never interposed between *ĉiuj* and the noun modified (as in English "all the men"), and is used only if *ĉiuj* is pronominal and followed by *el*:

The use of *ĉiu* and *ĉiuj* must be distinguished from that of the adjective *tuta*, which means "all" in the sense of "entire": Ĉiuj viroj laboras la tutan tagon, /all men work all (the whole) day/. Mi vidis ĉiun vizaĝon, sed mi ne vidis la tutan vizaĝon de ĉiu viro, /I saw every face, but I did not see all the face of each man/.

Ĉiu, kiu studos, lernos, /every one who studies will learn/.
Mi vidis ĉiun el ili, kaj parolis al ĉiu knabo, /I saw each of them, and talked to every boy/.
Mi dankas vin ĉiujn, /I thank you all (I thank all of you)/.
Ni ĉiuj estas reprezentataj, /we are all (all of us are) represented/.
Ĉiuj el la maristoj alvenis, /all (every one) of the sailors arrived/.

174. The distributive pronoun has a possessive or genitive form *ĉies*, /every-one's/, /every-body's/:

Li konas ĉies nomon, /he knows every-one's name/.
Ĉies opinio estis diversa, /every-body's opinion was different/.
Kies voĉojn mi aŭdas? Ĉies, /whose voices do I hear? Everybody's/.

THE PREPOSITION *PO*.

175. The preposition *po*, /at the rate of/, /at/, is used chiefly before cardinals and has a distributive sense:

Li marŝas po kvar mejloj ĉiutage, /he walks at the rate of four miles daily (every-day)/.

Mi aĉetis kafon po malalta prezo, /I bought coffee at a low price/.

Mi aĉetis viandon po kvarono da dolaro por funto, /I bought meat at a quarter of a dollar for (per) pound/.

La ĉapelisto aĉetas ĉapelojn pogrande, /the hatter buys hats wholesale/.

DEPENDENT COMPOUNDS.

176. A compound word whose first element is a substantive, dependent upon the second element in some prepositional relation, is called a /dependent compound/. (If the two words were not united into one, the first element would be preceded by a preposition, or would be in the accusative case.) The ending *-o* may be omitted from the first element of a dependent compound:

A personal pronoun serving as the first element of a dependent compound may keep the accusative ending, to indicate its construction: *sinlaŭdo*, /self-praise/. *sinekzameno*, /self-examination/. *sindefendo*, /self-defence/. *sinkontraŭdira*, /self-contradictory/.

jarcento, /century/ (cento da jaroj).

manĝoĉambro, /dining-room/ (ĉambro por manĝoj).

noktomezo, /midnight/ (mezo de la nokto).

paperfaristo, /papermaker/ (faristo de papero).

sunbrilo, /sunshine/ (brilo de la suno).

tagmezo, /noon/ (mezo de la tago).

vespermanĝo, /supper/ (manĝo je la vespero).

ventoflago, /weathercock/ (flago por la vento).

Vocabulary.

ĉies, /every body's/ (174).

ĉiu, /every-body/ (173).

decid-i, /to decide/.

dev-o, /duty/.

fleks-i, /to bend/.

genu-o, /knee/.

intenc-i, /to intend/.

juĝ-i, to /judge/. *lag-o*, /lake/.

po, /at the rate of/ (175).

sever-a, /severe/.

stang-o, /pole/.

svis-o, /Swiss/.

vend-i, /to sell/.

Vilhelm-o, /William/.

vort-o, /word/.

LA ĈAPELO SUR LA STANGO.

Antaŭ ol Svislando estis tiel libera kiel la nuna svisa respubliko, ĝiaj aferoj estis administrataj de personoj kiuj reprezentis aliajn naciojn. Ofte tiuj personoj estis kiel eble plej severaj juĝistoj al la svisoj. Unufoje plej kruela tirano estis administranta aferojn svisajn. Li elpensis rimarkindan metodon por montri sian povon (/power/), kaj por esti malagrabra al la svisoj. Li decidis meti sian ĉapelon sur altan stangon en la vendejo (/market-place/), en malgranda vilaĝo apud bela lago inter la altaj montoj. Li diris ke de nun tiu ĉapelo reprezentas

lin, kaj portos lian nomon. Saluti la ĉapelon estos la grava devo de ĉiu persono en la vilaĝo. Estos ĉies devo ne nur saluti la ĉapelon, sed ankaŭ genufleksi (/kneel/) antaŭ la stango. La tirano diris ke li forprenos la domon, la kampojn kaj tiom da mono, kiom li povos, de ĉiu vilaĝano aŭ kamparano kiu forgesos genufleksi. "Mi intencas sendi gardistojn," li diris, "kiuj rimarkos ĉu vi ĉiuj genufleksos kiam vi estas proksimaj de la stango." Je tagmezo alvenis gardistoj, por rimarki ĉu la necesaj salutoj estos farataj de ĉiuj, kaj por kapti ĉiujn svisojn kiuj ne genufleksis. Baldaŭ la kamparanoj komencis eniri la vendejon, por vendi legomojn po kiel eble altaj prezoj, kaj por aĉeti vestojn kaj aliajn aferojn po treege plej malaltaj prezoj. Ĉiu, kiu iris proksimen de la stango, zorge genufleksis antaŭ la ĉapelo de la malamata tirano, pro timo pri la hejmoj kaj la familioj. Fine, kamparano, kies nomo estis Vilhelmo Tell, eniris la vendejon, kaj staris du aŭ tri minutojn proksime de la stango, dum li diris kelkajn vortojn al amiko. Sed anstataŭ fari tujan saluton, aŭ genufleksi, li tute ne rigardis la stangon.

SENTENCES FOR TRANSLATION.

1. The day before yesterday my youngest cousin was sitting on my knee, and I told him that a rainbow (/ĉielarko/) is made by the sunshine and the rain. 2. My cousin goes to school every day, after he has breakfast in the dining-room. 3. A new school is being built, not far from the home of the judge. 4. It is my cousin's duty to study those books at the rate of ten pages a day. 5. My cousin and I decided last night (93) to buy new hats for ourselves. 6. We intend to go to the hatter's early tomorrow morning. 7. I think that all clothes are being sold at a low price at-the-present-time. 8. During a visit at a friend's, I read an interesting book about ancient Europe. 9. It relates that several centuries ago a severe and cruel tyrant was managing affairs in Switzerland. 10. Once he put his hat on a pole in the market-place, and said that it was the duty of-every-one to kneel before it. 11. This serious affair happened in a village one or two miles square, on (/ĉe/) the lake not far from the mountains through which one goes on the way (167, a) to the Italian land. 12. William Tell did not kneel or even look at the hat representing the tyrant.

LESSON XXXVIII.

THE DISTRIBUTIVE ADJECTIVE.

177. The distributive adjective related to the distributive pronoun *ĉiu*, giving a comprehensive idea of the quality of some person or thing, is *ĉia*, /every kind of, every sort of/:

Oni vendas ĉiajn fruktojn tie, /they sell every sort of fruit there./
 Estas ĉiaj personoj en la mondo, /there are all sorts of persons in the world./

THE IMPERFECT PASSIVE TENSE.

178. The compound tense formed by combining the present passive participle with the past tense of the auxiliary verb *esti* expresses an act or condition as being undergone by the subject of the verb /at some time in the past/. It is called the /imperfect passive tense/. The conjugation of *vidi* in this tense is as follows:

mi estis vidata, /I was (being) seen./
 vi estis vidata, /you were (being) seen./
 li (ŝi, ĝi) estis vidata, /he (she, it) was (being) seen./

ni estis vidataj, /we were (being) seen./
vi estis vidataj, /you were (being) seen./
ili estis vidataj, /they were (being) seen./

COMPOUND TENSES OF IMPERSONAL VERBS.

179. When impersonal verbs, or other verbs used impersonally, are in compound tenses, the participial element is given the ending *-e*, like other modifiers of impersonally used verbs (141):

Estis pluvante antaŭ unu minuto, /it was raining a minute ago./
Estis multe neĝinte, /it had snowed a great deal./
Estis vidate ke ĉiu ploras, /it was seen that every one wept./

RECIPROCAL EXPRESSIONS.

180. To give a reciprocal sense, when there are two or more subjects and the action goes from one to the other (expressed in English by "each other," "one another," "mutually," "reciprocally"), the phrases *unu la alian*, *unu al la alia*, etc., or the adverb *reciproke*, is used:

Estas nia devo helpi unu la alian, /it is our duty to help one another./
Ili parolas unu al la alia, /they are talking to each other./
La viroj reciproke uzis siajn pafilojn, /the men used each other's guns./
Ili falis unu sur la alian, /they fell upon each other./

THE SUFFIX *-UJ-*

181.